

T.C.
MANİSA CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS TEZİ
REKREASYON ANABİLİM DALI
REKREASYON PROGRAMI

**KAYAK VE SNOWBOARDÇULARDA KAYAK MERKEZİ
TERCİHİ, OPTİMAL PERFORMANS DUYGU DURUMU VE
HEYECAN ARAYIŞI İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ**

Mustafa DEMİRCAN

Danışman
Dr. Öğr. Üyesi Sırrı Cem DİNÇ

Manisa 2019

T.C.
MANİSA CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS TEZİ
REKREASYON ANABİLİM DALI
REKREASYON PROGRAMI

**KAYAK VE SNOWBOARDÇULARDA KAYAK MERKEZİ
TERCİHİ, OPTİMAL PERFORMANS DUYGU DURUMU VE
HEYECAN ARAYIŞI İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ**

Mustafa DEMİRCAN

Danışman
Dr. Öğr. Üyesi Sırrı Cem DİNÇ

Manisa 2019

TEZ SAVUNMA SINAV TUTANAĞI

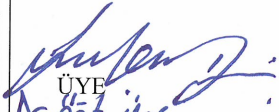
	T.C. MANİSA CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ	Doküman Kodu	FRYL-031
	YÜKSEK LİSANS EĞİTİMİ FORMLARI Tez Savunma Sınavı Tutanağı	Yayınlanma Tarihi	26/03/2018
		Revizyon No/Tarih	2/23/03/2018
		Sayfa	1/1

TEZ SAVUNMA SINAV TUTANAĞI

Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü 04.04.2019 tarih ve 11/Ek-4 sayılı toplantısında oluşturulan jürimiz tarafından Manisa Celal Bayar Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği'nin 9. Maddesi gereğince Enstitümüz Rekreasyon Anabilim Dalı Rekreasyon Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi Mustafa DEMİRCAN'ın " Kayak ve Snowboardçularda Kayak Merkezi Tercihi, Optimal Performans Duygu Durumu ve Heyecan Arayışı İlişkisinin İncelenmesi " konulu tezi incelenmiş ve aday 06.05.2019 tarihinde saat 11:30'da jüri önünde tez savunmasına alınmıştır.

Adayın kişisel çalışmaya dayanan tezini savunmasından sonra 10... dakikalık süre içinde gerek tez konusu, gerekse tezin dayanağı olan anabilim dallarından jüri üyelerine sorulan sorulara verdiği cevaplar değerlendirilerek tezin,

BAŞARILI olduğuna OY BİRLİĞİ
DÜZELTME yapılmasına * OY ÇOKLUĞU
RED edilmesine ** ile karar verilmiştir.

ÜYE
Dr. Öğr. Üye
Sirri Cem DİNGİ

BAŞKAN
Dr. Öğr. Üye Pınar GÜZEL

ÜYE
Dr. Öğr. Üye Hüseyin GÖKGE

Evet **Hayır**

Tez, burs, ödül veya Teşvik programına (Tüba, Fullbright vb.) aday olabilir.

Tez, mutlaka basılmalıdır.

Tez, mevcut haliyle basılmalıdır.

Tez, gözden geçirildikten sonra basılmalıdır.

Tez, basımı gereksizdir.

* Bu halde adaya 3 ay süre verilir. İkinci tez savunma sınavında da başarısız olan öğrencinin Enstitü ile ilişkisi kesilir.

** Bu halde adayın Enstitü ile ilişkisi kesilir.

Hazırlayan
Enstitü Sekreteri

Onaylayan
Enstitü Müdürü

TEZ VERİ GİRİŞ VE İZİN FORMU

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum “Kayak ve Snowboardçularda Optimal Performans Duygu Durumu, Heyecan Arayışı ve Algılanan Hizmet Kalitesi Düzeylerinin İncelenmesi” adlı çalışmanın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin bibliyografyada gösterilen eserlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanmış olduğumu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

06/05/2019

Adı Soyadı

Mustafa DEMİRCAN

İmza

ÖZET

Bu araştırmanın amacı kayak ve snowboard yapan bireylerin kayak merkezi tercihi, optimal performans duygu durumu ve heyecan arayışı arasındaki ilişkinin saptanmasıdır.

Araştırmada veri toplamak amacıyla kayak ve snowboard katılımcılarına kişisel bilgi formu, Kayak ve Snowboarda İlişkin Heyecan Arama Ölçeği (KSİHAÖ), Kayak Merkezi Tercih Ölçeği (KMTÖ) ve Sürekli Etkinlik Tecrübe Ölçeği Kısa Formu (SETÖ-2) uygulanmıştır.

Verilerin analizi 5 farklı örneklem grubu üzerinden 3 aşamalı şekilde yürütülmüştür. Birinci aşamada Kayak Merkezi Tercih Ölçeği (KMTÖ)'nin geliştirilmesinde odak grup görüşmesi için iki grup olmak üzere toplam 2 kadın 10 erkek yaşları 23 ile 63 arası değişen kayak ve snowboard antrenörleri ile görüşmeler gerçekleştirilmiştir. İkinci aşamada Kayak ve Snowboard'a İlişkin Heyecan Arama Ölçeği (KSİHAÖ)'nin Türk kültürüne uyarlama çalışmasının dilsel eşdeğerliği için 38, test-tekrar test ve ölçüm güvenilirliği için 53 kişiden veriler toplanmıştır. Kayak Merkezi Tercih Ölçeği (KMTÖ) ve Kayak ve Snowboarda İlişkin Heyecan Arama Ölçeği (KSİHAÖ) yapı geçerliği, iç tutarlılık (Cronbach Alpha) ve İki yarı test güvenilirliği (Split-Half) çalışmaları için 622 (kadın 167 $X = 24.33$ $ss=5.72$ yaş; erkek 455 $X = 27.52$ $ss= 7.83$ yaş) katılımcıdan veriler toplanmıştır. Üçüncü aşama olarak ise çalışmaya ilişkin hipotezlerinin test edilmesinde kayak ve snowboard ile ilgilenen 510 (kadın 126 $X = 23.94$ $ss= 5.79$ yaş; erkek 384 $X = 27.33$ $ss= 7.87$ yaş) doğa ve macera rekreasyonu katılımcısına ulaşılarak analizler gerçekleştirilmiştir.

Kayak ve Snowboarda İlişkin Heyecan Arama Ölçeğinin Türkçeye uyarlama çalışması öncelikle dilsel eşdeğerlik analizi yapılmış ve analiz sonucunda ölçeğin her bir maddeye ilişkin korelasyon katsayılarının .46 ile .85 arasında değiştiği, madde toplam puanları açısından korelasyon katsayısının ise .83 ($p<.01$) olduğu belirlenmiştir. KSİHAÖ'nin faktör yapısını incelemek için yapılan KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) değerinin 0.88 ve Barlett Sphericity değerleri ise 2789.44 ($p<.001$, $sd= 45$) olarak bulunmuştur. Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) sonuçları değerlendirildiğinde maddelerin faktör yük değerlerinin “.58 ile .81” aralığında değiştiği ve maddelerin yüksek faktör yük değerlerine sahip olduğu elde edilmiştir. Maddelerin açıkladığı varyans faktör 1 için %44 ve faktör 2 için %19 olarak tespit edilirken maddelere ilişkin toplam varyans % 64 olduğu belirlenmiştir. Gerekli

modifikasyon işlemlerinden sonra modelin mükemmel ve yeterli uyum indekslerine ulaştığı ve maddelerin faktör yük değerlerinin .55 ile .86 arasında değiştiği sonucuna varılmıştır. Bu doğrultuda faktör 1 “yenilik arayışı” ve faktör 2 “risk arayışı” olarak adlandırılmış ve Türk kültürü için kullanılabileceği sonucuna varılmıştır. Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) sonrası 622 kayak ve snowboard katılımcısından elde edilen iç tutarlılık katsayısı “yenilik arayışı” alt boyutu için .86 ve “risk arayışı” alt boyutu için .77 olarak hesaplanmıştır. Test-tekrar test güvenilirliği sonuçlarına göre ise “yenilik arayışı” alt boyutu için korelasyon katsayısının .98 ($p<.01$) olduğu; “risk arayışı” alt boyutuna ilişkin korelasyon kat sayısının .98 ($p<.01$) olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Kayak Merkezi Tercih Ölçeği (KMTÖ)’nin faktör yapısını incelemek için yapılan KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) değerinin 0.95 ve Barlett test değeri ise 7928.86 ($p< .001$, $sd= 253$) olarak bulunmuştur. Daha sonra yapılan Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) sonuçlarına göre KMTÖ’nün 4 faktörlü yapıda oluştuğu görülmüştür. Maddelerin faktör yük değerlerinin “.34 ile .84” aralığında değiştiği ve maddelerin açıkladığı varyans faktör 1 için %44, faktör 2 için %6.5, faktör 3 için % 5.2 ve faktör 4 için %4.7 olarak tespit edilirken; maddelere ilişkin toplam varyans % 61 olarak belirlenmiştir. Gerekli modifikasyon işlemlerinden sonra modelin mükemmel ve yeterli uyum indekslerine ulaştığı ve maddelerin faktör yük değerlerinin .34 ile .83 arasında değiştiği görülmektedir. Ölçeğe ilişkin faktör 1 “konaklama ve taşıma”, faktör 2 “alternatif etkinlikler”, faktör 3 “destek hizmetleri” ve faktör 4 “doğa ve çevre” olarak isimlendirilmiştir. DFA analizi sonrası 622 katılımcılardan elde edilen Cronbach Alpha iç tutarlılık güvenilirlik katsayısı “konaklama ve taşıma” alt boyutu için .89, “alternatif etkinlikler” alt boyutu için .78, “destek hizmetleri” alt boyutu için .88 ve “doğa ve çevre” alt boyutu için .71 olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin iki yarı korelasyonu Spearman-Brown formülü ile hesaplandığında ilk yarı için .94, Guttman Split-Half korelasyonu .94; ikinci yarı için Spearman-Brown .95 ve Guttman Split-Half korelasyon değeri .94 olarak hesaplanmıştır.

Araştırma verilerinin “Normal Dağılıma Uygunluk Test” sonuçlarına göre; veri seti normal dağılıma uygunluk sağlamıştır. Araştırmaya ilişkin korelasyon analiz sonuçlarına göre kayak merkezi tercihi ile optimal performans duygu durumu arasında ($r= .249$, $p<0.01$); kayak merkezi tercihi ile heyecan arayışı arasında ($r=$

.196, $p < 0.01$); heyecan arayışı ile optimal performans duygu durumu arasında ($r = .549$, $p < 0.01$) istatistiksel olarak anlamlı ilişki tespit edilmiştir.

Araştırmada kurgulanan modelin tespit edilmesi için yapısal eşitlik modeli analizi yapılmıştır. Analiz sonuçlarına göre model 1’de kayak merkezi tercihinin optimal performans duygu durumu üzerinde etkisinin olduğu ($\beta = .187$, $p < .01$) ve p değerinin istatistiksel olarak anlamlı ($p < .01$) olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Model 2’de kayak merkezi tercihinin heyecan arayışı üzerinde etkisinin olduğu ($\beta = .932$, $p < .01$) ve p değerinin istatistiksel olarak anlamlı ($p < .01$) olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Model 3’te heyecan arayışının optimal performans duygu durumu üzerinde etkisinin olduğu ($\beta = .581$, $p < .01$) ve p değerinin istatistiksel olarak anlamlı ($p < .01$) olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Model 4’te heyecan arayışı aracı değişken olarak ele alınmıştır. Başlangıçta model 1’de kayak merkezi tercihinin optimal performans duygu durumu üzerinde etkisi varken, aracı değişken olarak heyecan arayışı modele dahil edildiğinde kayak merkezi tercihinin optimal performans duygu durumu üzerindeki etkisi ortadan kalkmış, p değerinin anlamsız ($p > .05$) olduğu ve kayak merkezi tercihi, heyecan arayışı, optimal performans duygu durumunun birbirine olan etki düzeyi artış göstermiş ve p değerinin anlamlı olduğu sonucuna ulaşılmıştır ($\beta = .722$, $p < .01$).

Anahtar Kelimeler: Rekreasyon, Kayak, Snowboard, Heyecan Arama, Optimal Performans Duygu Durumu, Kayak Merkezi Tercihi

ABSTRACT

The aim of this research is to determine the relationship between skiers' and snowboarders' ski center preference, their flow state and sensation seeking behaviours.

In order to collect data in the study, participants were given a personal information form, "The Contextual Sensation Seeking Questionnaire for Skiing and Snowboarding (CSSQ-S)", the "Ski Center Preference Scale (SCPS)", and the "Dispositional Flow State Scale (SDFS-2)".

The data were analyzed in 3 stages with 5 different sample groups. In the first phase, 2 male and 10 female ski and snowboard trainers with ages ranging from 23 to 63 were interviewed in two groups as the focus group for the development of the "Ski Center Preference Scale (SCPS)". In the second phase, information was gathered from 38 participants in order to obtain the linguistic equivalence of the study, which was conducted to adapt "The Contextual Sensation Seeking Questionnaire for Skiing and Snowboarding (CSSQ-S)" to Turkish context; and from 53 participants for Test-Retest Reliability. The construct validity, internal consistency (Cronbach Alpha) and Split-Half reliability studies were performed on 622 participants (167 female, $X = 24.33$, $SD = 5.72$ years; 455 male, $X = 27.52$, $SD = 7.83$ years). In the third phase, analyses were performed in testing hypothesis related to the study with 510 outdoor recreation participants (126 female, $X = 23.94$, $SD = 5.79$ years; 384 male, $X = 27.33$, $SD = 7.87$ years) who were interested in skiing and snowboarding.

Linguistic equivalence study for the adaptation of "The Contextual Sensation Seeking Questionnaire for Skiing and Snowboarding" to Turkish context was carried out primarily. The results of the analyses revealed that the correlation coefficients of the scale for each item ranged from .46 to .85, and the correlation coefficient was 0.83 ($p < .01$). KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) value was found 0.88 and Bartlett Sphericity values were 2789.44 ($p < .001$, $sd = 45$), both of which were performed to analyse the factor structure of the CSSQ-S. When the results of the Exploratory Factor Analysis (EFA) were evaluated, it was found that the factor load values of the items varied between ".58 and .81", and the items had high factor load values. The variance explained by the items was 44% for factor 1, and 19% for factor 2, while the total variance for the items was 64%. It was concluded that after the necessary modification procedures, the model reached perfect and sufficient fit indexes; and the

factor load values of the items ranged between .55 and .86. In this respect, factor 1 was called “novelty seeking” and factor 2 was called “risk seeking ”; and it was concluded that it could be used for Turkish context. After the Confirmatory Factor Analysis (CFA), the internal consistency coefficient obtained from 622 ski and snowboard participants was calculated as .86 for the “novelty seeking” subscale and .77 for the “risk seeking” subscale. According to the results of test-retest reliability, the correlation coefficient for the “novelty seeking” subscale was 0.98 ($p < .01$); and the correlation coefficient for the “risk seeking” subscale was found .98 ($p < .01$).

KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) value was 0.95 and Barlett test value was 7928.86 ($p < .001$, $SD = 253$), both of which were performed to analyse the factor structure of the “Ski Center Preference Scale (SCPS)”. According to the results of Exploratory Factor Analysis (EFA), it was observed that SCPS occurred in 4-factor structure. Factor load values of the items ranged between .34 and .84, while the variance explained by the items was 44% for factor 1, 6.5% for factor 2, 5.2% for factor 3, and 4.7% for factor 4; total variance of the items was determined as 61%. After necessary modification procedures, it was seen that the model reached excellent and adequate fit indexes, and the factor load values of the items changed between .34 and .83. Factor 1 was named as “accommodation and transport”, factor 2 was named as “alternative activities”, factor 3 was named as “support services”, and factor 4 was named as “nature and environment”. The Cronbach Alpha internal consistency reliability coefficient obtained from 622 participants after the CFA analysis was calculated as .89 for accommodation and transportation subscale, .78 for the alternative activities subscale, .88 for the support services subscale and .71 for the nature and environment subscale. When the split-half correlations of the scale were calculated, first half values were .94 for Spearman-Brown formula, and .94 for Guttman Split-Half correlation; on the other hand, the second half values were .95 for Spearman-Brown and .94 for Guttman Split-Half correlation.

After the scale adaptation and development processes are completed the data set conformed to the normal distribution according to the results of the Normal Distribution Compatibility Test, which was obtained from three different scales. Correlation analysis results showed that there was a statistically significant relationship between the ski center preference and the flow state ($r = .249$, $p < .01$);

between the preference of the ski center and sensation seeking level ($r = .196$, $p < 0.01$); and between sensation seeking and flow state ($r = .549$, $p < 0.01$).

Structural equation model analysis was performed in order to determine the model constructed in the study. According to the results of the analysis, it was concluded that there was a causal relationship between the ski center preference and the flow state ($\beta = .187$, $p < 0.01$) and p value was statistically significant ($p < 0.01$). In Model 2, it was concluded that there was a causal relationship between the preference of the ski center and sensation seeking level ($\beta = .932$, $p < 0.01$) and the p value was statistically significant ($p < 0.01$). In Model 3, it was concluded that there was a causal relationship between sensation seeking level and flow state ($\beta = .581$, $p < 0.01$) and p value was statistically significant ($p < 0.01$). In Model 4, the means of sensation seeking was considered as a variable. Initially, there was an effect between the ski center preference and the flow state in Model 1; however, when the means of sensation seeking is included in sensation seeking model as a variable, the effect of the ski center preference and the flow state was eliminated, p value was insignificant ($p < 0.05$), and the mutual effect of ski center preference, sensation seeking, and flow state increased with a significant p value ($\beta = .722$, $p < 0.01$).

Keywords: Recreation, Ski, Snowboard, Sensation Seeking, Flow State, Ski Center Preference

TEŞEKKÜR

Bu çalışmanın gerçekleşmesinde;

Lisans ve Yüksek Lisans eğitimim süresince değerli bilgi ve tecrübeleri ile nitelikli bir eğitim almamı sağlayan, yol göstericim olan, her koşulda destek ve yardımlarını benden esirgemeyen, tez danışmanım olarak araştırma konusunun belirlenmesinde ve planının oluşturulmasında fikir veren, zoru göstererek beni güdüleyen ve benim için her zaman ayrı bir yeri olan değerli hocam Dr. Öğr. Üyesi Sırrı Cem DİNÇ' e,

Çalışma sürecimin her safhasında yanımda olan ve özellikle istatistiksel analiz kısmında destek veren, arkadaşım Özge YAVAŞ TEZ'e

Her zaman zihnen ve fiilen yanımda bulunan arkadaşlarım Kağan AKILLIOL, Yunus Emre ERTÜRK, Ufuk BAYRAK ve Saygın TARCAN'a

Kayak ve Snowboard branşlarını bir yaşam biçimi olarak benimseyen ve çalışmaya katılımlarıyla destek veren kayak, snowboard katılımcılarına ve tüm macera severlere,

Her zaman yanımda olan hem maddi hem manevi desteklerini benden esirgemeyen değerli DEMİRCAN ailesine Çok Teşekkür Ederim.

Mustafa DEMİRCAN

Manisa, 2019

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER

TEZ SAVUNMA SINAV TUTANAĞI	iii
TEZ VERİ GİRİŞ VE İZİN FORMU	i
YEMİN METNİ	ii
ÖZET	iii
ABSTRACT	vi
TEŞEKKÜR	ix
İÇİNDEKİLER.....	x
KISALTMALAR LİSTESİ.....	xiii
TABLolar LİSTESİ.....	xv
ŞEKİLLER LİSTESİ	xvi
EKLER LİSTESİ	xvii

BİRİNCİ BÖLÜM

1. GİRİŞ	1
1.1. Araştırmanın Amacı.....	9
1.2. Araştırmanın Önemi	9
1.3. Problem Cümlesi	9
1.4. Alt Problemler	9
1.5. Alt Problemlere İlişkin Hipotezler.....	10
1.6. Sınırlılıklar	11
1.7. Sayıtlılar	11

İKİNCİ BÖLÜM

2. GENEL BİLGİLER.....	12
2.1. Serbest Zaman	12
2.2. Rekreasyon.....	13
2.2.1. Doğal Alan Rekreasyonu	15
2.2.2. Macera Rekreasyonu.....	16
2.3. Doğa Sporları Etkinlikleri	19
2.4. Heyecan Arama	22
2.4.1. Risk.....	24

2.5.	Optimal Performans Duygu Durumu.....	26
2.6.	Hizmet Kalitesi.....	29
2.7.	Kış Sporları	32
2.7.1.	Kayak	33
2.7.2.	Snowboard.....	34

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3.	YÖNTEM.....	36
3.1.	Araştırma Modeli.....	36
3.2.	Araştırma Grubu	36
3.2.1.	KSİHAÖ Grubu.....	36
3.2.2.	KMTÖ Grubu	36
3.2.3.	Yapı Geçerliliği Grubu	37
3.3.	Veri Toplama Araçları	38
3.3.1.	Kişisel Bilgi Formu.....	38
3.3.2.	Kayak ve Snowboard'a İlişkin Heyecan Arama Ölçeği (KSİHAÖ)	38
3.3.3.	Kayak Merkezi Tercih Ölçeği (KMTÖ)	39
3.3.4.	Sürekli Etkinlik Tecrübe Ölçeği-2 (SETÖ-2)	39
3.4.	Verilerin Toplanması	40
3.5.	Verilerin Analizi	40
3.5.1.	Kayak ve Snowboarda İlişkin Heyecan Arama Ölçeği'nin (KSİHAÖ) Türk Kültürüne Uyarlama Süreci Analizleri.....	40
3.5.2.	Kayak Merkezi Tercih Ölçeği'nin (KMTÖ) Geliştirilme Süreci Analizleri.....	41
3.5.3.	Hipotezlere İlişkin Analizler	42

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4.	BULGULAR	43
4.1.	Demografik Özelliklere İlişkin Bulgular	43
4.2.	Kayak ve Snowboarda İlişkin Heyecan Arama Ölçeği (KSİHAÖ) Bulguları 46	
4.2.1.	Dilsel Eşdeğerlik	46
4.2.2.	Madde Analizleri	46
4.2.3.	Yapı Geçerliliği	47
4.2.4.	Güvenirlik	50
4.2.5.	Test-Tekrar Test Güvenirliği.....	51

4.3.	KMTÖ Bulguları	51
4.3.1.	Madde Analizleri	51
4.3.2.	Yapı Geçerliği	52
4.3.3.	Güvenirlik	56
4.4.	Hipotezlere İlişkin Bulgular	57
4.4.1.	Normal Dağılıma Uygunluk Test Sonuçları	57
4.4.2.	Değişkenler Arası Korelasyon Test Sonuçları	58
4.4.3.	Kurulan Modellere İlişkin Regresyon Analizi Bulguları	59
4.4.3.1.	KMT – OPDD Üzerinde Etkisi (Model-1).....	59
4.4.3.2.	KMT – HA Üzerinde Etkisi (Model-2)	61
4.4.3.3.	HA-OPDD Üzerinde Etkisi (Model-3)	63
4.4.3.4.	KMT-OPDD Arasında HA Aracılık Etkisi (Model-4).....	65
BEŞİNCİ BÖLÜM		
5.	TARTIŞMA	67
5.1.	Kayak ve Snowboarda İlişkin Heyecan Arama Ölçeği Tartışma	67
5.2.	Kayak Merkezi Tercih Ölçeği Tartışma.....	69
5.3.	Hipotezlere İlişkin Tartışma.....	74
ALTINCI BÖLÜM		
6.	SONUÇ VE ÖNERİLER	81
6.1.	SONUÇ	81
6.2.	ÖNERİLER	83
YEDİNCİ BÖLÜM		
7.	KAYNAKÇA	85

KISALTMALAR LİSTESİ

AALR: The American Association for Leisure and Recreation

ABD: Amerika Birleşik Devletleri

A-E: Alternatif Etkinlikler

AFA: Açımlayıcı Faktör Analizi

ASD: American Sports Data

BS: Sıkılmaya Yatkınlık (Boredom Susceptibility)

CERM-CSQ: Centre for Environmental and Recreation Management Customer Service Quality

CFA: Confirmatory Factor Analysis

CSSQ-S: The Contextual Sensation Seeking Questionnaire for Skiing and Snowboarding

D-Ç: Doğa ve Çevre

DFA: Doğrulayıcı Faktör Analizi

D-H: Destek Hizmetleri

DIS: Duyarsızlaştırma (Disinhibition)

EFA: Exploratory Factor Analysis

ES: Deneyim Arayışı (Experience Seeking)

HA: Heyecan Arayışı

KMO: Kaiser-Meyer-Olkin

KMTÖ: Kayak Merkezi Tercih Ölçeği

KSİHAÖ: Kayak ve Snowboarda İlişkin Heyecan Arama Ölçeği

K-T: Konaklama ve Taşıma

OPDD: Optimal Performans Duygu Durumu

R-A: Risk Arayışı

SEM: Structural Equation Model

SETÖ-2: Sürekli Etkinlik Tecrübe Ölçeği-2

SOPDDÖ-2: Sürekli Optimal Performans Duygu Durum Ölçeği-2

SCPS: Ski Center Preference Scale

TAS: Heyecan Arama (Thrill and Adventure Seeking)

Y-A: Yenilik Arayışı

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: Doğada Gerçekleştirilen Sportif Etkinlikler	21
Tablo 2: Odak Grup Görüşmesinde Katılımcılara Yöneltilen Sorular	37
Tablo 3: Odak Grubun Demografik Özellikleri.....	37
Tablo 4: Araştırmaya Katılan Bireylerin Demografik Özellikleri.....	44
Tablo 5: KSİHAÖ Dilsel Eşdeğerlik Çalışması Pearson Korelasyon Sonuçları.....	46
Tablo 6: On Maddelik KSİHAÖ'nin Madde-Toplam Güvenirlik Değerleri	47
Tablo 7: KSİHAÖ'nin Faktör Yapısı ve Faktör Yükleri	48
Tablo 8: Standart Uyum İndeksleri ve Modele İlişkin Uyum İndeksleri.....	49
Tablo 9: Dokuz maddelik KSİHAÖ'nin Cronbach Alpha Güvenirlik Değerleri	50
Tablo 10: Test-Tekrar Test Analiz Sonuçları.....	51
Tablo 11: Kayak Merkezi Tercih Ölçeği Madde Analizi Sonuçları.....	52
Tablo 12: KMTÖ'nün Faktör Yapısı ve Faktör Yükleri.....	53
Tablo 13: Standart Uyum İndeksleri ve Modele İlişkin Uyum İndeksleri.....	54
Tablo 14: Kayak Merkezi Tercih Ölçeği'nin Cronbach Alpha ve İki Yarı Test Korelasyonu.....	56
Tablo 15: Normal Dağılıma Uygunluk Test Sonuçları.....	57
Tablo 16: Değişkenler Arası Korelasyon	58
Tablo 17: Yapısal Eşitlik Modeline İlişkin (Model 1) Regresyon Katsayısı	59
Tablo 18: Standart Uyum İndeksleri ve Model 1'e İlişkin Uyum İndeksleri	60
Tablo 19: Yapısal Eşitlik Modeline İlişkin (Model 2) Regresyon Katsayısı	61
Tablo 20: Standart Uyum İndeksleri ve Model 2'ye İlişkin Uyum İndeksleri.....	62
Tablo 21: Yapısal Eşitlik Modeline İlişkin (Model 3) Regresyon Katsayısı	63
Tablo 22: Standart Uyum İndeksleri ve Model 3'e İlişkin Uyum İndeksleri	64
Tablo 23: Yapısal Eşitlik Modeline İlişkin (Model 4) Regresyon Katsayıları.....	65
Tablo 24: Standart Uyum İndeksleri ve Model 4'e İlişkin Uyum İndeksleri	66
Tablo 25: Alt Problemlere İlişkin Hipotezlerin Kabul ve Red Durumları.....	80

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: Macera Deneyimi Paradigması.....	18
Şekil 2: Optimal Performans Duygu Durumu	27
Şekil 3: Kayak ve Snowboarda İlişkin Heyecan Arama Ölçeği'nin Doğrulayıcı Faktör Analizi Sonuçlarının Modele İlişkin Değerleri	49
Şekil 4: Kayak Merkezi Tercih Ölçeği'nin Doğrulayıcı Faktör Analizi Sonuçlarının Modele İlişkin Değerleri	55
Şekil 5: Kayak Merkezi Tercihi, Heyecan Arayışı ve Optimal Performans Duygu Durumu Arasında Kurulan Model.....	58
Şekil 6: Model 1'e İlişkin Yol Diyagramı	60
Şekil 7: Model 2'ye İlişkin Yol Diyagramı	62
Şekil 8: Model 3'e İlişkin Yol Diyagramı	64
Şekil 9: Model 4'e İlişkin Yol Diyagramı	66
Şekil 10: KMT ve OPDD Arasında Kurulan Hipotez ve Etki Modeli.....	75
Şekil 11: KMT ve HA Arasında Kurulan Hipotez ve Etki Modeli.....	75
Şekil 12: HA ve OPDD Arasında Kurulan Hipotez ve Etki Modeli.....	77
Şekil 13: KMT, OPDD ve HA Arasında Kurulan Hipotez ve Aracı Etki Modeli	78

EKLER LİSTESİ

EK 1: Etik Kurul Onay Formu

EK 2: Tez Konusu (Başlığı) Değişikliği Onay Formu

EK 3: Kayak ve Snowboarda İlişkin Heyecan Arama Ölçeği İzin Yazısı

EK 4: Sürekli Etkinlik Tecrübe Ölçeği İzin Yazısı

EK 5: Kayak ve Snowboardculara Özel Hazırlanan Kişisel Bilgi Formu

EK 6: Kayak ve Snowboarda İlişkin Heyecan Arama Ölçeği

EK 7: Sürekli Etkinlik Tecrübe Ölçeği

EK 8: Kayak Merkezi Tercih Ölçeği Denemelik Formu

EK 9: Kayak Merkezi Tercih Ölçeği

EK 10: Kayak Merkezi Tercih Ölçeği Maddelerinin Temsil Edildikleri Alt Boyuta Göre Dağılımı

BİRİNCİ BÖLÜM

1. GİRİŞ

Kayak, snowboard ve dağ bisikleti gibi yokuş aşağıya hız içeren etkinlikler, düşme ve kaza olasılığını arttıracak engebeli arazilerde yapılan yüksek riskli etkinlikler olarak kabul edilmektedir (Shealy vd., 2005). Bilinen bu risklere karşın yüksek risk içeren etkinliklerin popülaritesi son on yıl içinde artış göstermiştir (Hudson, 2004). Amerika Birleşik Devletlerinde 1978 – 2000 yılları arasında riskli rekreasyon katılımında %244 oranında artış olduğu gözlenmiştir (Puchan, 2004). Son dönemde Güney ve Kuzey Amerika ile Avrupa’da turistler arasında George Washington Üniversitesi Ticari Macera Turizm Birliği (2010) tarafından yapılan çalışmada ise turizme katılan insanların bir sonraki etkinlik tercihlerinde zor macera katılım oranlarının %1.8’den %3,6’ya, kolay macera %25.5’den %30’a ve sıradan turizm için %72.6’dan %66 civarında değişim göstereceği öngörülmektedir. Bu da macera turizmine olan ilginin artışının devam ettiğini göstermektedir (Adventure Tourism Market Report, 2010). Yüksek riskli spor katılımının artmasıyla birlikte medya ilgisinin sonucu olarak daha geniş toplum kesiminde katılım artışı devam etmektedir (Creyer, vd., 2003). Yüksek riskli sporlar literatürde macera sporları, ekstrem sporlar olarak da adlandırılmaktadır. Özellikle uluslararası spor kanallarında X-treme gibi tanımlamalarla program serilerine yer verilmektedir. Bu kapsamda serbest zaman ve rekreasyon çalışmalarının önemli bir alanını oluşturan ve kayda değer sayıda yazın alt yapısına sahip olan macera rekreasyonu, bu araştırmanın temel alanı kabul edilmiş ve yüksek riskli sporlar, daha kapsayıcı olması gerekçesiyle macera sporları olarak ifade edilmiştir.

Yüksek risk içeren macera sporları; ciddi yaralanma ve ölüme neden olabilecek etkinlikler olarak ifade edilmektedir (Willig, 2008). Mitchell (1983)’e göre macera deneyimi ise özgür irade gösterilerek dahil olunan, kişisel ruh haliyle uyumlu, içsel olarak motive eden ve belirsizlik içeren etkinliklerdir (Priest ve Gass, 2017). Pedersen (1997), yüksek riskli macera sporlarının içerdiği risklere göre sıralaması ve katılımcıların bu etkinliklere katılma arzularına ilişkin görüşlerini araştırdığı çalışmada yüksek riskli macera sporlarını sıralamıştır. Buna göre paraşütle uçurumdan serbest atlama, serbest düşüş (skydiving), dağcılık (yüksek irtifa, kaya tırmanışı, alpinizm), bungee jumping, akarsu kanosu ve kayağı, kayak ve

snowboard, yamaç paraşütü, yelken kanat, aletli dalış vb. etkinlikleri yüksek riskli macera sporları arasında değerlendirmiştir. Sayılanlara ek olarak Demirhan (2003) doğa sporlarına ilişkin riskin algılanması başlıklı çalışmasında, oryantring, trekking, dağ bisikleti, rafting, yelken ve rüzgar sörfü gibi sporları ekleyerek kara, hava, su, kış ve motor sporları kategorileri içerisinde etkinlikleri yerleştiği görülmüştür. Son olarak ise Thomson (2013) bmx, mağara dalgıçlığı, uçurtma sörfü, yüksekte bant köprü üstünde dengeli yürüyüş, kaykay ve agresif paten, yarasa kanat ile uçurumdan serbest düşüş gibi sporları yüksek riskli macera sporlarına ekleyerek, yer çekimi sporları, dağ sporları, su sporları gibi ana kategorilere ayırmıştır. Tomlinson ve Leigh (2004) ise yüksek riskli macera sporlarını; hava, kara ve su sporları olarak gruplamıştır. Bu anlamda kayak ve snowboard, yer çekimi sporları (Thomson, 2013) veya kış sporları (Demirhan, 2003) ana kategorileri içerisinde tanımlanan yüksek riskli macera sporlarından ikisidir. Bu sporların özelinde var olan farklı etkinlik alanları, teknikler, ekipmanlar, tutum ve davranışları içeren riskli yapılardan dolayı katılımcıları cezbediği ve motive ettiği belirtilmiştir (Demirhan vd., 2014).

Yüksek riskli macera sporlarıyla ilgili yapılan çalışmaların macera turizmi ve macera rekreasyonu katılımcılarının bireysel özelliklerini, katılım motivasyonlarını etkinliklerde algılanan riskleri ve etkinlikten sağlanan faydaları ortaya çıkarmaya çalıştıkları görülmektedir (Priest ve Gass, 2017; Thomson, 2013). Macera rekreasyonuna katılan pek çok katılımcı ve sporcu etkinliklerdeki risk almanın temel hedef olmadığını, amacın sıkıntıdan kaçış, mücadele ve heyecan arayışı olduğunu belirtmişlerdir (Brymer ve Oades, 2009; Priest ve Gass, 2017). Konuya ilişkin yapılan nitel araştırma temalarına göre ise, doğal alanlarda içsel barış, içsel motivasyon ve etkinlik deneyimine bağlılık katılım nedenleri olarak ortaya koyulmuştur (Hallin ve Mykletun, 2006; Kerr ve Mackenzie, 2012). İnsanları yüksek riskli macera sporlarına katılıma iten motivasyonların anlaşılmasına yönelik yapılan çalışmalar, yüksek risk alan sporcuların; sapkın risk alan bireylerin kişilik profilleriyle benzer kişilik profillerini gösterdiğini (Franques vd., 2003) ancak risk alma eğilimli bireylerin arasında ciddi farklılıkların olduğu belirtilmiştir (Goma-i-Freixanet vd., 2012). Katılım motivasyonu ile ilgili yapılmış elliye yakın çalışmayı derleyen Buckley (2012), içsel, içsel/dışsal ve dışsal olmak üzere üç ana temada topladığı macera rekreasyonu katılım motivasyonları arasında; korku, kontrol, beceriler, başarı, egzersiz ve risk almayı bireyle ilişkili içsel motivasyon olarak

sınıflamıştır. İkinci sınıflama, ruhsal, sanatsal ve çevresel olmak üzere birey ve çevreyle ilişkili içsel/dışsal motivasyona yer vermiştir. Son olarak ise arkadaş, imaj, kaçış ve rekabet temalarıyla dışsal motivasyonu listelemiştir. Yazar bu motivasyon temaları içerisinde derleme yapılan bazı araştırmalarda risk ve rekabetin maceraya katılım nedenlerinden ziyade sürecin getirdiği bir sonuç olarak ifade etmiştir. Konuya ilişkin diğer araştırmalar, yüksek riskli macera rekreasyonu etkinliklerine katılım motivasyonunun anlaşılmasında kişilik, duygusal değişimler (zirve performansı), nöro-psikoloji ve genetik faktörler üzerinde yoğunlaşmışlardır. Bu çalışmalardan sağlanan bulgular risk alma ve heyecan arama (sensation seeking) literatürü ile açıklanmaya çalışılmıştır. Gerçekten de Goma-i Freixanet vd., (2012)'e göre yüksek riskli macera sporlarına katılım motivasyonları bireyler arasında farklılık gösterirken heyecan arayışı hemen hemen her katılımcıda ortak motivasyon olarak bildirilmektedir.

Heyecan arama literatürünün öncülerinden birisi olarak kabul edilen Zuckerman (1994) bu kavramı, “değişik, yeni, karmaşık veya yoğun heyecan ve deneyimlerin aranması ve bu yolla yaşanacak deneyim uğruna fiziksel, hukuki ve finansal risk alma arzusu” olarak tanımlamıştır. Risk alma isteği kendi başına bir amaç değil, katılımcı özellikleri açısından önemli bir araçsal kaynaktır. Heyecan arayıcılar, sıklıkla deneyimle ilişkili riski göz ardı etmekte veya riski değerli bir ödüllmüş gibi kabul etmektedirler. Bunun yanı sıra sosyal açıdan yararlı davranışlar sergileme eğilimindeki heyecan arayıcıların da risk almayı arzuluyor olması, üzerinde dikkatle durulması gereken önemli bir konu olarak vurgulanmıştır (Zuckerman, 1994). Goma-i Freixanet vd., (2012)'nin derleme çalışmasında; korunmasız ve sıradan cinsel ilişki, uyuşturucu kullanımı, kumar oynama ve suç gibi yüksek riskli sosyal etkinlikler gibi, yüksek riskli macera sporları katılımı da heyecan arayışı kişilik özelliğiyle ilişkilendirilmiştir. Heyecan arayışı kişilik özelliği, birkaç ölçek kullanılarak ölçülebilir. Bunlardan en bilinen ve yaygın olanı “Heyecan Arama Ölçeği (Sensation Seeking Scale)” (Zuckerman, 1994), “Acil Durum, Ön Tasarlama, Sabır ve Heyecan Arayışı (Urgency, Premeditation, Perseverance, and Sensation Seeking)” “Dürtüsel Davranış Ölçeği (Impulsive Behaviour Scale)” (Whiteside ve Lynam, 2001) ve “Zuckerman-Kuhlman Kişilik Ölçeği (ZKPQ; Zuckerman vd.,1993)”dir.

Yüksek riskli macera sporlarının doğal bir parçası olan ciddi yaralanma ve ölüm potansiyeline rağmen katılımcıların bu etkinliklere ilgi duygu görülmektedir (Zuckerman, 2007). Yüksek riskli macera sporu olarak kabul edilen kayak ve snowboard ile ilgili risk alma ve heyecan arayışı bir seri araştırmada incelenmiştir (Ruedl vd., 2010; Russel vd., 2010; Cusimano ve Kwok, 2010). Kayak ve Snowboard turistleri arasında yapılan çalışmada kullanılan tek sorulu bireysel risk alma değerlendirmesi, katılımcıların risk alma davranışlarıyla heyecan arayışı kişilik özelliklerinin ilişkili olabileceğini ortaya koymuştur (Ruedl vd., 2012). Sonuçta, bireysel olarak cevaplandırılan risk alma ve risk telafisi raporlarının yüksek heyecan arayışı toplam skorlarıyla ilişkili olduğunu saptamışlardır. Bir başka deyişle heyecan arayışı kişilik özelliğinin kayak pistlerindeki riskli davranışlarla ilişkili olduğu vurgulanmıştır. Diğer bir çalışma serisi de kayak ve snowboard risk algısı üzerine kurgulanmıştır. Bunlara göre kayak kaskı kullanımının kafa travması riskini %60 oranında potansiyel olarak azalttığı belirtilen çalışmaların (Cusimano ve Kwok, 2010) yanı sıra bireysel risk alma davranışına kayak kaskı kullanmanın potansiyel etkisinin tartışmalı olduğunu bildiren araştırmalar da mevcuttur (Ruedl vd., 2010; Scott vd., 2007). Risk telafi hipoteziyle Scott vd., (2007)'nin yaptığı araştırmada; güvenlik araçları kullanıcılarının yanlış güvenlik duygusuna neden olduğunu ve risk alma davranışında artış yarattığı varsayımı üstünde durulmuştur. Bu da kayak sırasında güvenlik araçları kullanımının risk alma düzeyini telafi etmediğini göstermektedir. Kayak ve Snowboard da risk alma ile ilgili bir başka çalışmada Ruedl vd.,(2010) yüksek risk alan bireylerin daha hızlı kaymayı tercih eden sporcular olduğunu saptamışlardır. Farklı çalışmalarda ise kayak kaskı gibi güvenlik ekipmanı kullanımının daha yüksek risk alanlardan ziyade daha yüksek beceriye sahip olanlar tarafından tercih edildiği belirlenmiştir (Sulheim vd., 2006; Ruedl vd., 2010). Kış sporlarında risk algısı ve heyecan arayışı kişilik özelliğine ilişkin çalışmalar da mevcuttur. Thomson (2013) kayak ve snowboard popülasyonunun etkinliğe katılım motivasyonunun özel ortaya çıkan heyecan arayış ve risk alma değişkenlerinden ziyade, genel kişilik özelliğine ait heyecan arayışı düzeyi ile ilişkili olabileceğini belirtmiştir. Ancak heyecan arayışının ölçüldüğü ölçme araçlarında kayak ve snowboarda özel risk ve heyecanlar net biçimde ifade edilmediği için bunun açığa çıkarılmasının güçlüğünden bahsetmiştir. Bu gerekçeyle anılan ölçeklerin yüksek riskli kış sporları gibi dar davranış eğilimlerinin incelenmesini içeren çalışmalardaki heyecan arayışını ölçmede, kısıtlılık içerdiği vurgulanmıştır. Bu nedenle yüksek

riskli macera sporları davranışıyla ilişkili psikolojik süreçlerin tanımlanmasında kayak ve snowboard popülasyonuna yönelik özel bir ölçeğin kullanılmasının yarar sağlayacağı vurgulanmıştır. Bu bağlamda araştırmamızda Thomson vd., (2012) tarafından uyarlanan kayak ve snowboard sporlarına yönelik heyecan arayışı düzeyini ölçmek üzere, Kayak ve Snowboarda İlişkin Heyecan Arama Ölçeği “(CSSQ-S; The Contextual Sensation Seeking Questionnaire for Skiing and Snowboarding)” kullanılmıştır.

Bireylerin yüksek risk alma eğilimini heyecan arayışı kişilik özelliği ile bağdaştıran çalışmaların yanı sıra, farklı araştırmalar da yüksek riskli macera sporlarında risk alma davranışını benlik algısı artışıyla ilişkilendirmişlerdir (Slanger vd., 1997; Priest ve Gass., 2017). Konuya ilişkin psiko-sosyal görüşlerden bir tanesi de Ellias’ın oyunun optimal uyarılmışlık kuramı olarak ele alınır. Buna göre çevresel ortamdan elde edilen uyarıların insan beyninde uyarılmışlık düzeyini yükselttiği belirtilmiştir. Elde edilen bilgi ve algılanan risk düzeyi, bireysel uyarılmışlık halini düşük, optimal veya aşırı düzeyde tutabilir. Bu durum Csikszentmihalyi tarafından tanımlanan Akış Kuramı (Flow State) ile ilişkilendirilmiştir. Katılımcının etkinliğe yönelik sahip olduğu özel bilgi, beceri, deneyiminin yarattığı uzmanlık ile durumsal risklere karşı mücadele seviyesinin oranı optimal uyarılmışlık seviyesiyle ilişkilidir (Priest ve Gass., 2017). Yüksek riskli macera sporları katılımındaki bu uzmanlık ve risklere karşı mücadele durumu dengesi, optimal performans duygu durumu ile ölçülebilmektedir (Jackson ve Eklund., 2004). Optimal performans duygu durumu, görev ortamında açığa çıkan zihinsel ve psikolojik durumları ele almasından dolayı, önemli hale gelmektedir (Jackson vd., 2001). Kurama göre katılımcının bir etkinliği gerçekleştirirken (şiiir okumak veya dağa tırmanmak fark etmez) görevdeki mücadele düzeyi, kendini olumlu anlamda kaybetmesi, çıkabilecek problemlerle zihinsel ve bedensel olarak baş edebilecek yeteneğe sahip olması gibi olumlu duyguları “içsel haz durumunu” ortaya çıkarmaktadır (Moneta, 2004a; Moneta, 2004b). Bireyin etkinlik deneyimi ile risk alma düzeyi birbirine denk ise yüksek düzeyde mücadele durumu sergilenebilecektir. Üzerinde kontrol sağlayacağı beceriye sahip olması durumunda birey, zorluk içeren görevleri rahatlıkla başarabilecek ve optimal performans duygu durumu ortaya çıkacaktır. Böylece birey kendine daha fazla güvenmeye başlayacak ve gerekli hareketleri otomatik biçimde icra edecektir (Fournier vd., 2007). Kurama göre bu durumun tam tersi de oluşabilir. Bireyin

yüksek mücadele gerektiren görevleri başarabilecek beceriye sahip olmaması durumunda kaygı gözlenebilir. Ek olarak görevin mücadele düzeyinden düşük zorlukta olması ve düşük beceri gerektirmesi durumunda ilgisizlik yaşanabilir. Becerilerin gerçekleştirilecek görev gerekliliklerine göre daha yüksek olması durumunda bıkkınlık ve sıkıntı durumlarını yaşanması da madalyonun diğer yüzüdür (Moneta, 2004b). Bireyin sporun yapıldığı alan ve etkinlik deneyimini gerçekleştirebilmesinde etkisi olan hizmet merkezleri birbirleriyle doğru orantılıdır (Harrison ve Chalip, 2005).

Bireyin isteği doğrultusunda hizmet kalitesini seçmesinde motivasyon unsurları etkili olmaktadır (Bahar ve Kozak, 2005). Bu motivasyon faktörleri; fiziksel (sağlıklı olma), sosyal (arkadaşlık, bir gruba dahil olma), psikolojik faktörler olarak etkinliklere katılımı etkilediği görülmektedir (Park, 2001; Trembath vd., 2002). Hizmet merkezleri katılımcılar tarafından tercih edilen yer olmak amacıyla sürekli çaba göstermektedirler. Sunulan kaliteli ve nitelikli hizmet, katılımcıların seçiminde önemli rol oynar. Hizmet kalitesi, bölgede bulunan merkezlerin kendilerini ön plana çıkarması ve daha kaliteli hizmet sunmasıyla doğru orantılıdır. Gencer vd. (2008), rekabet ortamının sürekli aktif olduğu spor sektöründe merkezlerin katılımcı tatmin ve beklentilerini karşılayabilmek adına kaliteyi sürekli olarak yenilemek ve geliştirmek durumunda olduğunu belirtmiştir. Değinilmesi gereken önemli konu ise katılımcı beklentilerini karşılamak ve üstüne geçmektir. Bu beklentiler bireylerin hizmet tercihinine göre farklılık gösterirken etkinlik deneyimleri; arkadaş iletişimleri ve medya ile şekillenmektedir. Eğer alınan hizmet beklenen hizmetin altında kalır ise katılımcı hizmet merkezine duyduğu ilgiyi kaybeder. Alınan hizmet beklenen hizmeti geçerse katılımcının hizmet merkezine duyduğu ilgi artarak devam eder. Katılımcılar beklenen hizmet ile alınan hizmeti sürekli kıyaslama durumundadırlar (Kotler, 1997). Hizmet kalitesini ölçmek için yapılan çalışmalarda katılımcıların beklentileri ile beklentilere verilen önem en çok irdelenen iki konu olurken, hizmet kalitesinin boyutları üçüncü önemli konu olarak ele alınabilir (Robinson, 1999). Hizmet kalitesi yaklaşımı ilk olarak Parasuraman vd. (1985) tarafından ortaya konulmuştur. Çalışmalar sonucu belirlenen hizmet kalitesinin sadece beş boyutlu olduğuna dair savunu şüphe uyandıran bir durumdur. Çünkü bu alt boyutlar hizmetin sunulduğu endüstriden endüstriye farklılık gösterebileceği gösterilmiştir (Higgs, vd., 2005).

Bu endüstrilerden birisi ise turizm endüstrisidir. Turizm endüstrisinin gelişmesinin önemli nedenleri arasında insanların serbest zamanlarının artması, kültürel düzeyin gelişmesi, ulaşım olanaklarının kolaylaşması ve yapılan yatırımların artması olarak sayılabilir. Turizm endüstrisinin hızla gelişen alanı spor ile ilgili yapılan aktiviteler olarak belirtilmiştir (Gencer vd., 2008). Spor ve turizmin ise birbirleriyle bağlantısı iki şekilde ele alınmaktadır. Bunlar spor turizmi ve turizm sporu olarak belirtilmektedir. Turizm sporu her zaman bulunduğu alanın dışına seyahat eden bireylere karşılık gelir, aktif veya pasif katılımı içerirken gezinin ana amacı spor değildir. Spor turizminde ise her zaman bulunduğu alanın dışına çıkan bireylere karşılık gelirken birincil amaç spora katılımıdır (Gammon ve Robinson, 2003; Miragaia vd., 2016). Spor turizmini gerçekleştirebilmek için ise spor yapmaya yeterli, alt yapısı spora müsait tesisler önem arz etmektedir. Bu altyapı spor branşına göre değişiklikler gösterebilmektedir (Aydın, 2007). Buna bağlı olarak kış sporları etkinliklerini gerçekleştirdiği en önemli yerlerden biri olan kayak merkezleri, turizm sektörü içinde önemli bir konuma sahiptir. Hizmet sektörü içinde yer alan ve konumlandırıldığı yerde bünyesinde birçok hizmet işletmesi bulduran kayak merkezlerinde sunulan hizmetin kalitesi de kayak merkezlerine olan turistik talebi etkileyen başlıca unsurlar arasında gösterilebilir (Miragaia vd., 2016). Hizmet merkezleri turizm etkinliklerini ortaya koymasının yanı sıra, orada bulunan kayak tesisleri, pansiyonlar, gençlik merkezi, oteller vb. gibi konaklama hizmetlerini de yanında sunmaktadır. Her yaşta katılımcıya hitap eden kayak merkezleri; bulunduğu coğrafi konum bakımından spor ve sağlıklı yaşam tesisi haline gelmiştir. Güvenli pistler, konforlu taşıma sistemleri, pist çeşitliliği gibi spor etkinlikleri ile birlikte alternatif eğlenceler (disco, cafe), doğa ve çevre gibi yan hizmet alanları ile birlikte katılımcılara hizmet sunmaktadır (Emil, 2004). Kayak endüstrisinin en büyük sorunu ise pahalı spor algısına dayandırılmasıdır. Bu algıyı kırmak için ise kayak merkezleri, kayak ve snowboard branşlarının yanı sıra; dağ bisikleti, yamaç paraşütü, rafting vb. hizmetlerde sunmaya başlamışlardır (Scott ve McBoyle, 2007). Bunun yanı sıra kayak merkezleri gelirlerini arttırabilmek adına kayak okullarının çeşitliliği, kayak kıyafeti ve malzemesi satan-kiralayan yerler, yüzme havuzları, yürüyüş parkurları, oteller, restoranlar, otoparklar vb. hizmetlerde sunmaya başlamıştır (Bull, 2005; Hudson ve Cross, 2005). Kayak endüstrisinde bu sorunların ortadan kaldırılması adına orta gelir kesiminden yüksek gelir kesimine her tüketiciye yönelik

stratejiler tasarlamak ve faaliyete geçirmek öncelikli hale gelmiştir (Flafestad ve Hope, 2001).

Alana ilişkin literatür taraması yapıldığında ise kayak merkezlerinde sunulan hizmet ile ilgili yapılan çalışmalar sınırlı sayıdadır. Bu alanda yapılan çalışmalara örnek verilecek olursa; Ormiston vd. (1998) kayak merkezlerinde kalite ve standartları belirlemek amacıyla yaptıkları çalışmada amaç, kayak merkezlerini ziyaret eden kayakçıların özelliklerini ortaya çıkararak alternatif kayak merkezleri belirlemektir. Hudson ve Shephard (2008) tarafından kayak merkezinin hizmetlerini ve özelliklerini ortaya çıkarmak için yapılan çalışmanın amacı, kayak merkezinin güçlü ve zayıf yönlerinin belirlenmesidir. Pearce (2005) etkinlik tercihleri ve katılımcı motivasyonunun destinasyona atfedilen ziyaretçi ihtiyaçlarıyla bağlantılı biçimde yönlendirilmesini öngörmektedir. Bu çalışmadaki odak noktası, kayak destinasyonuna atfedilenler (dışa ait girdiler) üzerine odaklanmaktadır. Çünkü bir kayak destinasyonuna seyahat kararı vermenin seyahat motivasyonuna (içe ait girdiler) dayandığı farz edilmektedir. Destinasyon seçimi destinasyonda var olan anlamlı (değerli) destinasyon atıflarına dayanmaktadır (Dolnicar ve Leisch, 2003; Matzler vd., 2004). Ülkemizde ise Gencer vd. (2008) tarafından kayak merkezindeki hizmet kalite algısını ortaya çıkarmak için ölçek geliştirilmiştir. Yapılan çalışmalar incelendiğinde müşteri sadakati, müşteri memnuniyeti (Alexandris, vd., 2006; Matzler vd., 2008) ve müşteri motivasyonuna odaklanıldığı görülmekteyken (Dolnicar ve Leisch, 2003; Matzler ve Siller, 2003) bununla birlikte sunulan hizmetler, kar kalitesi, eğlence, ulaşım, pistler, bilet fiyatları, kiralık malzeme fiyatları, pist çeşitliliği, alternatif konaklama fiyatları önemli faktörler olarak ele alınmaktadır (Koşan, 2013). Literatürde doğa ve macera rekreasyonu kapsamında ele alınan kayak ve snowboard branşına yönelik katılımcıların kayak merkezlerindeki hizmet kalite algısına yönelik birkaç ölçüğe rastlanmış olsa da kayak merkezlerinin tercih edilme nedenlerini ölçebilecek bir ölçme aracına rastlanılmamıştır. Dolayısıyla mevcut çalışmada bu eksikliğin giderilmesi amacıyla ölçek geliştirilmesinin alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

1.1.Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı kayak ve snowboard yapan bireylerin kayak merkezi tercihi, optimal performans duygu durumu ve heyecan arayışı arasındaki ilişkinin saptanmasıdır.

1.2.Araştırmanın Önemi

Literatürde risk alma, heyecan arayışı, optimal performans duygu durumu ve kayak merkezi tercihleri üzerinde durulmuşsa da ilgili değişkenlerin birbirleriyle bağlantı noktaları ve değişkenler arası etki faktörlerinin ortaya konulmadığı tespit edilmiştir. Kayak ve snowboard, kayak merkezi tercihi, optimal performans duygu durumu ve heyecan arayışı kavramlarına ilişkin çalışmaların oldukça az ele alınmış olması ve değişkenlerin birlikte incelenmemesi konuya ilişkin çalışmaların yoğunlaşmasına yol gösterebilecektir. Heyecan Arayışı ile ilgili birçok farklı ölçme aracı olmasına rağmen Kayak ve Snowboard branşları özelinde bir ölçme aracı rastlanılmamıştır. Bu doğrultuda çalışmada “Kayak ve Snowboarda İlişkin Heyecan Arama Ölçeği (KSİHAÖ)”nin ulusal literatüre kazandırılması ve farklı değişkenlerin ilişkilerinin ortaya çıkarılmasına yönelik araştırmalara yol gösterici olabilecektir. Literatürde Kayak Merkezlerinde sunulan hizmet odaklı ölçme araçlarına rastlanmış olsa da bu ölçme araçları, hizmet sonrası odaklı olduğu için, gidilecek Kayak Merkezinin neden tercih edildiğine yönelik bir ölçme aracına rastlanılmamıştır. Bu doğrultuda çalışmada geliştirilmiş olan “Kayak Merkezi Tercih Ölçeği (KMTÖ)”nin ulusal literatüre katkı vermesi beklenmektedir. Ayrıca çalışma sonucunda ortaya çıkacak bilgiler doğrultusunda, kayak ve snowboard branşında yer alan eğitmenler, öğreticiler, tesis yöneticileri, sporcular ve kayak merkezlerine yön gösterici olabileceği düşünülmektedir.

1.3.Problem Cümlesi

Kayak ve Snowboard katılımcılarının kayak merkezi tercihi, optimal performans duygu durumu ve heyecan arayışı arasında ilişki var mıdır?

1.4.Alt Problemler

- 1- Kayak ve snowboard katılımcılarının kayak merkezi tercihleri ile optimal performans duygu durumları arasında ilişki var mıdır?

- 2- Kayak ve snowboard katılımcılarının kayak merkezi tercihleri ile heyecan arayışı arasında ilişki var mıdır?
- 3- Kayak ve snowboard katılımcılarının heyecan arayışı ile optimal performans duygu durumları arasında ilişki var mıdır?
- 4- Kayak ve snowboard katılımcılarının kayak merkezi tercihinin optimal performans duygu durumu üzerinde etkisi var mıdır?
- 5- Kayak ve snowboard katılımcılarının kayak merkezi tercihinin heyecan arayışı üzerinde etkisi var mıdır?
- 6- Kayak ve snowboard katılımcılarının heyecan arayışının optimal performans duygu durumu üzerinde etkisi var mıdır?
- 7- Kayak ve snowboard katılımcılarının kayak merkezi tercihlerinin optimal performans duygu durumu üzerindeki etkisinde, heyecan arayışının aracılık etkisi var mıdır?

1.5.Alt Problemlere İlişkin Hipotezler

Hipotez (H₁): Kayak ve snowboard katılımcılarının kayak merkezi tercihleri ile optimal performans duygu durumları arasında ilişki olacaktır.

Hipotez (H₂): Kayak ve snowboard katılımcılarının kayak merkezi tercihleri ile heyecan arayışı arasında ilişki olacaktır.

Hipotez (H₃): Kayak ve snowboard katılımcılarının heyecan arayışı ile optimal performans duygu durumları arasında ilişki olacaktır.

Hipotez (H₄): Kayak ve snowboard katılımcılarının kayak merkezi tercihlerinin optimal performans duygu durumu üzerinde etkisi olacaktır.

Hipotez (H₅): Kayak ve snowboard katılımcılarının kayak merkezi tercihlerinin heyecan arayışı üzerinde etkisi olacaktır.

Hipotez (H₆): Kayak ve snowboard katılımcılarının heyecan arayışının optimal performans duygu durumu üzerinde etkisi olacaktır.

Hipotez (H₇): Kayak ve snowboard katılımcılarının kayak merkezi tercihlerinin optimal performans duygu durumu üzerindeki etkisinde, heyecan arayışının aracılık etkisi olacaktır.

1.6.Sınırlılıklar

- Araştırma kayak ve snowboard katılımcıları ile sınırlıdır.
- 2017-2018 tarihlerini kapsamaktadır.

1.7.Sayıtlar

- Araştırma sürecinde toplanan tüm veriler gerçeği yansıtmaktadır.
- Literatürde birbiri yerine kullanılan Serbest Zaman ve Boş Zaman kavramları eş anlamlı olarak kabul edilmiştir.

İKİNCİ BÖLÜM

2. GENEL BİLGİLER

Doğada gerçekleştirilen spor etkinlikleri, insanların birbirleriyle ve doğa ile etkileşimini ele almaktadır. Bireyler sağlıklı kent ortamı ve iş hayatından arta kalan zaman diliminde doğaya dönmek istemektedirler. Bahsedilen bu arta kalan zaman tabirinin daha iyi irdelenebilmesi ve konunun alt yapısının hazırlanabilmesi için “serbest zaman”, “rekreasyon” ve “doğal alan rekreasyonu” kavramlarından bahsetmenin etkili olacağı düşünülmektedir.

2.1.Serbest Zaman

Serbest zaman ifadesini tanımlamadan önce zaman kavramından bahsetmenin konunun pekiştirilmesi adına yararlı olacağı düşünülmektedir. İnsanlara ait bir kaynak olan zaman, devam eden hayatın içinde kısa ya da uzun süreli, tekrarı olmayan, başı ve sonu olan bir bölüm olarak ele alınabilir (Tekin, 2007; Hacıoğlu, Gökdeniz ve Dinç, 2003). Literatürde zaman kavramının farklı gruplamalarla ele alındığı görülmektedir. Bu gruplamalar içinde serbest zamanın nerede yer aldığını bilmek, serbest zaman tanımı adına kolaylık sağlayacaktır (Yavaş, 2017). Silahtaroğlu (2004) yaptığı çalışmada zamanı; bireysel zaman, örgütsel zaman, yönetsel zaman olarak gruplamıştır. Ardahan (2003) ise bu gruplamalara ilave olarak çalışma zamanı ve serbest zamanı eklemiştir. Garzia; çalışma zamanı, çalışmadan kaynaklı etkinliklere ayrılan zaman, fizyolojik ihtiyaçlardan doğan zaman ve serbest zaman olarak bölümlere ayırmıştır Megyeri’de zamanı, temel ihtiyaçları gidermeye ayrılan zaman, çalışma ve bunun doğurduğu etkinliklere ayrılan zaman, diğer etkinliklere ayrılan zaman ve serbest zaman olarak gruplamıştır (Karaküçük, 2005). Yapılan çalışmaların hepsinde kişinin özgürce kullanabileceği serbest zaman için ayrılan bir bölümün olduğu görülmektedir.

Sanayi devriminden sonra teknolojik gelişmelerin artması ve çalışma saatlerinin azalmasıyla artış gösteren serbest zaman kavramının birçok tanımı bulunmaktadır (Mansuroğlu, 2002; Mannel, 1999). Serbest zaman, (Ardahan ve Yerlisu Lapa, 2010; Dinç, 2018; Gökçe ve Orhan, 2011; Mansuroğlu, 2002; Tekin, 2009) belirlenmiş bir zaman içinde olmasının yanı sıra, zamanın kullanımı ile de ilgilidir. Katılım gösterilen etkinliğin şekli ile değil, anlamıyla irdelenmektedir

(Kelly, 1982). Bundan dolayı serbest zamanın tanımı bireyler arası farklılık gösterebilir. Serbest zaman kavramının tanımının evrensel olmaması ve farklı noktalara değinmesiyle birlikte oluşan renk karmaşasının dışında, en belirgin tanımı ile bireyin özgür iradesi dâhilinde veya zorunlu zamanları dışında haz almak için kendi isteğiyle seçtiği zaman olarak tanımlanmıştır (Kindal vd., 2010; Ragheb ve Tate 1993; Kelly ve Kelly 1994; Kraus, 1998; Esteve vd., 2007; Watkins 2013). Ulusal Literatürde ise serbest zaman; çalışma saatleri dışında kalan, bireyin fizyolojik ihtiyaçlarının giderildiği ve özgür iradesiyle harcayabileceği, zorlamalara bağlı kalmadan bireysel kontrol sağladığı, zihinsel ve fiziksel olarak dinlendiği zaman olarak tanımlanmıştır (Kılbaş, 2001; Önder, 2003; Belli, 2012). Genel anlamıyla serbest zaman, günlük var olan zaman içerisinde bireyin tercihine bağlı olarak, harcayabildiği bölümler şeklinde ifade edilmektedir (Dinç, 2018; Broadhurst, 2001). Bir çok tanımı olan serbest zaman kavramının içinde rekreasyon kavramı da yer almaktadır. Bunun sebebi rekreasyonunu serbest zamanı olan insanların bu zaman içerisinde gerçekleştirdiği aktivitelerle alakalı olmasıdır (Sevil, 2012).

Alan yazında serbest zamanın tanımı üstüne birçok tanım yapıldığı görülmektedir. Bu tanımlamaların en ilgi çekici noktası ise sahip olunan zaman dilimlerinin fırsatlara dönüştürülmesidir. Bu doğrultuda mevcut çalışmamızda serbest zamanlarında kayak ve snowboard tercih eden bireylerin bu sporlara ilişkin zaman planlamasını yaparak heyecan arama ve performans duygu durumlarını belirlemelerinin kişilere olumlu etki edebileceği düşünülmektedir.

2.2.Rekreasyon

Serbest zaman ve rekreasyon kavramları genellikle birbiri yerine kullanılan kavram gibi gözükse de bu iki kavram aslında eş anlamlı değildir. Rekreasyon kavramı serbest zamanın çatısı altında yer alan özgürce seçimin bulunduğu faydalı etkinlikler olarak ifade edilmektedir (AALR, 2003; Bucher ve Bucher, 1974). Rekreasyon, Latince’de yenilenme, yeniden yapılanma, iyileşme anlamına gelen *recreatio* kelimesinden türemiştir. Klasik yaklaşımda geçen “yeniden yaratma” bireyin yapmakla sorumlu olduğu işler dışında kalan zamanda bedensel ve zihinsel olarak kendisini restore ettiği etkinlikler olarak kullanılmaktadır (Kraus, 1985). Günümüzde gelişen sanayileşme ve bilgi teknolojilerine bağlı olarak artan serbest zaman içerisinde hareketsiz ve stresli yaşam insan sağlığını etkileyebilme noktasına gelmiştir. Bu yüzden serbest zamanın anlamlı ve faydalı kullanılması rekreasyona

duyulan ihtiyacı gözler önüne sermektedir (Dinç, 2018; Akoğlan vd., 2012). Serbest zaman içerisinde özgürce seçilen dinlenme, yenilenme ve faydalı etkinliklere katılmanın rekreasyon olarak tanımlanması, rekreasyon kavramının net bir şekilde neyi ifade ettiğinin bilinmesi açısından önemlidir (Tez, 2017).

Kraus ve Bates'e (1975), rekreasyonun sadece aktivite olmadığını deneyimi de içerdiğini, aktivite ve deneyiminde özgür bir şekilde seçilmiş olması ve gönüllü olarak gerçekleştiğini ifade etmiştir (Torkildsen, 2005). Neumeyer (1958), rekreasyonu serbest zaman içerisinde yer alan bireysel ve kolektif bir uğraş olarak tanımlarken, Jensen (1998); bireylerin istek ve arzularının giderilmesi için özgürce seçimde bulunduğu deneyimler ve etkinlikler olarak tanımlamıştır. Özel (2004), Çalışma saatleri dışında kalan, serbest zaman içinde değerli olan, kişinin bu zaman içerisinde birçok bedensel ve zihinsel ihtiyaçlarını karşılayan, mutlu olduğu zaman dilimi olarak ele almıştır. Kır (2007), bireyin yaşam zorunluluklarını yerine getirdikten sonra, özgürce seçebileceği, eğlence, dinlenme, bilgi ve becerilerini çoğaltma adına kendini restore edebileceği etkinliklere katılması olarak açıklamaktadır. Karaküçük'e göre (2005) rekreasyon; bireylerin serbest zamanlarında; uzaklaşmak, sağlıklı olmak, dinlenmek, gezip görmek, farklı deneyimler elde etmek, heyecan duymak gibi bir çok amaçla, evde veya ev dışında, açık ya da kapalı yerlerde, şehir içinde ya da doğal alanlarda etkinliklere katılmak olarak ifade edilmiştir.

Yapılan tanımlamalar incelendiğinde rekreasyonun serbest zamanın içerisinde yer aldığı, seçim özgürlüğünün olduğu, sadece aktivite olarak değil deneyim olarak da ele alınabileceği, açık veya kapalı alanlarda gerçekleştirilen, bedensel ve zihinsel tatmin duygusunu içeren, heyecan duyma, eğlence, yaratıcılık gibi birçok duyguyu içeren aktiviteler olduğu görülmektedir (Karaküçük, 2005). Bu aktivitelerin doğa ve macera rekreasyonunu içerisinde barındırabileceği değinilmesi gereken bir başka noktadır.

Sanayi ve teknoloji alanındaki gelişmelere paralel olarak plansız ve sağlıksız şehirleşme hareketleri, şehirde yaşayan bireyler adına bedensel ve ruhsal olarak birçok soruna zemin hazırlamıştır (Akten, 2003). Özellikle doğal alanlar el değmemiş kaynakları ve zenginlikleriyle şehir yaşamından kaçan bireylere bedensel ve ruhsal sağlıklarına katkı sağlama imkânı sunmaktadır. Doğal alanlar, sahip olduğu özellikleri ve rekreasyonel ihtiyaçların giderilmesi adına en fazla tercih edilen mekân konumundadırlar (Torkildsen, 2005; Wang ve Manning 1999). Bundan dolayı doğal

alanlarda gerçekleştirilen aktiviteleri içerisinde barındıran doğal alan rekreasyonunun irdelenmesi araştırmamıza yararlı olacağı düşünölmektedir.

2.2.1. Doğal Alan Rekreasyonu

Doğal alan rekreasyonu, doğa ile katılımcı arasında etkileşim yaratan ve bireyin tamamen kendi fiziksel ve ruhsal faydaları doğrultusunda gerçekleştirilen, kampçılık, doğa yürüyüşü, balıkçılık, kano, kayak gibi etkinlikler olarak tanımlanabilir (İbrahim ve Cordes, 2002; Cordes ve İbrahim, 1999). Broadhurst (2001) ise doğa ve çevre ile etkileşimin artırılabilceği etkinlik grubu olarak tanımladığı doğal alan rekreasyonunu, şehir planlamalarının dışında kalan alanlardaki rekreatif girişimler olarak ifade etmiştir. Leitner (1996)'e göre ise; doğal alan rekreasyonu; bireylerin fiziksel, ruhsal ve sosyal olarak yenilenmesine ek olarak doğa ve çevre ile etkileşime girebildikleri etkinlikler olarak tanımlamıştır (Tez, 2018). Katılımcılar doğal alan etkinliklerine; keşfetmek, öğrenmek, araştırmak, incelemek ve elde ettikleri bu tecrübelerden çeşitli faydalar sağlamak adına yönelirler. Bu etkinlikler, bazı katılımcılar için ruhsal fayda sağlarken, bazı katılımcılar için ise risk ve heyecana karşı duyulan istek anlamını taşımaktadır (Dinç, 2018).

Doğal alan rekreasyonu tanımına farklı bir boyut getiren Clarke (1998), katılımcının kontrolünün kendisinde olmadığı bir çevrede gerçekleştirilen doğal alan aktiviteleri olarak ele almıştır. Bu tanımlamaya göre değinilmesi gereken noktalardan birisi “kontrol altına alma” ifadesidir. Çünkü aktivitelere katılım kararını etkileyen unsurlar, zirve deneyim algısı, motivasyon, belirsizlik ve risk olarak ele alınabilir (Cordes ve İbrahim, 1999; Bulgu vd., 2002).

Doğada gerçekleştirilen etkinlikler “doğa sporları”, “macera sporları”, “doğal alan rekreasyonu”, “macera rekreasyonu” olmak üzere kullanılan yardımcı etkenlere ve içerdikleri risk faktörlerine bağılı olarak farklı isimlerle ifade edilmiştir (Koçak ve Balcı, 2010).

Doğa sporları Priest ve Gass'in (2017) yaptığı tanıma göre doğal alan rekreasyonun sadece insanın kendi gücünü kullanarak gerçekleştirdiği etkinlik boyutudur. Başka bir tanıma göre ise, bireyin kendi yetenek, bilgi ve gücü ile gerçekleştirdiği, herhangi bir hayvan veya motor gücü desteğı almadığı, doğanın içinde barındırdığı zorluk ve risklere karşı mücadele ve yaşamı sürdürme isteğı doğrultusunda gerçekleştirdiği etkinlikler olarak ele alınmaktadır (Uluocak ve

Köksal, 1998; Dinç, 2018). Yapılan çalışmalarda kaya tırmanışı, dağcılık, mağaracılık, kürek, yüzme, rafting, yelken, paraşüt, snowboard, tur kayağı, kuzey kayağı, alp kayağı ve yamaç paraşütü gibi etkinlikler bu tanımlamaların içinde yer almaktadır (Demirhan, 2003; Broadhurst, 2001).

Bu etkinlikler, doğal alanda gerçekleştirilen, sonuçlarının kesin olmadığı ve bu sonuçların katılımcılar tarafından etkilendiği, gerçekleşen veya gerçekleşmesi muhtemel tehlike elemanlarını kapsayan macera rekreasyonu içerisinde yer almaktadır (Ewert ve Hollenhorst, 1995).

2.2.2. Macera Rekreasyonu

Tarihi bir süreç içerisinde macera kavramını inceleyecek olursak Latince’de “venio” Türkçe’de “her ne gelirse” kelimesinden türediği fakat tam olarak ne anlama geldiğinin bilinmediği ifade edilmiştir (Zweig, 1974; Dickson ve Dolnicor, 2004; Howard, 2009). Bilinmeyen keşfedilmesi ve araştırılması, merak edilen yerlere gidilmesine yönelik bilimsel araştırmalar yapılmıştır. Bundan dolayı keşfetmek ve araştırma terimleriyle maceranın yakından ilişkili olduğu ele alınmıştır. Bu doğrultuda macera kavramı, hedefe ulaşma adına bir araç olarak algılanırken, zamanla serbest zaman değerlendirme adına katılımcılar tarafından maceranın kendisi bir hedef haline gelmiştir (Çetinkaya, 2014; Gülcan, 2004). Macera kavramını kısaca tanımlayacak olursak; katılımcıların alışılmış yaşamdan uzaklaşması ve alışılmışın dışında etkinliklere yönelmesi olarak ele alabiliriz (Beşikçi, 2016).

Tillman (1974), yaptığı çalışmada macera katılımının yeni deneyimlere ulaşmak istenmesi sonucu ortaya çıktığını belirtmiştir. Rekreasyon etkinliklerinin gözdesi haline gelen macera, doğal alanda gerçekleştirilen, sonuçlarının kesin olmadığı ve bu sonuçların katılımcılar tarafından etkilendiği, gerçekleşen veya gerçekleşmesi muhtemel tehlike elemanlarını kapsayan aktiviteler olarak ele alınırken, uygulama boyutunda ise macera rekreasyonu olarak tanımlanmaktadır (Ewert ve Hollenhorst, 1995). Grup olarak gerçekleştirilen macera rekreasyonu ise, içerisinde risk barındıran, belirli bir zamanda ve yerde meydana gelen, grup lideri tarafından kararların alındığı, bir amacı olan ve organize edilmiş etkinlikler olarak ele alınmaktadır (Lynch ve Dibben, 2016).

Söz konusu etkinlikler zor ve kolay olmak üzere kategorilere ayrılabilir. Zorluk seviyesi düşük olarak nitelendirebileceğimiz kolay etkinlikler, düşük seviyede risk ve beceri gerektirirken, zor olarak nitelendirebileceğimiz etkinliklerde ise yüksek düzeyde risk ve beceri gerektirmektedir. Kampçılık, doğa yürüyüşü ve hayvan gözlemciliği gibi etkinlikler, zorluk seviyesi düşük macera etkinlikleri olarak ele alınırken, hava sporları, tırmanış, dağ bisikleti, kayak gibi etkinlikler ise zorluk seviyesi yüksek olduğu için, yüksek risk ve beceri gerektiren macera etkinlikleri arasında yer almaktadır (Swarbrooke vd., 2003). Macera rekreasyonu etkinlikleri, açık alanda gerçekleştirilen, fiziksel performansı ön plana çıkaran ve katılımı motive ederek, diğer etkinlik türlerinden farklı görülmektedir. Macera rekreasyonunun ayırt edici doğası, fiziksel aktivite katılımı için ruhsal motivasyonu desteklemektedir (Lynch ve Dibben, 2016). Ewert (1994), yaptığı çalışmada, macera kavramına öznel olarak yer vermiş ve maceranın kişiden kişiye farklılıklar gösterebileceğinden bahsetmiştir.

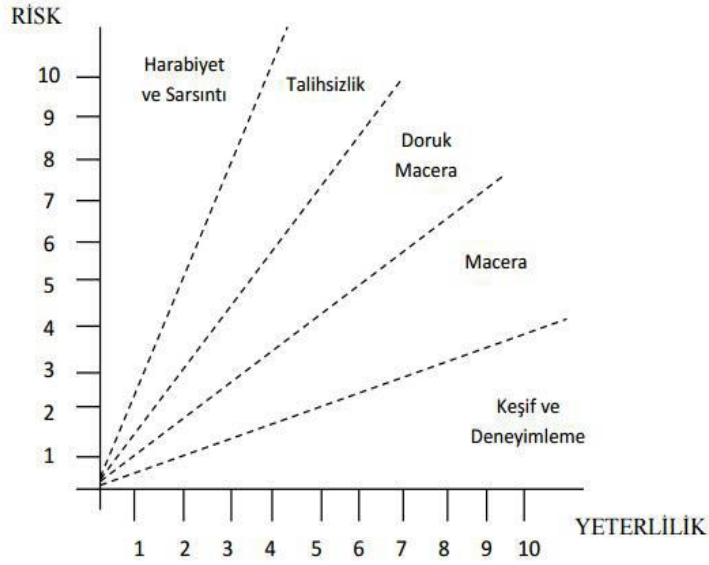
Düşük risk barındıran etkinlikler bazı katılımcılar için macera etkinliği olarak değerlendirilirken bazı katılımcılar adına durum farklıdır. Aynı şekilde yüksek risk barındıran bir etkinlikte bazı katılımcılar için macera etkinliği olarak değerlendirilirken bazı katılımcılar için bu durum olası bir tehlike olarak sınıflandırılır. Katılımcının geçmişte yaşadığı deneyimler ve kişilik özellikleri sürecin algılanması adına etkilidir (Weber, 2001, Page vd, 2005).

Macera rekreasyon etkinlikleri katılımcının tercih özgürlüğünü, elde ettiği tatmin duygusunu, belirsizlik ve risk unsurlarını barındırırken; katılımcılar için riskin önemi en belirgin motivasyonel kaynaktır. Katılımcılar için riskin olmaması, tatmin seviyelerinin düşmesine ve maceraya katılım motivasyonlarının da azalmasına neden olacaktır (Morgan ve Fluker, 2006; Kane ve Tucker, 2004; Weber, 2001).

Macera rekreasyonu etkinliklerinin risk ile eş anlamlı olduğuna ve bunlara katılımın risk almak ve adrenalin arayışı içinde olmakla eş değer olduğu konusunda geniş anlamda kabul görmüş, teori odaklı birçok yaklaşım vardır (Brymer, 2002; Self, vd., 2007; Monasterio, vd., 2012). Krein (2007), katılımcıların risk almış olmak için risk almadıklarını, maceraya katılım için risk aldıklarını vurgular. Katılımcılar macera etkinliklerinde elde edilen deneyimlere değer verdikleri için, bu deneyimlerin riske değer olduğu görüşündedirler. Bu ifadeye göre, macera rekreasyonu

katılımcıları kendi seçtikleri yollarla riskle temas etme özgürlüğüne sahip oldukları fırsatları ararlar. Amaçları ise hayatta kalmanın kendi kararları ve becerilerine bağlı olduğu durumlarda yaşamlarının kontrolünü ve sorumluluğunu ele almaktır.

1986 yılında Martin ve Priest'in tarafından yapılan çalışmalar sonucu elde edilen fikirler doğrultusunda risk ve yeterlilik değişkenlerine dayanan macera deneyim paradigması ortaya konmuştur (Priest ve Gass, 2017).

Şekil 1: Macera Deneyimi Paradigması (Priest ve Gass, 2017)

Ortaya konulan risk ve yeterlilik arasındaki paradigma incelendiği zaman; Keşif ve deneyimleme, macera, doruk macera, talihsizlik, harabiyet ve sarsıntı şeklinde beş farklı mücadele durumu olarak ele alınmaktadır. Keşif ve deneyimleme, risk algısının düşük olduğu, uzmanlığın ise yüksek olduğu durumlarda ortaya çıkar. Bu durumda katılımcı keyif aldığı etkinliklere katılımı tercih eder. Macera, uzmanlık düzeyinin yüksek, risk algısının düşük olduğu durumlarda ortaya çıkar. Doruk macera, uzmanlık seviyesinin ve risk algısının birbiriyle örtüştüğü durumlarda ortaya çıkar. Bu durum Czikszenmihaly (1975)'in flow (akış) kuramı ile benzerlik göstermektedir (Jones vd., 2003; Priest ve Gass, 2017). Talihsizlik, uzmanlık düzeyinin riski tam olarak karşılamadığı durumlarda ortaya çıkar. Harabiyet ve sarsıntı, algılanan risk yüksek ve uzmanlık seviyesi düşük olduğu durumlarda ortaya çıkar. Dolayısıyla istenmeyen yaralanmalar ve ölümlerle sonuçlanabilecek durumlarla karşılaşılabilir.

Paradigmanın uygulanmasındaki en önemli nokta katılımcısının mücadele durumlarını algılamasıdır. Paradigmada katılımcı alınabilecek riski ve yeterlilik düzeyini algılamayabilir ve sonuç olarak doruk maceranın altında veya üstünde yer alabilir. Bundan dolayı katılımcının risk ve yeterlilik düzeylerine ilişkin mücadele algılarının iyi bir şekilde karşılanması gerekmektedir (Priest ve Gass, 2017).

2.3. Doğa Sporları Etkinlikleri

Doğa sporları etkinlikleri, motor gücü içeren etkinlikleri ve hayvan gücü içeren etkinlikleri içermemektedir. Bu tarz etkinlikler açık alan rekreasyonu olmasına rağmen, insan gücü ve desteğinin kısıtlı olmasından dolayı doğa sporları felsefesine uzaktırlar (Dinç, 2018). Demirhan (2003) yapmış olduğu çalışmada, yüksek dağ tırmanışı, sportif tırmanış, oryantiring, kürek, dağ bisikleti, sörf, mağaracılık, yelken, rafting, yelken kanat, yamaç paraşütü, serbest atlayış, alp disiplini kayak, tur kayağı ve snowboard gibi branşları doğal alanlarında ve insan gücü ile gerçekleştirilen doğa sporlarına örnek olarak göstermiştir.

Doğa sporları, macera rekreasyonunun insan gücü ile oluşturulmuş formudur. İnsanın; doğal bir çevrede, bilgisi, yeteneği ve deneyimleri ile hiçbir hayvan ve motor gücü yardımı olmadan, doğada yer alan potansiyel zorluklara ve risklere karşı mücadele etme ve hayatını sürdürmesine yönelik etkinlikler olarak tanımlanmıştır (Dinç, 2018; Demirhan, 2003).

Son 20 yıl içerisinde ekstrem sporlara ve doğa sporlarına katılım, geleneksel sporlara oranla büyük bir artış göstermiştir (American Sports Data, 2002; Pain ve Pain, 2005). Doğa ile etkileşim içinde olan bireyin, ekstrem sporlara katılımının cesaret ve alçakgönüllülüğün gelişimi ve korku duymanın faydaları gibi pozitif psikolojik ve duygusal sonuçlara sahip olabileceğini ortaya koyan çalışmalar vardır (Brymer ve Oades, 2009; Brymer ve Schweitzer, 2012; Willig, 2008). Puchan (2004), ekstrem sporları, etkisi kısa süren fakat zamanda iz bırakan etkinlikler olarak ifade etmiştir. Ekstrem sporlar ve doğa sporları, katılımcılara heyecan yaşatırken, risk alınmasını da gerektirmektedir (Şimşek, 2012).

Yapılan çalışmalar sonucunda, psikolojik ve sosyolojik açıdan katılım nedenlerinin açıklanmasına odaklanılmıştır. Bu çalışmalara göre, kişilik özelliklerinin (Self vd., 2007), sosyalleşme süreçlerinin (Allman vd., 2009; Fletcher, 2008; Laurendeau, 2008) ve deneyimlerin katılımcıyı ekstrem sporlar aracılığıyla risk almaya zorladığı öne sürülmektedir (Brymer, 2010). Psikolojik teoriler arasında

T tipi kişilik (Self vd., 2007), psikanaliz (Hunt, 1996), ve heyecan arayışı yer almaktadır (Shoham, vd., 2000; Zuckerman, 2007). T tipi kuramı savunular; doğa sporlarına katılmayı, kişilik özelliğinin gerçekleştirilmesi (Self vd., 2007), yenilik, belirsizlik, çeşitlilik ve öngörülemezliğe duyulan ihtiyaç olarak açıklamaktadır (Farley, 1991). Psikanalitik kuramı savunular (Elmes ve Barry, 1999; Hunt, 1996), doğa sporlarına katılımı katılımcıların kabul edilemez davranış ve duyguları küçümseyen, kabiliyetleri ve başarıları rasyonelleştiren, sınırlamaları ve kırılganlıkları reddettiği, patolojik ve sağlıksız bir narsist eğilim olarak sınıflandırmak için kullanılmıştır. Heyecan arama kuramını savunular, doğa sporlarına katılımın, yeni deneyimler ve yoğun duygular için ihtiyaçtan kaynaklandığını iddia etmek için kullanılmıştır (Rossi ve Cereatti, 1993; Schroth, 1995). Katılımcılar sürekli heyecan elde etmek, sıkıntıyı hafifletmek için yeni macera noktaları ararlar. Risk alma perspektiflerinden ekstrem sporlara katılım: sapkın bir özelliğın gerçekleşmesi, kendini aldatma ile sonuçlanan patolojik ve sağlıksız bir aktivite ve heyecan için oynanan hedonistik bir aktivite olarak ele alınabilir (Brymer, 2010).

Doğa sporları, doğal alan rekreasyonu ve macera rekreasyonunu içerisine alan doğa sporları etkinliklerini havada, karada ve suda yapılan sportif etkinlikler olarak üç ana başlık altında sınıflayabiliriz.

Tablo 1: Doğada Gerçekleştirilen Sportif Etkinlikler (Bentley vd., 2001)

Etkinlik Kategorisi	Etkinlik Adı
Havada Gerçekleştirilen Sporlar	Yelken Kanat Yamaç Paraşütü Planör Balon Gökyüzü Dalışı Serbest Paraşüt Bungy Jumping
Karada Gerçekleştirilen Sporlar	Trekking Oryantiring Bisiklet Dağcılık Avcılık Kaya Tırmanışı Binicilik Yamaç Kayağı
Suda Gerçekleştirilen Sporlar	Rüzgar Sörfü Dalış Rafting Kano Yelken Dalga Sörfü Su Kayağı Balıkçılık

Doğa sporları etkinlikleri ile ilgilenen bireylerin, doğa ile etkileşime girmesiyle birlikte bu etkinlikleri yapmaktan büyük haz ve heyecan duyduklarını ve doğal çevrenin manzarasını seyretmesinin doğaya duyduğu özlemi de ortaya koymuştur (Mengütay, 2003). Doğa sporları bireylerin daha çeşitli ve heyecan verici fırsat ve zorluklar aramasına olanak sağlamaktadır (Jenkins ve Pigram, 2003).

2.4. Heyecan Arama

Cloninger (1987), geliştirmiş olduğu üç boyutlu kişilik ölçeğinde birbirinden farklı genetik özellikleri tanımlamıştır. Bunlar, zarardan kaçınma, ödöl bağımlılığı ve yenilik arayışıdır. Collinger'e göre bu özellikler genetik olarak birbirlerinden farklıdır (Svrakic ve Cloninger, 2004). Fakat yenilik arayışının heyecan arama ile ilişkili olduğunu belirtmiştir (Mc Court vd., 1993).

Heyecan arama, dürtüsellik ve biyolojik yatkınlık arasında ilişki olduğu bilinmektedir. Bundan dolayı heyecan arama genetik yapıya bağlı bir sistemdir (Zuckerman vd., 1980). Zuckerman (1979), bireylerin birbirlerinden farklı heyecan arama ihtiyaçı ve dürtü düzeylerine sahip olduklarını ifade etmiş, heyecan aramayı, alışık olunmayan durumlarda, bireyin cesaretiyle ilişkilendirmiştir. Zuckerman (1994), sunduğu çalışmalarda heyecan aramayı, *"Farklı, yeni, karmaşık duygular ve deneyimlere duyulan ihtiyaç ve bu tür deneyimler uğruna fiziksel, sosyal, yasal ve finansal risk alma isteği"* olarak tanımlamıştır.

Heyecan arama dürtüsü yüksek olan bireyler, daha önce deneyimlemedikleri aktivitelerde gerçekte muhtemel riskleri yetersiz görmekte ve bu süreçte daha düşük kaygı yaşama eğilimi göstermektedirler. Bu beklentinin içine giren bireylerin aktivitelere katılma ihtimali daha yüksektir (Zuckerman ve Kuhlman, 2000).

Zuckerman tarafından geliştirilen heyecan arayışı kavramı, ilk geliştirilmesinden bu yana önemli konulara dikkat çekmiştir. Yapılan araştırmalarda heyecan arayışı yüksek olan kişilerin, tehlikeli araç kullanma (Zuckerman ve Neeb, 1980; Arnett, 1990), çeşitli cinsel deneyimler (Zuckerman vd., 1976), yüksek miktarda alkol tüketimi (Schwarz vd., 1978), uyuşturucu kullanımı (Satinder ve Black, 1984; Bardo vd., 2007), kumar oynama (Rosenbloom, 2003), ufak suç kapsamına giren davranışlar (Perez ve Torrubia, 1985) ve tehlikeli sporlara katılma (Zuckerman ve Kuhlman, 2000; Diehm ve Armatas, 2004; Franken, vd., 2006; Goma-i-Freixanet, vd., 2012; Michel, vd., 2009; Franques vd., 2003; Kelly vd., 2006) eğilimli oldukları belirtilmiştir.

Heyecan arama kavramını ilk olarak ortaya atan Zuckerman (1979), üniversite öğrencilerine yaptığı çalışmada, kavramın heyecan ve macera arayışı, duyarsızlaştırma, deneyim arayışı ve sıkılmaya yatkınlık olarak 4 alt boyuttan meydana geldiğini saptamıştır.

Heyecan ve Macera Arayışı (Thrill and Adventure Seeking - TAS); Kayak, dağcılık ve paraşütle atlama gibi yerçekimine meydan okuma veya hız hissi içeren, riskli ve maceracı faaliyetlere katılmayı arzulayan etkinliklerle karakterizedir (Koop vd. 2016; Hittner ve Swickert, 2006). Temel tema, bazen korkutucu şeyler yapmaktan hoşlanırım ifadesinden özetlenmiştir (Jack ve Ronan, 1998). Zuckerman (2007), alt boyutun katılım olarak daha kabul edilebilir bir heyecan arayışı davranışını yansıttığını belirtmiştir.

Duyarsızlaştırma (Disinhibition – DIS); bu alt boyuttaki maddeler partilere katılma, alkol kullanımı ve cinsel çeşitlilik gibi sosyal aktiviteler aracılığıyla heyecan arayışını tanımlamaktadır (Goma-i-Freixanet, 2004). Faktör azalmış sosyal kontrolü içerir. Sosyal açıdan istenmeyen davranışlarda bulunan bireyler kendilerine bir kısıtlama getirilmesinden hoşlanmazlar (Breivik vd., 1998; Wang vd., 2000; Pizam vd., 2001; Fuchs, 2013). Bu alt boyutu tanımlayan tema; “Biraz sıra dışı ya da yasadışı olsa bile yeni ve heyecan verici deneyimler yaşamak isterim” olarak özetlenmiştir (Goma-i-Freixanet, 2004).

Deneyim Arayışı (Experience Seeking – ES); Bu faktör altında bulunan maddeler, kişisel ve içsel deneyim ihtiyacını gösterir (Şendağ, 2010). Deneyim arayışında olan bireyler; egzotik yerleri, seyahatleri, yeni yerleri, farklı kültürlerden insanlarla etkileşime girmeyi, geleneksel yaşam biçimlerini ve yeni felsefeler öğrenme gibi fırsatları duygu ve düşüncelerle deneyimleme arayışı içindedir (Eachus, 2004; Goma-i-Freixanet, 2004; Ruedl vd., 2012; Kopp vd., 2016).

Sıkılmaya Yatkınlık (Boredom Susceptibility – BS); Bu faktör altında toplanan maddeler, rutin ve tahmin edilebilir olmaktan, sıkıcı aktivitelerden ve tekrarlayan deneyimlere karşı isteksizliği ifade eder (Goma-i-Freixanet, 2004; Ruedl vd., 2012; Kopp vd., 2016). Sıkılmaya yatkın olan bireyler, bu yatkınlıklarına karşı koymak adına genellikle yeni deneyimler ve bu deneyimleri paylaşabileceği bireyleri arayış içerisindedirler (Hittner ve Swickert, 2006). Huzursuzluk ve can sıkıntısı sabitliğin kaçınılmaz olduğu durumlarda ortaya çıkma eğilimi gösterir (Ruedl vd., 2012; Kopp vd., 2016).

Doğa ile etkileşim içinde olan bireylerin, yüksek riskli etkinliklere katılım göstermeleri onlarda tutku ve heyecan yaratmaktadır (Yavaş, 2016). Yüksek riskli sporlar doğası gereği ciddi yaralanma veya ölüm potansiyeli içermesine rağmen, bazı kişiler bu faaliyetlere katılımı bir heyecan arayışı olarak görürken, bazı kişiler

çekingen davranmaktadırlar. Yüksek riskli sporlara katılan bireylerin, kişilik özellikleri ve heyecan arayışları paralellik göstermektedir (Thomson vd., 2012).

Doğa ve maceranın içerisinde yer alan bireyleri aktiviteye yönlendiren en temel nokta olarak ele alınan risk kavramının (Dinç, 2018) irdelenmesi araştırmamız açısından yarar sağlayacaktır.

2.4.1. Risk

Risk, bilinçaltında yatan tehlikeli bir durum, belirsizliği işaret eden bir terim, yaşamda öngörülemeyen olaylar ile karşılaşma ihtimali ve kaybetme potansiyeli olarak tanımlanmıştır (Sevil, 2001; Yılmaz, 2002; Willett, 1971). Fıkrkoca (2003), yaptığı tanımda, belirli bir zaman içinde hedefe ulaşamama, kayıp veya zarara uğrama ihtimali olarak ifade etmiştir. Bu tanıma paralel olarak, Özen (2002), gelecekte yaşanması muhtemel olaylar ile ilgili belirsizliğin söz konusu olduğu durumlar, bir şeyleri kaybetme veya kaza ihtimali olarak ifade etmiştir. Risk kavramı disiplinler arası ve bilgi alanlarına göre farklılaşmaktadır (Greene vd., 2000).

Sosyal bilim alanında çalışan araştırmacılar riski; insan zihninin, sosyal yapısının, kültürünün dışında, ölçümle ifade edilen bir kavram olarak görmezler. Riskli bir eylemin gerçekleşme ihtimali ve sonuçları gelecekte ortaya çıkmaktadır. Geçmişte benzer eylemlerle ilgili verilere sahip olmak, gelecekteki eylemlerin kesinleşeceğini ifade etmemektedir. Hangi riskle karşılaşacağımız, nereden geldiğini ve nasıl tanımlanacağını nesnel biçimde ifade etmek genellikle imkânsızdır (Stahl,2007).

Pedersen (1997), yaptığı çalışmada risk değerlendirmesini; uzman tarafından algılanan risk, nesnel risk ve katılımcı dışındakiler tarafından algılanan risk olarak üç farklı şekilde ifade edilebileceğinden bahsetmiştir. Uzman tarafından algılanan risk, etkinlik sırasında katılımcı tarafından kabul edilebilir risk düzeyini yansıtmaktadır. Bundan dolayı etkinliğe yönelik risk değerlendirmesi, kişisel özelliklere bağlı olarak deneyim, cinsiyet ve yaş gibi demografik değişkenler riskin algılanmasında farklılıklar göstermektedir (Demirhan, 2005; Greene vd., 2000).

Sporla ilgilenen kişilerin risk tanımı ile kavramsal olarak sporu bilen kişinin risk tanımı farklılıklar gösterebilir (Demirhan, 2003). Sporda gerçekleşecek riskler branşlara göre farklılaşabilmektedir. Ortamın uygun olmaması, ihtiyaç duyulan araç gereçlerin istenilen düzeyde olmaması, kötü hava şartları gibi birçok neden riski ortaya çıkartmaktadır (Bağrıaçık ve Açak, 2005; Ergen, 2004; Sezgin, 1999).

Bazıları için futbol riskli bir sporken bazıları için riskli bir spor değildir. Bazı insanlar için ise dağcılık riskli bir sporken bazıları için dağcılık risksizdir (Demirhan, 2003). Spor dallarında ortaya çıkan yaralanma ve kazaların önemli bir noktası da risk alma davranışıdır. Risk, sporun doğası gereği oluşabileceği gibi katılımcının yapmış olduğu hareketlerden veya almış olduğu sorumluluklardan dolayı ortaya çıkabilir (Demirhan vd., 2004). Doğada yapılan sporların diğer spor branşlara oranla daha fazla risk içerdiği söylenebilir (Demirhan, 2005; Demirhan, 2003). Çünkü risk faktörü, doğa sporları etkinliklerinin birçoğunda belirleyici bir etken olarak ele alınmaktadır (Clarke, 1998; Connell, 2003; Cox ve Fulsaa, 2003).

Ekstrem sporlar branşa göre farklı teknikler, ekipmanlar ve farklı alanlar gibi faktörler içerdiği için riskleri de farklılık göstermektedir. Bu risk ise katılımcıları motive eden temel unsurdur (Demirhan vd., 2014; Powell, 2007). Son yirmi yıl içerisinde yaralanma ve ölümlerde artış olmasına rağmen, yüksek riskli sporlar diye adlandırılan ekstrem sporların “dağcılık, dağ bisikleti, motosiklet, tüplü dalış, kaya tırmanışı, kayak ve snowboard” popülaritesi artış göstermiştir (Demirhan vd., 2014).

Yapılan çalışmalarda kış sporları son yıllarda oldukça popüler bir hal almasıyla birlikte dünya üzerinde milyonlarca insan tarafından da uygulanmaktadır. (Burtscher vd., 2013; Müller vd., 2011; Ruedl vd., 2012). Doğası gereği ciddi yaralanma ve ölüm olasılığı olmasından dolayı bazı çalışmalarda kış sporları “yüksek riskli spor” sınıflandırmasına girmiştir (Castanier vd., 2010). Kayak jandarmaları ve acil servis departmanının bildirdiği raporlara göre kayak ve snowboard aktivitesi sırasında meydana gelen kazaların %9-19’unu kafa travmaları oluşturmaktadır (Ruedl vd., 2010; Russel vd., 2010). Bunun yanında kayak kask kullanımı kafa travması riskini %60 a kadar azaltma potansiyeline sahiptir (Hagel vd., 2005; Sulheim vd., 2006; Mueller vd., 2008; Ruedl vd., 2010; Russel vd., 2010; Cusimano ve Kwok, 2010). Her ne kadar birçok sporcu riskleri olabildiğince en aza indirir de, bazıları alkolün etkisinde kalarak ve yüksek hızda giderek (Castanier vd., 2010; Cherpitel vd., 1998) isteyerek risk alma davranışı içerisine girmektedir (Koop vd., 2016). Bürkner (2009), yaptığı çalışmada güvenlik ekipmanı kullanan katılımcıların kullanmayanlara göre daha yüksek risk aldığını belirtmiştir.

Katılımcıların neden yüksek risk alma eğiliminde oldukları kesin olarak ifade edilemezken farklı kuramlar aracılığıyla açıklanmaya çalışılmıştır (Dinç, 2018). Yapılan psikolojik araştırmalar benlik algısının yükselmesi ve heyecan arama ile risk alma davranışını bağdaştırmıştır. Bu bireyler yeni deneyimler arayan ve tatmin

peşinde koşan bireyler olarak ifade edilmektedir (Slanger ve Rudestam, 1997). Konuya sosyal-psikolojik bir bakış açısı ise Ellis (1973)'in optimal uyarılmışlık kavramıdır. Priest ve Gass (2017), katılımcının durumunu Csikszentmihalyi ve Csikszentmihalyi (1991)'in “flow state kuramı”yla bağdaştırarak; katılımcının beceri düzeyi ve deneyimi ile risk algısı ve mücadele etme seviyesinin optimal uyarılmışlık kuramıyla ilgili olduğunu belirtmiştir.

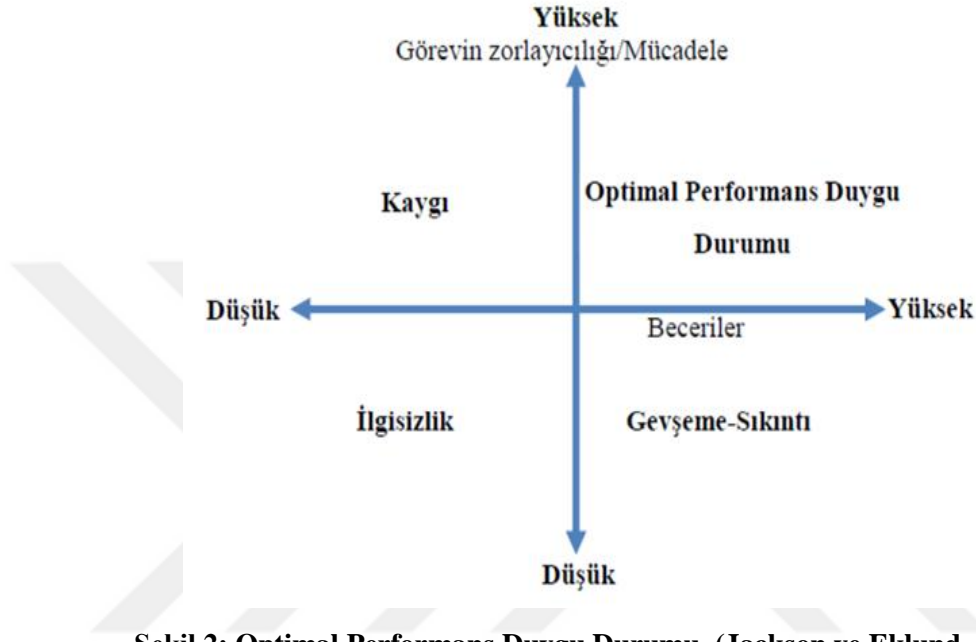
2.5. Optimal Performans Duygu Durumu

Optimal performans duygu durumu kavramı ilk olarak Csikszentmihalyi tarafından kaleme alınan “Beyond Boredom and Anxiety” kitabında bireylerin serbest zaman etkinliğine neden katıldıklarını belirlemek amacıyla kullanılmıştır (Csikszentmihalyi, 1975). Optimal performans duygu durumu çeşitli yazılı kaynaklarda akış kuramı (flow state) olarak da ele alınmaktadır (Csikszentmihalyi, 1990; Weinberg ve Gould, 2003). Akış bir aktivite içerisindeyken odaklanmış bir konsantrasyon durumuyla birlikte mutlak bir şekilde aktiviteyi hissetme anlamına gelir. Teoride, optimal zihinsel (mental) durum olarak akışın, optimal deneyim sunmasının yanında optimal sportif performans da sunması beklenmiştir. Genel kanıya bakıldığında ise akış zirve performans durumu olarak görülür (Jackson, vd., 2001).

Csikszentmihalyi gerçekleştirdiği görüşmelerden yola çıkarak optimal performans duygu durumunu, bir aktivitede algılanan zorluklar ve beceriler arasında oluşan denge sonucunda ortaya çıkan en uygun psikolojik durum olarak adlandırmıştır (Csikszentmihalyi, 1990; Jackson ve Eklund, 2004). Başka bir ifadeyle, gerçekleştirilecek aktivitenin mücadele içermesi ve bireyin bu mücadele ve zorlukların altından kalkabilecek düzeyde beceriye sahip olduğunu kendinde hissetmesinden dolayı oluşan tatmin olarak tanımlanmıştır (Moneta, 2004b).

Optimal performans duygu durumu ile ilgili Jackson (1992) tarafından sporculara yapılan çalışmada, her sporcunun farklı zamanlarda ortaya koydukları performansları hakkında optimal deneyimlerini göz önünde bulundurmalarını istemiş ve analizler sonucunda performans anında yaşanan deneyimi; farkında olma, odaklanma, netlik, beden ile zihinin uyumu, zevk ve kontrol duygusu olarak ifade ettiklerini bulmuştur. Bir başka çalışmada ise optimal performans duygu durumunu sporcular; acının hissedilmemesi, sonsuz enerji hissi, bedenin harika ve güçlü hissedilmesi gibi kavramlarla ifade ettikleri bulunmuştur (Swann vd., 2012). Yapılan

çalışmalar ele alındığında sporcunun performansı ile birlikte beceri düzeyi de yüksekse ve gerçekleştirilen aktivitenin zor olması halinde optimal performans deneyimini yaşar ve optimal performans duygusu ortaya çıkar. Optimal performans duygusu durumunun oluşmasını net bir şekilde anlamak için Csikszentmihalyi'nin sunduğu modeli irdelemek faydalı olacaktır (Aşçı vd., 2007).

Modele göre, optimal performans duygusu oluşabilmesi için, görevin zorlayıcılığı ve mücadele durumunun yüksek seviyede olması ile beceri düzeyinin yüksek seviyede olması gerekmektedir. Optimal performans duygusu olduğu zaman, katılımcı aktivite süresince zamanın farkına varmamasıyla birlikte odak noktası görev olur ve içsel güdülenme yaşar (Csikszentmihalyi, 1990). Katılımcı gerçekleştirmiş olduğu görevi zorlanmadan yaptığı hissini yaşarken aktivite boyunca meydana getirdiği tüm hareketlerde kendi kontrolünü hisseder. Optimal performans duygusuna ulaşmak, katılımcının hareketlerinde otomatikleşme hissi yaşamalarıyla birlikte en üst seviyede güven ile en iyiyi yapmasını sağlar (Fournier vd., 2007). Katılımcının algıladığı beceri düzeyi düşük, algıladığı görev zorluğu yüksek ise kaygı durumu oluşur. Algılanan beceri düzeyi düşük, algılanan görev zorluğu da düşük ise ilgisizlik durumu ortaya çıkar. Katılımcının algıladığı beceri ve yetenekleri yüksek, algıladığı görevin zorluğu ve mücadele durumu düşük ise gevşeme, sıkıntı durumu oluşur (Jackson ve Eklund, 2004; Fossmo, 2006; Moneta,

2004b). Modelde bahsedilen görev kavramı; zihinsel, fiziksel ve teknik-taktik görevler olarak ele alınabilir (Tez, 2017; Aşçı vd., 2007).

Fiziksel aktivite ortamlarında incelemeler yapan araştırmalar akış durumuna ulaşmak için bazı faktörlerin önemli olduğundan bahsetmiştir (Jackson, 1992; Jackson, 1995). Bu faktörler;

1. Motivasyon
2. Performans Öncesi Optimal Uyarılmışlık
3. Uygun Odaklanmayı Devam Ettirmek
4. Ön Rekabetçi, Rekabetçi Planlar ve Hazırlık
5. Optimal Fiziksel Hazırlık ve Hazır Hissetme Durumu
6. Optimal Çevresel ve Durumsal Koşullar
7. Güven ve Ruhsal/Zihinsel Tutum
8. Takım Oyunu ve Etkileşim
9. Performans İle İlgili İyi Hissetmek

Akış durumuna ulaşmak için gerekli faktörlerin sağlanması kadar akış durumunu önleyen ve kesintiye uğratan faktörleri de anlamak önemlidir. Akış durumunu önleyen veya kesintiye uğratan konuların belirli bir tutarlılıkta olmasına rağmen, kişiler arası farklılık gösterebilir (Jackson 1995). Bu faktörler;

1. Fiziksel ve Ruhsal Hazırlığın Uygunsuzluğu, Tamamlanmaması
2. Olumsuz Çevresel ve Durumsal Koşullar
3. Güven Eksikliği ve Olumsuz Psikolojik Durum
4. Aktiviteye Odaklanamama
5. Hazırlık Evresinin Tamamlanamaması
6. Amotivasyonsuzluk
7. Yetersiz Uyarılma
8. Takım İçerisinde Etkileşimsizlik, Olumsuz Durumlar
9. Kötü Performans (Weinberg ve Gould, 2011).

Akış durumunun oluşabilmesi için gerekli olan faktörler ve kesintiye uğratan faktörler dikkate alındığı zaman, katılımcının etkinlik deneyimini gerçekleştirebilmesi ve sporun yapıldığı alanı içeren hizmet merkezleri birbirleriyle doğru orantılıdır (Harrison ve Chalip, 2005). Araştırmacı tarafından konunun

irdelenmesi açısından hizmet ve hizmet kalitesinden bahsetmenin daha yararlı olacağı düşünülmektedir.

2.6.Hizmet Kalitesi

Hizmet kavramı sektörler arası değişiklik gösterdiği için alan yazında birbirinden farklı tanımlamalar yapılmaktadır. Hizmet, aynı anda hem üretilen hem tüketilen, soyut faaliyetler içeren, sunumu esnasında insanlarla bir homojenliğin sağlanmadığı ekonomik faaliyetler ile performansların tümü olarak tanımlanabilir (Kotler ve Armstrong, 2001; Kotler, 2000; Zeithaml vd, 1985). Lovelock ve Wirtz (2004) hizmet kavramını, bir taraftan diğer tarafa sunulan, eylem veya performansların bütünü olarak tanımlamıştır. Palmer (2001), insandan insana sunulan veya önerilen etkinlik sonucunda sağlanan yararlar olarak nitelendirmektedir. Mucuk (2001) ise hizmeti, tüketen kişinin mülkiyetle ilişkisinin olmadığı, satın aldığı faydalar olarak tanımlamaktadır. Hizmet somut bir nesneden daha çok soyut olan performans ve hareketler bütünüdür (Zeithaml ve Bitner, 2000). Hizmet kavramının soyut niteliklere sahip olmasından dolayı, hizmet kalitesi de soyut yapıya sahiptir. Bundan dolayı hizmet kalitesi yerine çoğunlukla “algılanan hizmet kalitesi” terimi kullanılmaktadır (Gençer vd., 2008).

Literatürde hizmet kalitesi kavramı incelendiğinde, sunulan hizmetin niteliğine ve sektörüne göre farklılıklar göstermektedir (Uyguç, 1998). Park vd. (2004), organizasyon ve organizasyon hizmetlerinin karşı taraf üstünde bıraktığı etki olarak ifade etmiştir. Esin (2000), hizmeti satın alan müşterinin, hizmetin kendisine sağladığı faydalar ile birlikte kendisinde yarattığı duygu durumu olarak ele almıştır. Ghobadian vd. (1994), sunulan hizmetlerin müşteri beklentisini karşılaması olarak tanımlamaktadırlar. Bu tanıma paralel olarak Odabaşı (2003) yaptığı tanımda, müşteri beklentilerinin karşılanması için üstün veya mükemmel hizmetin sunulması olarak ifade etmiştir. Hizmet kalitesi konusu üstüne birçok çalışma yapan Zeithaml vd. (1990) ise, müşterilerin bekledikleri hizmet ile algıladıkları hizmet arasındaki fark olarak tanımlamışlardır.

Alan yazın incelendiği zaman hizmet kalitesinin, algılanan performans ile beklenen performansın kıyaslanmasından (Grönross, 1984; Parasuraman vd., 1988), ideal standartlara göre performans kıyaslamasından (Teas, 1993:57,18-34) veya sadece performansa bağlı algıların kıyaslanmasından ortaya çıktığı ifade

edilmektedir (Cronin ve Taylor, 1992; Gençer vd., 2008). Kaliteli hizmet beklenen hizmetin beklentilere karşılık vermesinden geçer. Hizmet kalitesinin de belirleyici rol üstlenen en önemli unsur ise müşterilerdir (Zeithalm ve Bitner, 2000). Hizmet kalitesi müşterilerin algıları ile ölçülebilmektedir. Bundan dolayı hizmet sunan yerlerde kalitenin müşteri tarafından nasıl algılandığı en büyük önemi taşımaktadır (Yapraklı ve Sağlık, 2010). Parasuraman vd. (1985), algılanan ve beklenen hizmet kalitesi arasındaki ilişkiyi şu şekilde ifade etmiştir;

$$\text{Algılanan Hizmet Kalitesi} = \text{Algılanan Hizmet} - \text{Beklenen Hizmet}$$

1. Beklenen Hizmet > Algılanan Hizmet → Düşük Kalite
2. Beklenen Hizmet < Algılanan Hizmet → İdeal Kalite
3. Beklenen Hizmet = Algılanan Hizmet → Doyurucu Kalite

Müşteri tarafından algılanan hizmet beklenen hizmetten düşükse, kalite düşük algılanmaktadır. Algılanan hizmet beklenen hizmetten yüksek ise, ideal kalite düzeyindedir. Algılanan hizmet ile beklenen hizmet birbirini karşılıyor ise doyurucu kalite düzeyindedir. Müşteri odaklı hizmet sunan kış sporları merkezleri açısından kalite olgusu müşteriyi memnun etmek açısından önemli bir faktör olarak ele alınabilir. Hizmet kalitesinin ölçülmesi adına Parasuraman vd. (1985) yılında “SERVQUAL (Service Quality)” hizmet kalitesi ölçeğini geliştirmesinin sonunda ulaşılabilirlik, heveslilik, nezaket, yetenek, dürüstlük, iletişim, fiziksel varlıklar, güven ve anlaşılabilirlik olarak bazı boyutları ifade etmişlerdir. Bu boyutların birbirine yakın ifadede olanların bir araya getirilmesiyle güvenilirlik, güvence, empati, fiziksel varlıklar ve duyarlılık olmak üzere beş boyuta indirgenmiştir (Buttle, 1995). Boyut sayısının ve tanımının uygulandığı endüstriden endüstriye farklılık gösterebileceği savunulmaktadır (Gencer vd., 2008). Alan yazın incelendiği zaman kayak merkezlerinin hizmet kalitesine yönelik yapılmış çalışmalar sınırlıdır. Bu alanda yapılmış birkaç çalışmaya örnek verilecek olursa; Alexandris vd. (2006), kayak merkezlerindeki hizmet kalitesinin müşteri sadakatine ve bağlılığına olan etkisini ölçme amacıyla ele aldığı modelde etkileşim kalitesi, fiziksel çevre kalitesi ve sonuç kalitesi olarak üç boyutlu hizmet kalitesi ölçeğini kullanmışlardır. Yapılan çalışmaya paralel bir çalışma Kyle vd. (2010) tarafından Yunanistan sınırlarında, üç boyutlu hizmet kalitesi ölçeği kullanılarak, farklı iki kayak merkezinde kayakçıların hizmet kalite algılarının sadakatleri ve memnuniyetleri üzerine etkisini inceleyen bir

araştırma yapmışlardır. Hudson ve Shephard (2008) tarafından kayak merkezlerinin nitelik ve hizmetlerinin belirlenmesi ve değerlendirilmesi adına bir çalışma yapılmış ve önem-performans analizi uygulanmıştır. Değişken özelliklerinin geliştirilmesi, ürün ve hizmetlerin ölçülmesi için araştırma yapılması ve her değişkenin algıladığı önem performansının hesaplanması olarak üç adımda gerçekleştirilmiştir. Uysal vd. (1991) tarafından ABD’de uygulanan çalışmada kayak merkezinin nitelikleri, hizmetlerinin tanımlanması ve değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Önem-performans analizinin yapıldığı çalışmada kayak merkezinin güçlü ve zayıf olan yönlerinin belirlenmesi öncelikli hedef olarak ele alınmıştır. Gencer vd. (2008), tarafından kayak merkezinin hizmet kalite algısını ortaya çıkarmak için bir ölçek geliştirmişlerdir. Ölçek, kayak eğitmenleri, oteller ve çalışanları, ortam, eğlence olanakları ve kayak pist ve malzemeleri olarak beş boyuttan oluşmaktadır.

Yapılan çalışmalar incelendiği zaman; müşteri sadakati, müşteri memnuniyeti (Alexandris, vd., 2006; Matzler vd., 2008) ve müşteri motivasyonuna (Dolnicar ve Leisch, 2003; Matzler ve Siller, 2003) odaklanılmasının yanında sunulan hizmetler, kar kalitesi, eğlence, ulaşım, pistler, bilet fiyatlarının çeşitliliği, kiralık malzemelerde fiyat çeşitliliği, pist olanakları, alternatif konaklama ücretleri önemli faktörler olarak ele alınmaktadır (Koşan, 2013). Bu faktörler yönetim ve pazarlama alanında olan hizmet kalitesinin odak noktaları olarak ifade edilebilir. Ulusal yazında yapılan çalışmalar ise hizmet kalite algısına yönelik çalışmalardır. Kayak merkezlerinde çeşitli alternatifler arasında kalan birey, kendisi için en avantajlı olanı seçme girişiminde bulunacaktır (Cihangiroğlu ve Şahin, 2012). Burada da Vroom (1964)’un örgütsel beklenti kuramından esinlenerek kayak merkezlerinde oluşan beklentiler ele alınmıştır. Beklenti kuramına göre bireyler, alternatifler arasında bilişsel olarak farkına vardıkları ve kendi kapasitelerini bilerek belirli seçimler yapmak durumundadır. Bireyin sonuç için arzulu ve istekli olması ve harcayacağı çaba ile sonuca ulaşacağı beklentisi, bireyi sonucu elde etmek için daha fazla emek harcamaya itecektir. Böylece tatmin duygusunu tatmış olacaktır. Yüksek düzeyde tatmin ise, bir başka beklentiye elde etmek için bireyin daha istekli olarak yönelmesini sağlayacaktır (Gögercin, 2017). Vroom bireyin belirli bir hedef için çaba göstermesini iki kavrama bağlamıştır. Bu kavramlar; beklenti ve valenstir. Beklenti, bireyin belirli bir çaba göstermesi sonunda elde edeceği hedefe olan inancı ifade eder. Valens yani çekicilik ise, bireyin hedefi arzulama derecesini ifade eder

(Sezgin, 2010). Kısaca ifade edecek olursak, birey çaba gösterdiği takdirde hedefe ulaşılacağına inanıyorsa (beklenti), hedef ile kendi amacı arasında yararlılık ilişkisi kuruyorsa ve kendi amacının bu gayrete değer olduğuna inanıyorsa, motivasyonu yüksek olacaktır (Lee, 2007; Luthans, 2008).

Araştırmanın amacına yönelik olarak kayak merkezlerinin tercihinde nelere dikkat edildiğinin ortaya konulması adına ölçek geliştirmenin ulusal yazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu doğrultuda araştırmacı tarafından kış sporları, kayak ve snowboard başlıklarına değinilmesinin konu açısından yararlı olacağı düşünülmektedir.

2.7.Kış Sporları

Kış turizmi alan yazında çeşitli tanımlamalarla ifade edilmiştir. Hazar (2007), bol oksijenli dağ havası ile birlikte kar yağışının olduğu ortamlarda sportif etkinliklerin gerçekleştirildiği turizm şeklinde ifade etmiştir. Ülker (2006) ise, çoğunlukla karlı ortamlarda meydana getirilen, ağırlıklı olarak kış sporlarını içeren merkez ve alanlarda gerçekleştirilen turizm hareketi olarak tanımlamaktadır. Kış turizmi çerçevesinde bulunan bu alanlar; verilen hizmetler ve sunulan faydalar açısından “kış sporları merkezleri” veya “kayak merkezleri” olarak adlandırılmaktadır (Ülker, 2006). Kış turizmi alan yazındaki kaynaklarda dağ turizmi ile iç içe kullanılarak “Dağ ve Kış Turizmi” olarak ifade edilmesinin yanı sıra dağ turizminin alt başlığı olarak da ele alınmaktadır. Dağ turizmi, dağlık alanlarda dinlenme, tatil ile birlikte dağ sporlarıyla uğraşmayı kapsayan turizm şekli olarak tanımlanmaktadır (Ülker, 2006). Dağ turizmi ve kış turizmi tanımlamaları birbiri ile etkileşim içinde olan iki kavram olarak görülmektedir. Dağlardan ise en fazla yarar sağlama şekli kış mevsimlerinde gerçekleştirilen kış sporlarıdır.

Kış sporlarına katılım her geçen gün artmaktadır. Kış sporlarını barındıran turnuvalar ve olimpiyatlar düzenli olarak yapılmakta ve canlı yayınlanarak dünya üzerinde her yere ulaşabilmektedir. Bu durum ise yaygınlaşmanın giderek artacağını göstermektedir. Kış sporlarına profesyonel sporcular kadar amatör sporcularda katılım göstermektedirler. Her yıl 50-100 milyon arası kişi bu sporlarla ilgilenmektedir. Mevcut potansiyelden faydalanmak amacıyla, ülkeler kış sporları üzerine yoğunlaşmıştır (Holden, 2000: 248). Özellikle Fransa, İsviçre ve Avusturya gibi alt yapısı müsait ve gelişmiş ülkeler kış sporlarına katılımdan önemli miktarlarda

gelir elde etmektedirler (Zeydan ve Sevim, 2008). 2007-2008 kış sezonu içerisinde Avusturya'da 55 milyon kişi civarında bir katılım olduğu belirtilmiştir. 2008-2009 sezonunda ise İsviçre'de yaklaşık 30 milyon, Fransa'da ise 56 milyon katılım olduğu belirtilmiştir (Vanat, 2009; Brügger vd., 2010). Kış sporları merkezlerindeki karın yerde kaldığı gün sayısı, dağların kış sporları yapmaya elverişli olması, güneşli gün sayısı, ulaşım, mekanik tesisler, manzara ve eğlence faktörleri kış sporları merkezlerine gitmeyi etkileyen faktörleridir (Koşan, 2013). Ülkemizde ise giderek artan kış sporları merkezleri, uluslararası turnuvaları düzenlemiş olmamız kış sporlarına olan ilgi ve alakanın hızla artmasına sebep olmuştur (Acar vd., 2016). Kış sporları olarak ise karşımıza sıklıkla kayak, snowboard, buz pateni, kızak branşları görülmektedir (Tetik vd., 2002).

2.7.1. Kayak

Kayak spor olarak hayatımıza girmeden önce, 15.yy da Orta Asya'da ve İskandinavya'da askeri amaçlarla kullanılmıştır (Aktaş, 2009). Zaman içerisinde gelişerek spor olarak benimsenmesi sonucunda birçok insanın ilgisini çekmiş ve kış sporları ile ilgili tesisler yapılmaya başlanmıştır. İsviçre'de 1914 yılında 215.000'den fazla yatak kapasiteli konaklama imkanları bulunmaktaydı (Hudson, 2003). Bu gelişmeler ışığında sporun dünyada yaygınlaşması ve yasallaşması adına 1924 yılında merkezi Bern'de bulunan Uluslararası Kayak Federasyonu (Federation International de Ski) FIS kuruldu. FIS'in kurulmasıyla birlikte aynı yıl içerisinde kayak Kış Olimpiyatlarına katılmış ve o yıllardan bu zamana kış sporları branşlarında yer almaktadır (Tanyeri, 2002).

Kayağın tarih öncesi çağlara dayanan çıkış şekli, insanların kar yağdığı zamanlarda kara batmamak için ayaklarına bağladıkları ağaçlardan parçalar yapması olarak düşünülür. Tarihi 5000 yıl öncesine dayanan ilk kayaklar, betula, dişbudak ve çam ağaçlarından yapılmış ve kayganlıklarının artması için betula ağacından yapılanların tabanı deriyle, çam ağacından yapılanların tabanı katranla kaplanmıştır (Toy, 2013). Yıllardır geçirilen aşamalar ve teknolojik gelişmeler sonucu kendisinden beklenen bütün hareketleri yapabilme hissini insanlara vermeye başlamıştır (Ünal, 1987).

Kayaklar, sporcunun kilosuna, boyuna ve stiline göre değişiklik göstermektedir. Fakat çoğunlukla bütün kayakların ön tarafı yukarı doğru kıvrık ve geniş, arka taraflar dar ve dikdörtgen şeklindedir. Kayak uçlarının kavisli olması,

kayağın esnekliğini ve bükülmeye karşı koymasıyla birlikte dönüş performanslarını etkileyen en önemli bileşenlerdendir. Kayak genellikle ince bir tahta, fiberglas, metal tabakaların bir araya gelmesi ve plastik köpüklerin bir araya getirilmesi sonrasında kayağa esneklik verecek madde ile kaplanmasıyla yapılmaktadır. Günümüzde klasik kayaklar yerini dönüşlerin daha basite indirgenmesi amacıyla carving kayaklara bırakmıştır (Aktaş, 2009). Kayağın fiziksel özellikleri farklı kayış durumlarında en üst seviyede fayda sağlamalıdır. Genişlik, uzunluk ve esneklik kayağın temel unsurudur (Ünal, 1987).

2.7.2. Snowboard

1960-1970 arası kayağa göre daha küçük, fakat kayaktan daha geniş şekilde ucunda ip, ayakların koyulduğu kısım ise ayakkabıların kaymaması adına tasarlanmış tahtalar snowboard alt yapısını oluşturmaktadır. Bu görüşü ilk ortaya atan Sherman Poppin'dir. 1972 yılında ise Bob Webber snowboard telif hakkını alarak ilk resmi snowboard üretimine başlamıştır. 1990 yılında ise Bob Webber'den patenti alan Jake Burton Carpenter halen sektörün gözde markalarından biri olan Burton firmasının kurulmasında önemli rol oynamıştır. İlk tasarımları kızağa benzeyen snowboard teknolojik gelişmelerle birlikte eklemeler yapılmasıyla kullanım rahatlığı artmış ve bugünkü formuna ulaşmıştır. Gelişen teknolojik gelişmeler sadece snowboard formunu etkilememiş, pistleri, kayma tekniklerini, yeni yarışma çeşitleri gibi önemli yenilikleri de beraberinde getirmiştir. Bu gelişmeler snowboard branşının daha fazla gelişmesi ve daha fazla talep görmesi adına önemlidir (Tanyeri, 2013; Tanyeri, 2017).

Ülkemizde ise 1993-1994 senelerinde birkaç kişi tarafından yapılmış olsa da, popüler hale gelmesi 4-5 seneyi bulmuştur. Ülkemizde gün geçtikçe snowboard branşı ile ilgilenen kişi sayısında büyük bir artış olmaktadır. Bu artış sonucunda Türkiye Kayak Federasyonu'na bağlı snowboard komitesi kurulmuş ve 2000'li yıllarda resmi yarışmalar organize edilmeye başlanmıştır (Tanyeri, 2013; Tanyeri, 2017).

Karda yapılan zor bir spor olan snowboard branşında sporcular bireysel olarak yarışmaktadır. Snowboardçular farklı branş sporcularına göre, iyi bir fiziki güçlülüğü, aktif ve daha esnek kaslara sahip olmalılar. Kuvvet olarak ise, sıçrama ve patlama kuvvetine sahip olmaları, bacak ile birlikte gövdenin çabuk kuvvete ulaşmış olması, eklemlerin hareketli olması ve dengesinin mükemmel olmasına ihtiyaç

duyarlar. Snowboardçuların başarılı sporcu olabilmeleri için aerobik ve anaerobik dayanıklılıklarının iyi seviyede olması gerekmektedir. Bunun yanında sürat özellikleriyle birlikte hız ve yön değiştirme yeteneklerini içermesi önemlidir. Pistlerin değişkenliği nedeniyle, güçlü kalp ve kan dolaşımına sahip olmaları gerekmektedir (Sevim, 2007). Performans, üst düzey konsantrasyon, serbest hareketleri, gösteri stillerini içerisinde barındıran, yetenek, hız ve cesaretin bir araya gelerek oluşturduğu spor branşı olarak ele alınabilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. YÖNTEM

Araştırmanın bu bölümünde araştırmaya ilişkin araştırma grubu, araştırma modeli, veri toplama araçları, verilerin toplanmasında kullanılan ölçekler ve bu ölçeklerin uygulanma süreci, ölçeklere ait geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları ile toplanan verilerin analizinde kullanılan yöntemler hakkında bilgilere yer verilmiştir.

3.1. Araştırma Modeli

Araştırmada kayak ve snowboard katılımcılarının kayak merkezi tercihleri, optimal performans duygu durumu ve heyecan arayışının birbirleri üzerindeki etki düzeyinin incelenmesi adına betimsel ve ilişkisel araştırma modeli kullanılmıştır.

3.2. Araştırma Grubu

Araştırma 5 beş farklı grup üzerinde yürütülmüştür.

3.2.1. KSİHAÖ Grubu

Kayak ve Snowboard'a İlişkin Heyecan Arama Ölçeği (KSİHAÖ)' nin Türk kültürüne uyarlama çalışmasının dilsel eşdeğerliği için Manisa Celal Bayar Üniversitesi İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde öğrenim gören 38 öğrenci, test-tekrar test ve ölçüm güvenilirliği için Manisa Celal Bayar Üniversitesi Macera Sporları Topluluğunda bulunan Kayak ve Snowboard katılımcısı olan 51 kişiden veriler toplanmıştır. Ölçek yapı geçerliliği için ise veriler farklı kayak merkezlerinde yerinde ve internet üzerinden elde edilen ön pilot anket formlarının toplamı 622 (kadın 167 $X = 24.33$ $ss=5.72$; erkek 455 $X = 27.52$ $ss= 7.83$) adettir.

3.2.2. KMTÖ Grubu

Kayak Merkezi Tercih Ölçeği (KMTÖ)'nin geliştirilmesinde odak grup görüşmesi için farklı kayak merkezlerinde 10 erkek 2 kadın, yaşları 23 ile 63 arası, tecrübeleri 3 ile 32 yıl arası değişen kayak öğreticileri, kayak antrenörleri ve tesis yöneticileriyle 2 farklı odak grup görüşmesi yapılmıştır. Odak grup görüşmesinde katılımcılara 7 adet soru yöneltilmiştir. Bu sorular tablo 2'de gösterilmiştir.

Tablo 2: Odak Grup Görüşmesinde Katılımcılara Yöneltilen Sorular

Soru	Katılımcılara Yöneltilen Sorular
1	Kayak merkezlerine ulaşım hakkında ne düşünüyorsunuz?
2	Kayak merkezlerinde verilen hizmetler hakkında ne düşünüyorsunuz?
3	Kayak merkezlerinde bulunan pistler hakkında ne düşünüyorsunuz?
4	Kayak merkezlerinde bulunan taşıma sistemleri hakkında ne düşünüyorsunuz?
5	Kayak merkezlerinde bulunan alternatif etkinlikler hakkında ne düşünüyorsunuz?
6	Kayak merkezlerinde bulunan konaklama çeşitliliği hakkında ne düşünüyorsunuz?
7	Kayak merkezlerinin bulunduğu doğa ve çevre özellikleri hakkında ne düşünüyorsunuz?

Odak grup görüşmesine katılanların demografik özellikleri Tablo 3’de verilmiştir. Ölçeğe ilişkin yapı geçerliği, iç tutarlılık (Cronbach Alpha) ve İki yarı test güvenilirliği (Split-Half) çalışmaları için KSIHAÖ ile birlikte sunularak aynı katılımcı grubu üzerinde ölçek geliştirme çalışmaları gerçekleştirilmiştir.

Tablo 3: Odak Grubun Demografik Özellikleri

Gruplar	Cinsiyet	Yaş	Tecrübe Yılı	Branşları	Görüşme Süresi
1.Grup	1-K / 5-E	23-31	3-10 Yıl	Kayak / Snowboard	58 dk.
2.Grup	1-K / 5-E	28-63	8-32 Yıl	Kayak / Snowboard	56 dk.

3.2.3. Yapı Geçerliliği Grubu

Ölçek formları kayak merkezlerinde yüz yüze uygulatılmıştır. Veri toplama süreci sonunda toplam 523 katılımcıya ulaşılmıştır. Elde edilen veriler değerlendirilerek eksik veya hatalı girilen anket formları tespit edilerek değerlendirmeye alınmamıştır. Böylece hatasız olarak doldurulan 510 (kadın 126 $X = 23.94$ $ss = 5.79$ yaş; erkek 384 $X = 27.33$ $ss = 7.87$ yaş) kayak ve snowboard katılımcısının yapmış olduğu formlar değerlendirilmek üzere veri girişi yapılmıştır.

3.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada kullanılan veri toplama araçları dört bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm, kayak ve snowboard katılımcılarının demografik bilgilerini tanımlamaya yönelik oluşturulan kişisel bilgi formu, ikinci bölüm araştırmada psikometrik çalışmaları gerçekleştirilen “KSİHAÖ”, üçüncü bölüm araştırmada psikometrik çalışmaları gerçekleştirilen “KMTÖ”, son olarak araştırmanın amacına yönelik uygulanan SETÖ-2 oluşturmaktadır.

3.3.1. Kişisel Bilgi Formu

Çalışmada katılımcıların, demografik bilgilerini tespit etmek amacıyla kullanılan kişisel bilgi formunda, cinsiyet, yaş, medeni durum, eğitim durumu, ekonomik durum gibi genel sosyo-ekonomik düzeyleri sorgulanmıştır. Bunun yanı sıra katılımcılar, katılım gösterdiği branşı, beceri düzeyi, yılda ortalama branşa ayırdığı gün sayısı, kask kullanım durumu, pist tercihi ve hangi merkezleri tercih ettiği gibi araştırma konusuna ilişkin soruları da cevaplandırmıştır.

3.3.2. Kayak ve Snowboard’a İlişkin Heyecan Arama Ölçeği (KSİHAÖ)

Kayak ve Snowboard etkinliklerine özel durumlara yönelik 10 maddelik ölçek Thomson vd (2012) tarafından geliştirilmiştir. Ölçek 5’li likert tipinde olup “1: tümüyle katılmıyorum” ile “5: tümüyle katılıyorum” arasında değişmektedir. Ölçeğin orijinaline ait madde faktör yükleri .54 ile .74 arasında değişmekte olup toplam ölçek Cronbach Alpha katsayısı .88 olarak belirlenmiştir. $\lambda = 4.94$ ’lik EFA ve toplam varyansın % 49.94 ifadesiyle ölçek tek boyutta temsil sergilemektedir. Ölçeğin Türkçe geçerlik güvenirlik çalışması araştırma kapsamında gerçekleştirilmiştir. Ölçek Türk kültürü için 2 alt boyutta temsil edilip 9 maddeden oluşmaktadır. Ölçek her bir alt boyuta ilişkin toplam puana göre çalışır ve ölçekte yüksek puanlar yüksek heyecan arama eğiliminde olarak değerlendirilmiştir.

3.3.3. Kayak Merkezi Tercih Ölçeği (KMTÖ)

Kayak merkezlerindeki hizmet kalite algısıyla ilgili yerel literatürde nadir çalışmalar olmasına karşın kayak merkezleri tercihinine ilişkin özel maddeler içermemektedir. Bu nedenle çalışmanın amacına uygun kayak merkezlerinin tercih edilme nedenlerine yönelik ölçek geliştirilmiştir. Bu aşamada nitel araştırma yöntemleri kullanarak elde edilen verilere uzman desteği alınarak yapılan içerik analizi sonucunda elde edilen kodlar, literatür desteği ile sorulara dönüştürülerek temalandırılmıştır. Bu sayede elde edilen soru seti, denemelik ölçek biçiminde düzenlenerek geçerlik ve güvenirlik analizi yapılmıştır. Ölçek 4 alt boyutlu olup 21 maddeden oluşan 5'li likert tipindedir. Ölçek her bir alt boyuta ilişkin ortalama puana göre çalışır.

3.3.4. Sürekli Etkinlik Tecrübe Ölçeği-2 (SETÖ-2)

Sürekli Optimal Performans Duygu Durum Ölçeği-2 (SOPDDÖ-2), Jackson ve Eklund (2004) tarafından geliştirilmiş ve Türkçe uyarlaması Aşçı, Çağlar, Eklund, Altıntaş ve Jackson (2007) tarafından gerçekleştirilmiştir. SOPDDÖ-2, bir fiziksel aktivitede özel olarak yaşanan optimal deneyim duygulanımını değerlendirmek; bir başka deyişle, bireyin katıldığı aktivitede yaşadığı optimal performans duygulanımını yansıtmaktadır. Ölçek 36 soru ve 9 alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçüm süreci ve soru sayısı dikkate alınarak çalışmada; Çağlar, Sarı, Aşçı, Jackson ve Eklund (2015) tarafından yeniden düzenlenen Sürekli Etkinlik Tecrübe Ölçeği Kısa Formu-2 (SETÖ-2) isimli yeni uyarlaması kullanılmıştır. Ölçek tek alt boyutlu olup 9 maddeden oluşan 5'li likert tipindedir. Ölçekteki seçenekler "1: hiçbir zaman" ile "5: her zaman" arasında değişmektedir. Ölçeğin faktör yapısını incelemek için yapılan temel bileşenler faktör analizi sonucunda toplam varyansın %34.16'sını açıklamaktadır. Ölçeğin güvenirliği ve geçerliliği; faktör analizi, iç tutarlılık, split - half, madde toplam korelasyonu, test - tekrar test yöntemleri ile belirlenmiştir. Tüm maddeler için Cronbach Alpha değeri .74 olarak bulunmuştur. Ölçeğin kısa uyarlama formunun kullanılabilmesi amacıyla araştırmacılardan izin alınmıştır.

3.4.Verilerin Toplanması

Araştırma verilerinin toplanması aşamasında öncelikle Kayak ve Snowboarda İlişkin Heyecan Arama Ölçeği'nin Türk kültürüne uyarlama çalışmasının dilsel eşdeğerliği için Manisa Celal Bayar Üniversitesi İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde öğrenim gören 38 öğrenci, test-tekrar test ve ölçüm güvenilirliği için Manisa Celal Bayar Üniversitesi Macera Sporları Topluluğunda bulunan Kayak ve Snowboard katılımcısı olan 51 kişiden veriler toplanmıştır.

Kayak ve Snowboarda İlişkin Heyecan Arama Ölçeği'nin Türk kültürüne adaptasyon çalışması ve Kayak Merkezi Tercih Ölçeği geliştirilmesi için çeşitli kayak merkezlerindeki kayak ve snowboard katılımcılarına ulaşılarak ölçek formları uygulanmış ve 622 katılımcıdan elde edilen veriler ile ölçek geliştirme ve uyarlama çalışmaları gerçekleştirilmiştir. Ölçek geliştirme ve uyarlama çalışmalarından sonra çalışmaya ilişkin hipotezlerin test edilmesinde geliştirilen Kayak Merkezi Tercih Ölçeği ve Türk kültürü için adaptasyon çalışması yapılan Kayak ve Snowboarda İlişkin Heyecan Arama Ölçeği'nin yanı sıra daha önce geçerlik ve güvenilirliği ispatlanan Sürekli Etkinlik Tecrübe Ölçeği de çalışmaya dahil edilmiştir. Çalışmada kullanılmak üzere belirlenen nihai formlar hedef kitleye ulaştırılmak amacıyla elektronik ortama aktararak kayak ve snowboard branşlarına özgü forum, grup, sosyal medyada uygulanmıştır.

3.5.Verilerin Analizi

Araştırmanın bu bölümünde yapılan veri analizlerine yer verilmiştir.

3.5.1. Kayak ve Snowboarda İlişkin Heyecan Arama Ölçeği'nin (KSİHAÖ) Türk Kültürüne Uyarlama Süreci Analizleri

Öncelikle Kayak ve Snowboarda İlişkin Heyecan Arama Ölçeği'nin dilsel eşdeğerlik testleri 38 kişiye 3 hafta ara ile İngilizce ve Türkçe form uygulanarak gerçekleştirilmiştir. Uygulama sonrası ölçeğin iki uygulama arasındaki kararlılık katsayılarına ve ölçeğin her bir maddeye ilişkin korelasyon katsayılarına bakılmıştır. 10 maddelik KSİHAÖ'nin madde-toplam güvenilirlik değerleri incelenmiştir. KSİHAÖ'nin faktör yapısını incelemek için KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) ve Barlett Sphericity testleri uygulanmıştır. Örneklem veri analizine uygunluğunun belirlenmesi sonrası SPSS 24.00 programı ile Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) ve sonrasında AMOS 23.0 programı ile Doğrulayıcı Faktör Analizi

(DFA) yapılmıştır. Geçerlik çalışmasından sonra KSIHAÖ'nin Cronbach Alpha ve Test-Tekrar Test güvenilirlik değerleri hesaplanmıştır.

3.5.2. Kayak Merkezi Tercih Ölçeği'nin (KMTÖ) Geliştirilme Süreci Analizleri

Ölçek geliştirme sürecinin ilk aşaması olarak, literatür taraması sonunda araştırma boyutları belirlenmiştir. Bu aşamada, araştırmacının ilgili tanımlar ile ölçekte bulunacak olan temel yapıların neler olduğu ve bu yapıların neler içerdiğini belirlemesi gerekmektedir. Burada amaç, her boyutun kavramsal tanımlamalarının geliştirilmesi için özelliklerin belirlenmesidir. Bu bağlamda, literatür taraması, boyutların belirlenmesi ve kavramsallaştırılması için kullanılan bir yöntemdir (Yıldırım ve Şimşek, 2005). Tez çalışması içerisinde detaylı olarak ele alınan hizmet kalitesi ile ilgili teoriler ve modeller ışığında kayak merkezlerinin neden tercih edildiğini açıklayan yedi boyut belirlenmiştir. Bu yedi boyut: ulaşım, hizmetler, pistler, taşıma sistemleri, alternatif etkinlikler, konaklama, doğa ve çevredir.

Ölçek geliştirme sürecinde ikinci aşama olarak, boyutları oluşturacak ifadelerin belirlenmesidir (Churchill, 1979). Araştırmanın bu aşamasında literatür taraması ve odak grup görüşmeleri yapılmıştır. Literatür taraması sonunda tespit edilen kayak merkezlerinin neden tercih edilebileceğini açıklayan yedi boyutu açıklayan ilk ifadeler ortaya çıkarılmıştır. İlk ifadelerin ortaya çıkması için kapsamlı bir literatür araştırması gerçekleştirilmiş ve ifadelerin bir bölümü ilişkili yapıları ölçülmüş olan araştırmalardan elde edilmiştir.

Odak grup görüşme yöntemi, bilgi toplama adına kullanılan nitel bir yöntemdir. Odak grup görüşmesi geleneksel bir diyalog olarak ele alınmamaktadır. Odak grup görüşmelerinde araştırmacı belirli gruplarla iki saat veya daha kısa bir süre içerisinde, belirli bir odak noktası olan konu hakkında mülakat yapmaktadır. Odak grup görüşmeleri resmi olmayan atmosferiyle birlikte konuyu tartışan bireylerin kendi davranış, tutum ve fikirleri hakkında özgürce ifade edebilmeleri için tasarlanmıştır. Bu nedenden dolayı, ergenlik döneminde bulunan gençlerin yanı sıra yaşça daha büyük yetişkinlerden bilgi alabilmek adına daha ideal olduğu belirtilmektedir. Araştırmanın amacı doğrultusunda odak grup görüşmeleri; yarı yapılandırılmış veya yapılandırılmış olabilir (Berg, 2007).

Bu tekniğin sosyal bilimler alanı içinde kullanılan en yaygın veri toplama yöntemi olduğu savunulmaktadır. Görüşmenin amacı, bireyin iç dünyasına girmek ve

onun bakış açısının anlaşılması olarak yorumlanmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2005). Shaughnessy ve Zechmeister (1997), odak grup görüşmelerini, araştırmacının grup içerisindeki bireylerin sahip olduğu davranış, tutum ve fikirleri hakkında detaylı bilgi edinmesini amaçlayan bir yöntem olarak ifade etmiştir. Görüşme; “yapılandırılmış” ve “yapılandırılmamış” olarak bir doğrunun iki ucunu temsil eder. Önceden belirlenmiş soru ve yanıtı içeren yapılandırılmış görüşme ya da açık uçlu sorular içeren yapılandırılmamış görüşme yer alır (Yıldırım ve Şimşek, 2005). Araştırmamızda kayak merkezlerinin neden tercih edildiğine yönelik “yarı yapılandırılmış” odak grup görüşmesi tercih edilmiştir. Odak grup görüşmesi ile ilgili katılımcıların konu hakkında bilgi ve deneyime sahip olmasına, sıcak bir ortamın sağlanmasına, oturum sürecine ve oturum sayılarına dikkat edilmiştir.

Odak grup görüşmelerinde dijital ses kayıt cihazı ile kaydedilen yarı-yapılandırılmış görüşmeler deşifre edilerek yazıya geçirilmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşme formatı ve açık uçlu soruların sorulmasının araştırma sorularının cevaplanmasında yardımcı olacağı düşünülmüştür. Kayak ve snowboard antrenörleri ile yapılan görüşmelerin deşifre edilmesi ile elde edilen metinlerin analiz edilmesinde literatür taramasıyla birlikte temalandırma ve kodlandırma yapılmıştır.

KMTÖ'nün faktör yapısını incelemek için öncelikle örneklemin veri analizine uygunluğu için KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) ve Barlett testleri yapılmıştır. Sonraki adım olarak Açıklayıcı Faktör Analizinde (AFA) yöntem olarak “Temel Bileşenler-Principal Component” ve döndürme yöntemi olarak eğik döndürme yöntemlerinden “Direct Oblimin” seçilmiştir. Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) sonrası Doğrulamalı Faktör Analizi (DFA) yapılmıştır. Ölçeğe ilişkin yapı geçerliği, iç tutarlılık (Cronbach Alpha) ve İki yarı test güvenilirliği (Split-Half) çalışmaları gerçekleştirilmiştir.

3.5.3. Hipotezlere İlişkin Analizler

Normal Dağılıma Uygunluk ve Regresyon Analizleri gerçekleştirilmiştir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde KSİHAÖ ve KMTÖ'ne ilişkin psikometrik çalışmalar ve araştırma hipotezleri doğrultusunda toplanmış olan verilerin istatistiksel analiz sonuçlarına yer verilmiştir.

4.1. Demografik Özelliklere İlişkin Bulgular

Hipotez testlerinin sınanması ve psikometrik çalışmaların yapılması adına çalışmaya katılan (510 – 622) kayak ve snowboardcunun demografik özelliklerine ilişkin özellikler tablo 4'de sunulmuştur.

Tablo-4 incelendiğinde araştırmaya katılan 510 kayak ve snowboard katılımcısından, 126 kadın (%24.7), geriye kalan 384 erkek (%75.3) olduğu saptanmıştır. Bu değerler çalışmaya katılan kayak ve snowboard katılımcılarından erkek katılımcıların ağırlıkta olduğu sonucunu vermektedir. Katılımcılar yaş ortalamalarına göre ise, kadınlar 23.94 yaş ortalaması, erkekler ise 27.33 yaş ortalamasıyla katıldıkları görülmektedir. Yaş ortalaması genç yaş ortalaması olarak ele alınabilir. Katılımcıların medeni durumlarına göre 404 (%79.2) kişi bekar, 106 (%20.8) evli olduğu görülmektedir. Katılımcıların eğitim durumlarına göre 11 (% 2.2) kişi ortaöğretim, 437 (% 85.7) kişi lisans ve 62 (% 12.2) kişinin ise lisansüstü düzeyde eğitim durumuna sahip olduğu görülmektedir. Katılımcıların büyük çoğunluğunun 437 (% 85.7) lisans düzeyinde eğitim durumuna sahip olduğu ortaöğretim seviyesinde eğitim durumuna sahip olanların en az katılımcı sayısını oluşturduğu 11 (% 2.2) görülmektedir. Katılımcıların ekonomik düzeyleri incelendiğinde 4 (%0.8) kişi çok yüksek, 23 (%4.5) kişi düşük, 118 (%23.1) kişi yüksek, 365 (%71.6) kişi ile en fazla orta düzey bütçeye sahip katılımcılar olarak görülmektedir. Katılımcıların branşa yönelik tercihleri incelendiğinde ise 373 (%73.1) kişi ile kayak, 137 (26.9) kişi ile snowboarda yöneldikleri görülmektedir. Beceri düzeyleri ele alındığında 56 (%11.0) kişinin başlangıç, 110 (%21.6) kişinin acemi, 192 (%37.6) kişinin orta seviye, 131 (%25.7) kişinin ileri seviye, 21 (%4.1) kişinin uzman seviyesinde olduğu görülmektedir. Katılımcıların harcadığı gün sayıları incelendiğinde büyük çoğunluğunun 10 günden az 330 (%64.7) kişi, 10 ile 25 gün arası 120 (%23.5) kişi, 25 ile 40 gün arası 33 (%6.5) kişi, 40 günden fazla 27

(%5.3) kişi olduğu görülmektedir. Katılımcıların kask kullanıp kullanmama durumları incelendiğinde ise 332 (%65.1) kişinin kask kullandığı, 178 (%34.9) kişinin ise kask kullanmadığı görülmektedir. Katılımcıların seviyelerine göre tercih ettikleri pistler ise 64 (%12.5) kişi ile yeşil pist, 199 (%64.0) kişi ile mavi pist, 187 (%36.7) kişi ile kırmızı pist, 60 (%11.8) kişinin ise siyah pist tercih edildiği görülmektedir.

Tablo 4: Araştırmaya Katılan Bireylerin Demografik Özellikleri

	F	%	F	%
Cinsiyet	510		622	
Kadın	126	24,7	167	26,8
Erkek	384	75,3	455	73,2
Medeni Durum				
Bekar	404	79,2	485	78,0
Evli	106	20,8	137	22,0
Eğitim Durumu				
Ortaöğretim	11	2,2	17	2,7
Lisans	437	85,7	519	83,5
Lisans Üstü	62	12,2	86	13,8
Ekonomik Düzey				
Düşük	23	4,5	38	6,1
Orta	365	71,6	432	69,5
Yüksek	118	23,1	146	23,4
Çok Yüksek	4	0,8	6	1,0
Branş				
Kayak	373	73,1	452	72,7
Snowboard	137	26,9	170	27,3
Beceri Düzeyiniz				
Başlangıç	56	11,0	75	12,1
Acemi	110	21,6	121	19,4
Orta Seviye	192	37,6	234	37,6
İleri Seviye	131	25,7	154	24,8
Uzman	21	4,1	38	6,1
Harcanan Gün Sayısı				
<10	330	64,7	394	63,3
10-25	120	23,5	143	23,0
25-40	33	6,5	49	7,9
>40	27	5,3	36	5,8
Kask Kullanımı				
Evet	332	65,1	398	64,0
Hayır	178	34,9	224	36,0
Pist Tercihi				
Yeşil	64	12,5	78	12,5
Mavi	199	39,0	237	38,1
Kırmızı	187	36,7	217	34,9
Siyah	60	11,8	90	14,5

Tablo-4 incelendiğinde araştırmaya katılan 622 kayak ve snowboard katılımcısından, 167 kadın (%26,8), geriye kalan 455 erkek (%73,2) olduğu saptanmıştır. Bu değerler çalışmaya katılan kayak ve snowboard katılımcılarından erkek katılımcıların ağırlıkta olduğu sonucunu vermektedir. Katılımcılar yaş ortalamalarına göre ise, kadınlar 24.33 yaş ortalaması, erkekler ise 27.52 yaş ortalamasıyla katıldıkları görülmektedir. Yaş ortalaması genç yaş ortalaması olarak ele alınabilir. Katılımcıların medeni durumlarına göre 485 (%78.0) kişi bekar, 137 (%22.0) evli olduğu görülmektedir. Katılımcıların eğitim durumlarına göre 17 (% 2.7) kişi ortaöğretim, 519 (% 83.5) kişi lisans ve 86 (% 13.8) kişinin ise lisansüstü düzeyde eğitim durumuna sahip olduğu görülmektedir. Katılımcıların büyük çoğunluğunun 519 (% 83.5) lisans düzeyinde eğitim durumuna sahip olduğu ortaöğretim seviyesinde eğitim durumuna sahip olanların en az katılımcı sayısını oluşturduğu 17 (% 2.7) görülmektedir. Katılımcıların ekonomik düzeyleri incelendiğinde 6 (%1.0) kişi çok yüksek, 38 (%6.1) kişi düşük, 146 (%23.4) kişi yüksek, 432 (%69.5) kişi ile en fazla orta düzey bütçeye sahip katılımcılar olarak görülmektedir. Katılımcıların branşa yönelik tercihleri incelendiğinde ise 452 (%72.7) kişi ile kayak, 170 (27.3) kişi ile snowboarda yöneldikleri görülmektedir. Beceri düzeyleri ele alındığında 75 (%12.1) kişinin başlangıç, 121 (%19.4) kişinin acemi, 234 (%37.6) kişinin orta seviye, 154 (%24.8) kişinin ileri seviye, 38 (%6.1) kişinin uzman seviyesinde olduğu görülmektedir. Katılımcıların harcadığı gün sayıları incelendiğinde büyük çoğunluğunun 10 günden az 394 (%63.3) kişi, 10 ile 25 gün arası 143 (%23.0) kişi, 25 ile 40 gün arası 49 (%7.9) kişi, 40 günden fazla 36 (%5.8) kişi olduğu görülmektedir. Katılımcıların kask kullanıp kullanmama durumları incelendiğinde ise 398 (%64.0) kişinin kask kullandığı, 224 (%36.0) kişinin ise kask kullanmadığı görülmektedir. Katılımcıların seviyelerine göre tercih ettikleri pistler ise 78 (%12.5) kişi ile yeşil pist, 237 (%38.1) kişi ile mavi pist, 217 (%34.9) kişi ile kırmızı pist, 90 (%14.5) kişinin ise siyah pist tercih edildiği görülmektedir.

4.2. Kayak ve Snowboarda İlişkin Heyecan Arama Ölçeği (KSİHAÖ) Bulguları

Araştırmanın bu bölümünde “Kayak ve Snowboarda İlişkin Heyecan Arama Ölçeği” nin Dilsel Eşdeğerlik, Madde Analizleri, Yapı Geçerliliği, Güvenirlik, Test-Tekrar Test Güvenirliği ve Bağımlı Gruplarda T-Testi bulgularına yer verilmiştir.

4.2.1. Dilsel Eşdeğerlik

KSİHAÖ'nin dilsel eşdeğerlik çalışması 38 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. İşlemler 3 hafta ara ile İngilizce ve Türkçe form uygulamaları olarak gerçekleştirilmiştir. Uygulama sonrası ölçeğin iki uygulama arasındaki kararlılık katsayısı karşılaştırılmıştır. Analiz sonucunda ölçeğin her bir maddeye ilişkin korelasyon katsayılarının .46-.85 arasında değiştiği, madde toplam puanları açısından korelasyon katsayısının ise 0.83 ($p<.01$) olduğu belirlenmiştir. Bu doğrultuda KSİHAÖ'nin Türkçe ile İngilizce formu arasında pozitif yönde anlamlı ilişki bulunması ($p<.01$) ölçeğin dilsel eşdeğerliğinin olduğunu göstermektedir. KSİHAÖ'nin Türkçe ve İngilizce formlarından elde edilen analiz sonuçları Tablo 5'de verilmiştir.

Tablo 5: KSİHAÖ Dilsel Eşdeğerlik Çalışması Pearson Korelasyon Sonuçları

Madde no	N	r	P
İngilizce 1-Türkçe 1	38	.72	$p<.01$
İngilizce 2-Türkçe 2	38	.78	$p<.01$
İngilizce 3-Türkçe 3	38	.74	$p<.01$
İngilizce 4-Türkçe 4	38	.54	$p<.01$
İngilizce 5-Türkçe 5	38	.75	$p<.01$
İngilizce 6-Türkçe 6	38	.76	$p<.01$
İngilizce 7-Türkçe 7	38	.76	$p<.01$
İngilizce 8-Türkçe 8	38	.64	$p<.01$
İngilizce 9-Türkçe 9	38	.85	$p<.01$
İngilizce 10-Türkçe 10	38	.46	$p<.01$
İngilizce Toplam-Türkçe Toplam	38	.83	$p<.01$

4.2.2. Madde Analizleri

Yapı geçerliliğine geçilmeden önce 10 maddelik KSİHAÖ'nin madde-toplam güvenirlilik değerleri incelenmiştir. Tablo 6'da KSİHAÖ'nin maddelere ilişkin madde-toplam güvenirlilik değerleri incelendiğinde Açıklayıcı Faktör Analizine (AFA) geçilmeden önce literatürde maddeler için eleme ölçütü olarak sınır değer olarak belirlenen ($.30 \leq \dots$) değerden yüksek olması gerektiği ifade edilmiştir (Field,

2009). Bu doğrultuda analiz sonuçları incelendiğinde her maddenin referans değer olarak verilen katsayıdan yüksek olduğu belirlenerek ölçekten madde çıkarılmamıştır. Analiz sonucunda ulaşılan değerler aşağıda Tablo 6’da sunulmuştur:

Tablo 6: On Maddelik KSİHAÖ’nin Madde-Toplam Güvenirlik Değerleri

	Düzeltilmiş Madde-Toplam Korelasyon Katsayısı	Madde Silindiğinde Cronbach Alpha Değeri
CSSQ1	.565	.852
CSSQ2	.542	.854
CSSQ3	.506	.857
CSSQ4	.749	.836
CSSQ5	.630	.846
CSSQ6	.566	.852
CSSQ7	.453	.861
CSSQ8	.716	.839
CSSQ9	.638	.846
CSSQ10	.411	.865

4.2.3. Yapı Geçerliliği

KSİHAÖ’nin faktör yapısını incelemek için öncelikle örneklemin veri analizine uygunluğu için analizler gerçekleştirilmiştir. Bunun için kullanılan analizler KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) ve Barlett Sphericity testleridir. Analiz sonuçları incelendiğinde KMO değerinin 0.88 ve Barlett test değeri ise 2789.44 ($p < .001$, $sd = 45$) olarak bulunmuştur. Bu sonuçlar verilerin faktör analizi için uygun olduğunu göstermektedir (Field, 2009). Verilerin faktör analizine uygunluğunun belirlenmesi sonrasında Açımlayıcı Faktör Analizi (AFA) yapılmıştır. KSİHAÖ’nin on maddeye yapılan Açımlayıcı Faktör Analizi (AFA) gerçekleştirilirken “Temel Bileşenler-Principal Component” ve döndürme yöntemi olarak faktörlerin birbiriyle ilişkili olduğu bilindiği için eğik döndürme yöntemlerinden “Direct Oblimin” seçilmiştir. Analiz sonuçları değerlendirildiğinde madde 8’in yüksek faktör yük değeri ile her iki faktöre yüklendiği (binişik madde) görüldüğü için bu madde ölçekten çıkarılarak analiz işlemi yeniden gerçekleştirilmiştir. Bu doğrultuda dokuz madde ile yapılan KSİHAÖ’nin Açımlayıcı Faktör Analizi sonuçları Tablo 7’de verilmiştir.

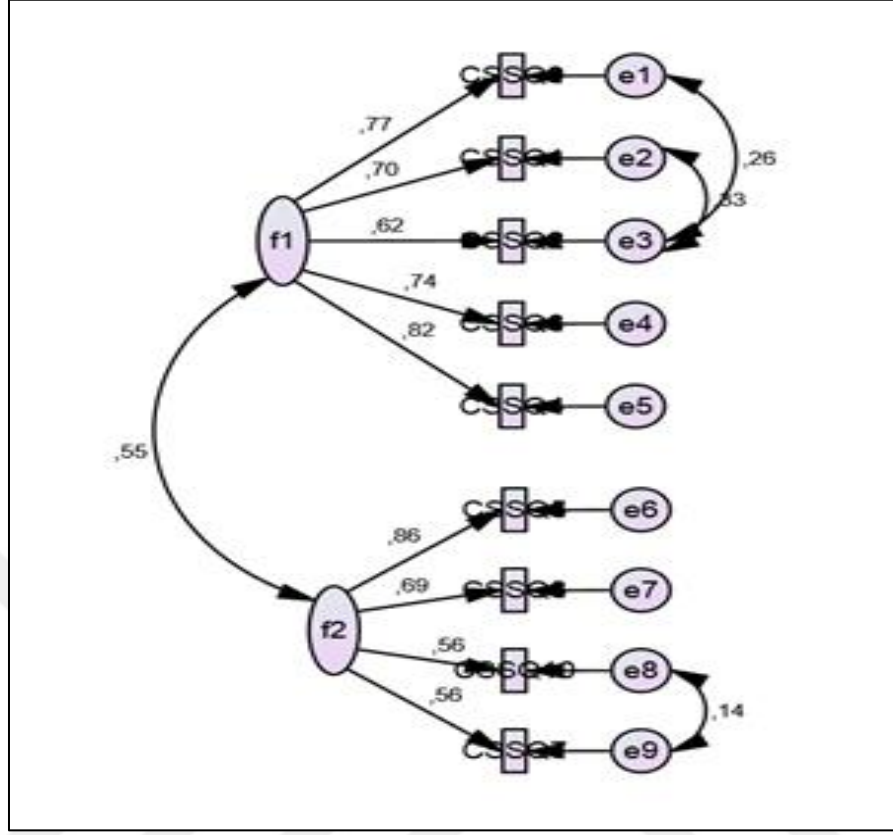
Tablo 7: KSİHAÖ'nin Faktör Yapısı ve Faktör Yükleri

n=510 madde no	F1	F2	Faktörlerin Açıkladığı Varyans %	Açıklanan Toplam Varyans %
Madde 9	.81		%44	%64
Madde 1	.78			
Madde 2	.75			
Madde 6	.70			
Madde 4	.62			
Madde 5		.77	%19	
Madde 3		.70		
Madde 10		.63		
Madde 7		.58		

Tablo 7 analiz sonuçları incelendiğinde her bir maddeye ilişkin faktör yük değerleri ve maddelere ilişkin varyans değerleri görülmektedir. 622 katılımcı verileri ile Temel Bileşenler Analizi (Principle Component) ve “Direct Oblimin” yöntemi kullanılarak gerçekleştirilen AFA analiz sonuçları değerlendirildiğinde maddelerin faktör yük değerlerinin “.58 -.81” aralığında değiştiği ve maddelerin yüksek faktör yük değerlerine sahip olduğu görülmektedir. Maddelerin açıkladığı varyans faktör 1 için %44 ve faktör 2 için %19 olarak tespit edilirken maddelere ilişkin toplam varyans % 64 olduğu belirlenmiştir. Bu sonuçlar KSİHAÖ'nin iki faktörlü yapıyı desteklediğini göstermektedir.

Böylece toplam 9 madde ile KSİHAÖ'ne ilişkin oluşturulan modelin doğrulanması için Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) yapılmıştır. İki faktörlü modele ilişkin gerçekleştirilen Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) sonuçlarını yorumlayabilmek için genel kabul görmüş uyum indekslerine bakılması gerekir. Aşağıdaki modele ilişkin yol diagramı, standart uyum indeksleri ve modele ilişkin değerler tabloda verilmiştir.

Şekil 3: Kayak ve Snowboarda İlişkin Heyecan Arama Ölçeği'nin Doğrulayıcı Faktör Analizi Sonuçlarının Modele İlişkin Değerleri

Tablo 8: Standart Uyum İndeksleri ve Modele İlişkin Uyum İndeksleri (Schumacher ve Lomax, 1996; Schermelleh, Engel ve Moosbrugger, 2003)

Uyum İndeksi	Mükemmel Uyum	Kabul Edilebilir Uyum	Model
χ^2/sd	0-3	3-5	5.0 Kabul edilebilir uyum
CFI	$.95 \leq CFI \leq 1.00$	$.90 \leq CFI < .95$	.95 Mükemmel uyum
GFI	$.90 \leq GFI \leq 1.00$	$.85 \leq GFI < .90$	.95 Mükemmel uyum
AGFI	$.90 \leq AGFI \leq 1.00$	$.85 \leq AGFI < .90$	.91 Mükemmel uyum
NFI	$.95 \leq NFI \leq 1.00$	$.90 \leq NFI < .95$	.95 Mükemmel uyum
TLI	$.90 \leq TLI \leq 1.00$	$.85 \leq TLI < .90$	.93 Mükemmel uyum
RMSEA	$.00 \leq RMSEA \leq .05$	$.05 < RMSEA \leq .10$	.07 Kabul edilebilir uyum

Tablo 8 incelendiğinde ölçeğin ilk hali ile modele ilişkin değerlerin çoğunun yeterli uyum düzeyine ulaştığı ancak ki-kare değerinin düşmesi için bir takım düzeltmeler yapılmasının uygun olduğuna karar verilmiştir. Bu doğrultuda literatürde bazı modifikasyon önerilerinin dikkate alınması gerekliliği üzerinde durulmuştur (Hoe, 2008; Arrbuckle, 2012). Bunun için programda hata terimleri temelinde oluşturulan modifikasyon önerileri teorik modeli bozmayacak şekilde dikkate alınarak gerekli düzeltmeler yapılabilir. Model için önerilen modifikasyonlar değerlendirildiğinde e1-e3, e2-e3 ve e8-e9 hata terimleri arasında kovaryans

oluşturulmuştur. Böylece modelin ki-kare değerinde önemli düzeltmeler olduğu görülmüştür. Gerekli modifikasyon işlemlerinden sonra modelin mükemmel ve yeterli uyum indekslerine ulaştığı ve maddelerin faktör yük değerlerinin .55 ile .86 arasında değiştiği görülmektedir. Buna göre KSİHAÖ'nin 2 faktörlü yapısının Türk örnekleminde doğrulandığı belirlenmiştir. Modelin doğrulanmasından sonra ilgili faktörlerin adlandırılması için faktörler altında yer alan maddeler tek tek incelenmiş ve faktörler altında yer alan her bir maddenin birbiri ile anlam bakımından uygun olduğu belirlenerek ortak birer isim verilmiştir. Bu doğrultuda orjinal ölçek ve heyecan arama literatürü dikkate alınarak faktör 1 “yenilik arayışı” faktör 2 “risk arayışı” olarak adlandırılmış ve ölçeğin isminin de “Kayak ve Snowboarda İlişkin Heyecan Arama Ölçeği” (KSİHAÖ) olarak Türk kültürü için kullanılmasına karar verilmiştir.

4.2.4. Güvenirlilik

KSİHAÖ'nin güvenirliliği için iç tutarlılık katsayısı Cronbach Alpha ve test-tekrar test yöntemleriyle hesaplanmıştır. Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) sonrası 622 kayak ve snowboard katılımcısından elde edilen iç tutarlılık katsayısı “yenilik arayışı” alt boyutu için .86 ve “risk arayışı” alt boyutu için .77 olarak hesaplanmıştır. Cronbach Alpha güvenirlilik katsayısının .70 ve üzerinde olması ölçeklerin güvenirliliği için kabul edilebilir bir değer olduğu ifade edilmiştir (Büyüköztürk, 2011). Buna göre KSİHAÖ'nin alt boyutlarına ilişkin güvenirlilik katsayılarının yüksek ve kabul edilebilir düzeyde olduğu görülmektedir. Analiz sonuçları Tablo 9'da verilmiştir.

Tablo 9: Dokuz maddelik KSİHAÖ'nin Cronbach Alpha Güvenirlilik Değerleri

Alt Boyutlar	Madde No (9 maddelik) HAÖ	$\alpha 1$
Yenilik Arayışı	(9,1,2,6,4)	.86
Risk Arayışı	(5,3,10,7)	.77

$\alpha 1$: 9 maddelik özgün ölçeğin Cronbach Alpha (α) değeri

4.2.5. Test-Tekrar Test Güvenirliği

KSİHAÖ'nin zamana göre değişmezliğini ölçmek için test-tekrar test güvenirliği hesaplanmıştır. Bunun için ölçek 3 hafta ara ile 51 katılımcıya uygulanmıştır. Buna göre analiz sonuçları incelendiğinde “yenilik arayışı” alt boyutu için korelasyon katsayısının 0.98 ($p < .01$) olduğu; “risk arayışı” alt boyutuna ilişkin korelasyon katsayısının .98 ($p < .01$) olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Bu değerler referans değerler kapsamında yer alması sebebiyle ölçeğin güvenilir olduğunu göstermiştir (Cohen, 1988; Huck, 2012). Bu doğrultuda gerçekteştirilen analiz sonuçları değerlendirildiğinde ölçeğin ilk uygulaması (test) ve ikinci uygulamasından (tekrar test) elde edilen puan ortalamaları karşılaştırıldığında her iki ölçüm puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farkın olmadığı saptanmıştır ($t = -1,894$, $p = .060$, $p > .05$). Araştırmada 51 katılımcının verisi üzerinden gerçekteştirilen test-tekrar test analiz sonuçlarına göre her iki uygulama arasında yüksek düzeyde ve pozitif yönde anlamlı ilişkinin olması ve her iki ölçüme ilişkin puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farkın olmaması ($p > .05$) ölçeğin test-tekrar test güvenirliğinin sağlanmış olduğunu göstermektedir. KSİHAÖ'ne ait test-tekrar test sonuçları Tablo 10' da verilmiştir.

Tablo 10: Test-Tekrar Test Analiz Sonuçları

KSİHAÖ	İlk Uygulama (TEST)	İkinci Uygulama (TEKRAR TEST)	Analiz Sonuçları	
			r	p
Alt Boyutlar	$\bar{X} \pm SS$	$\bar{X} \pm SS$		
Yenilik Arayışı	18.60±4.82	18.72±5.19	.98	P<.01
Risk Arayışı	9.39±3.84	9.72±4.13	.98	P<.01

4.3. KMTÖ Bulguları

Araştırmanın bu bölümünde “Kayak Merkezi Tercih Ölçeği” nin Madde Analizleri, Yapı Geçerliliği, Güvenirlik Test bulgularına yer verilmiştir.

4.3.1. Madde Analizleri

Yapı geçerliği analizlerine geçilmeden önce 33 maddelik Kayak Merkezi Tercih Ölçeği (KMTÖ) 'nün madde-toplam güvenirlik değerleri incelenmiştir. Tablo 4'de KMTÖ'nün maddelere ilişkin madde-toplam güvenirlik değerleri incelendiğinde literatürde (Field, 2009) maddeler için eleme ölçütü olarak sınır değer

olarak kabul edilen “.30” altında olan maddeye rastlanılmadığı için ölçekten madde çıkarılmamıştır. Analiz sonucunda ulaşılan değerler aşağıda Tablo 11’de verilmiştir.

Tablo 11: Kayak Merkezi Tercih Ölçeği Madde Analizi Sonuçları

	Düzeltilmiş Madde-Toplam Korelasyon Katsayısı	Madde Silindiğinde Cronbach Alpha Katsayısı
KMTÖ1	.322	.959
KMTÖ2	.628	.957
KMTÖ3	.629	.957
KMTÖ4	.518	.958
KMTÖ5	.593	.957
KMTÖ6	.497	.958
KMTÖ7	.684	.956
KMTÖ8	.354	.959
KMTÖ9	.705	.956
KMTÖ10	.640	.957
KMTÖ11	.624	.957
KMTÖ12	.697	.956
KMTÖ13	.664	.957
KMTÖ14	.559	.958
KMTÖ15	.692	.956
KMTÖ16	.618	.957
KMTÖ17	.703	.956
KMTÖ18	.662	.957
KMTÖ19	.656	.957
KMTÖ20	.643	.957
KMTÖ21	.678	.957
KMTÖ22	.603	.957
KMTÖ23	.616	.957
KMTÖ24	.601	.957
KMTÖ25	.749	.956
KMTÖ26	.655	.957
KMTÖ27	.639	.957
KMTÖ28	.557	.957
KMTÖ29	.571	.957
KMTÖ30	.752	.956
KMTÖ31	.709	.956
KMTÖ32	.766	.956
KMTÖ33	.688	.956

4.3.2. Yapı Geçerliği

KMTÖ’nün faktör yapısını incelemek için öncelikle örneklemin veri analizine uygunluğu test edilmiştir. Analiz sonucunda KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) değerinin 0.95 ve Barlett test değeri ise 7928.86 ($p < .001$, $sd = 253$) olarak bulunmuştur. Bu sonuçlar verilerin faktör analizi için uygun olduğunu göstermektedir (Field, 2009). Verilerin faktör analizine uygunluğunun belirlenmesi

sonrasında Açımlayıcı Faktör Analizi (AFA) yapılmıştır. KMTÖ'nün otuz üç madde ile gerçekleştirilen Açımlayıcı Faktör Analizinde (AFA) yöntem olarak “Temel Bileşenler-Principal Component” ve döndürme yöntemi olarak faktörlerin birbiriyle ilişkili olduğu bilindiği için eğik döndürme yöntemlerinden “Direct Oblimin” seçilmiştir. Analiz sonuçları değerlendirildiğinde KMTÖ'nün 4 faktörlü yapıda olduğu görülmüştür. Faktörler altında yer alan maddeler incelendiğinde madde 23, 28 ve 19'un binişik madde olduğu ve bu maddelerin yapıyı bozmaması adına DFA analizine geçilmeden önce ölçekten çıkarılmasına karar verilmiştir. Bu doğrultuda AFA analizi bu maddeler çıkarıldıktan sonra tekrar edilmiştir. Analiz sonuçları aşağıda verilmiştir.

Tablo 12: KMTÖ'nün Faktör Yapısı ve Faktör Yükleri

Madde Numaraları	Faktörler				Faktörlerin Açıkladığı Varyans %	Açıklanan Toplam Varyans %
	F1	F2	F3	F4		
KMTÖ26	.779				%44	%61
KMTÖ31	.738					
KMTÖ4	.564					
KMTÖ30	.443					
KMTÖ21	.421					
KMTÖ15	.415					
KMTÖ17	.341					
KMTÖ24		.846			%6.5	
KMTÖ27		.737				
KMTÖ14		.440				
KMTÖ29		.416				
KMTÖ11			.826		%5.2	
KMTÖ12			.808			
KMTÖ9			.661			
KMTÖ25			.474			
KMTÖ33			.408			
KMTÖ7			.345		%4.7	
KMTÖ20				.674		
KMTÖ6				.609		
KMTÖ16				.596		
KMTÖ8				.347		

AFA analizi sonucunda düşük faktör yük değerine sahip maddeler (1, 2, 3, 5, 10, 13, 18, 19, 22, 32) ilgili faktörler altında yüklenmemiştir. Başlangıçta 33 madde ile gerçekleştirilen AFA sonucunda 3 madde (23, 28, 29) binişik madde olduğu için diğer maddeler (1, 2, 3, 5, 10, 13, 18, 19, 22, 32) düşük yük değerine sahip olduğu için “.30 $\geq$ ...” faktörleşmemiştir. Bu durumda AFA sonucunda yapı 21 madde ve 4 faktörlü olarak kurulmuştur.

Tablo 12 incelendiğinde her bir maddeye ilişkin faktör yük değerleri ve maddelere ilişkin varyans değerleri görülmektedir. 622 katılımcı verileri ile Temel Bileşenler Analizi (Principle Component) ve “Direct Oblimin” yöntemi kullanılarak gerçekleştirilen AFA analiz sonuçları değerlendirildiğinde maddelerin faktör yük değerlerinin “.34 -.84” aralığında değiştiği ve maddelerin yüksek faktör yük değerlerine sahip olduğu görülmektedir. Maddelerin açıkladığı varyans faktör 1 için %44, faktör 2 için %6.5, faktör 3 için % 5.2 ve faktör 4 için %4.7 olarak tespit edilirken; maddelere ilişkin toplam varyans % 61 olarak belirlenmiştir. Bu sonuçlar KMTÖ’nün dört faktörlü yapıyı desteklediğini göstermektedir.

Böylece toplam 21 madde ile KMTÖ’ne ilişkin oluşturulan modelin doğrulanması için Doğrulamalı Faktör Analizi (DFA) yapılmıştır. Dört faktörlü modele ilişkin gerçekleştirilen Doğrulamalı Faktör Analizi (DFA) sonuçları, modele ilişkin yol diagramı, standart uyum indeksleri ve modele ilişkin değerler tabloda verilmiştir.

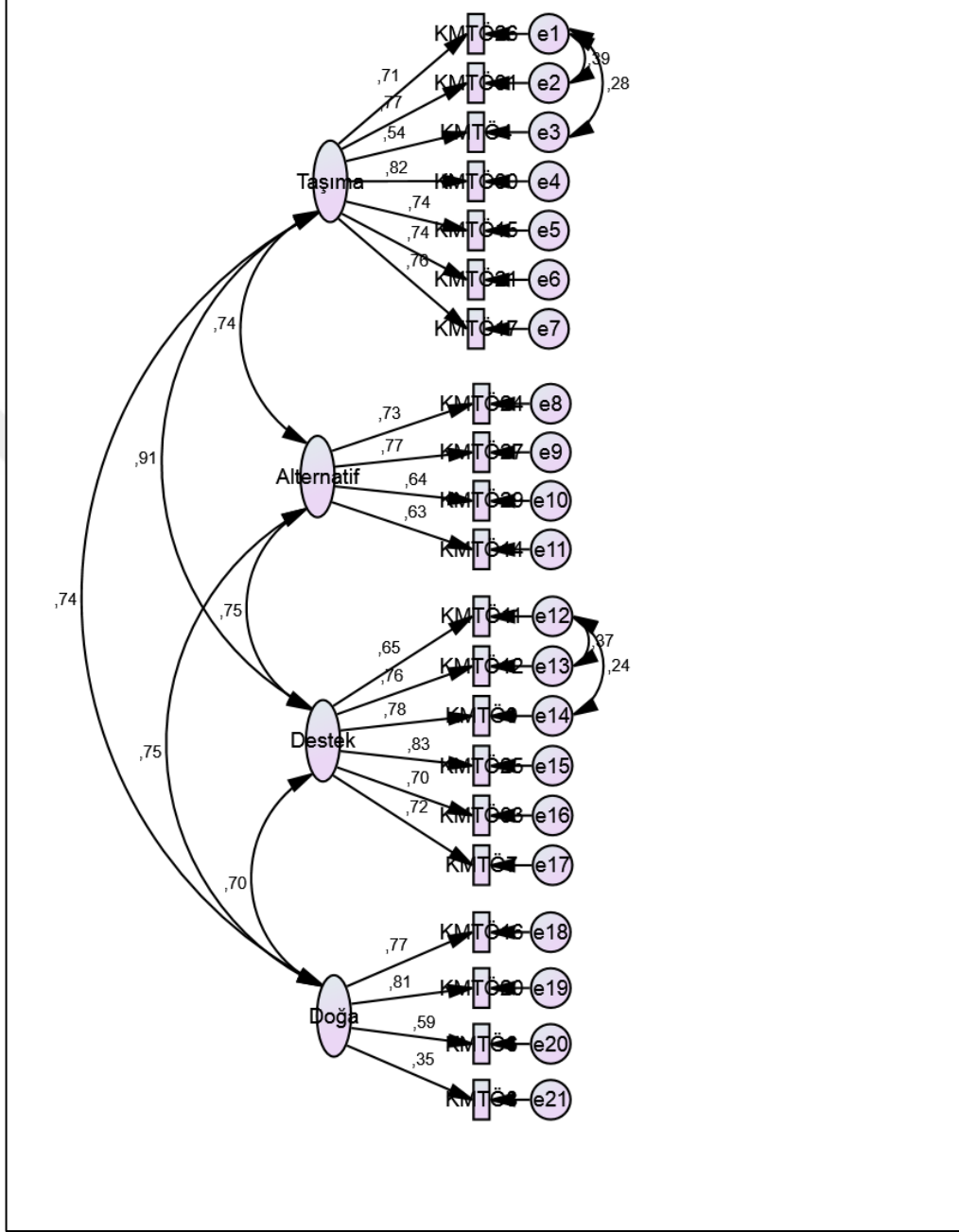
Tablo 13: Standart Uyum İndeksleri ve Modele İlişkin Uyum İndeksleri (Schumacher ve Lomax, 1996; Schermelleh, Engel ve Moosbrugger, 2003)

Uyum İndeksi	Mükemmel Uyum	Kabul Edilebilir Uyum	Modele İlişkin Değerler
χ^2/sd	0-3	3-5	3.43 Kabul edilebilir uyum
CFI	$.95 \leq CFI \leq 1.00$	$.90 \leq CFI < .95$	.93 Kabul edilebilir uyum
GFI	$.90 \leq GFI \leq 1.00$	$.85 \leq GFI < .90$	.91 Mükemmel uyum
AGFI	$.90 \leq AGFI \leq 1.00$	$.85 \leq AGFI < .90$	.88 Kabul edilebilir uyum
NFI	$.95 \leq NFI \leq 1.00$	$.90 \leq NFI < .95$	.91 Kabul edilebilir uyum
TLI	$.90 \leq TLI \leq 1.00$	$.85 \leq TLI < .90$	.92 Mükemmel uyum
RMSEA	$.00 \leq RMSEA \leq .05$	$.05 < RMSEA \leq .10$	.06 Kabul edilebilir uyum

Tablo 13 incelendiğinde ölçeğin ilk hali ile modele ilişkin değerlerin çoğunun yeterli uyum düzeyine ulaştığı ancak bir takım düzeltmeler yapılmasının uygun olduğuna karar verilmiştir. Bu doğrultuda program tarafından önerilen modifikasyon önerileri dikkate alınarak gerekli düzeltmeler yapılmıştır. Model için önerilen modifikasyonlar değerlendirildiğinde e1-e2, e1-e3, e12-e13 ve e12-e14 hata terimleri arasında kovaryans oluşturulmuştur. Böylece modelin uyum indekslerine ilişkin değerlerinde önemli iyileşmeler olduğu ve modelin mükemmel ve yeterli uyum indekslerine ulaştığı ve maddelerin faktör yük değerlerinin .34 ile .83 arasında değiştiği görülmektedir. Modele ilişkin madde içerikleri ve hizmet kalitesi literatüründeki eğilimler dikkate alınarak Faktör 1 “Konaklama ve Taşıma”, Faktör 2 “Alternatif Etkinlikler”, Faktör 3 “Destek Hizmetleri” ve Faktör 4 “Doğa ve Çevre”

olarak isimlendirilmiştir. Analiz sonuçları değerlendirildiğinde KMTÖ'nün 4 faktörlü yapısının Türk örneğinde doğrulandığı belirlenmiştir.

Şekil 4: Kayak Merkezi Tercih Ölçeği'nin Doğrulayıcı Faktör Analizi Sonuçlarının Modele İlişkin Değerleri

4.3.3. Güvenirlik

Kayak Merkezi Tercih Ölçeği'nin güvenirligi iç tutarlılık (Cronbach Alpha) ve İki yarı test güvenirligi (Split-Half) yöntemleriyle hesaplanmıştır. Ölçek geliştirme ve uyarlama çalışmalarında sıklıkla kullanılan iki yarı test (split-half) güvenirlilik yöntemi, ölçeğin bir uygulamadan elde edilen verilerin iki eş parçaya bölünmesi sonucunda ortaya çıkan güvenirlilik katsayısıdır (Seçer, 2013). Bu doğrultuda araştırmada iki yarı güvenirliginin belirlenmesi amacıyla ölçek rastlantısal olarak ikiye ayrılarak hesaplanmıştır. Analiz sonuçları Tablo 14'de verilmiştir.

Tablo 14: Kayak Merkezi Tercih Ölçeği'nin Cronbach Alpha ve İki Yarı Test Korelasyonu

Alt Boyutlar	Cronbach Alpha	
Konaklama ve Taşıma	.89	
Alternatif Etkinlikler	.78	
Destek Hizmetleri	.88	
Doğa ve Çevre	.71	
N=622	Spearman-Brown Korelasyonu	Guttman Split-Half Korelasyonu
İlk Yarı (4,6,7,8,9,11,12,14,15,16,17)	.94	.94
İkinci Yarı (20,21,24,25,26,27,29,30,31,33)	.95	.94
Spearman-Brown Formülü: $r_{Test} = (2r/1+r)$; r= eş değer yarılar yöntemiyle bulunan testin yarısına ait korelasyon katsayısı		

Araştırmada, DFA sonrası 622 katılımcıdan elde edilen Cronbach Alpha iç tutarlılık güvenirlilik katsayısı “konaklama ve taşıma” alt boyutu için .89, “alternatif etkinlikler” alt boyutu için .78, “destek hizmetleri” alt boyutu için .88 ve “doğa ve çevre” alt boyutu için .71 olarak hesaplanmıştır. Büyüköztürk (2011)'e göre güvenirlilik katsayısı .70 ve üzerinde olan ölçekler güvenilir olarak kabul edilmektedir. Ölçeğin iki yarı korelasyonu Spearman-Brown formülü ile

hesaplandığında ilk yarı için .94, Guttman Split-Half korelasyonu .94; ikinci yarı için Spearman-Brown .95 ve Guttman Split-Half korelasyon değeri .94 olarak hesaplanmıştır. Buna göre, Kayak Merkezi Tercih Ölçeği'nin güvenilirlik katsayılarının yüksek olması ölçeğin kabul edilebilir düzeyde güvenilir olduğu şeklinde değerlendirilebilir.

4.4. Hipotezlere İlişkin Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde, toplanan verilerin Normal Dağılıma Uygunluk Test Sonuçları, Değişkenler arası Korelasyon Analizleri ve Kurulan Modellere İlişkin Regresyon Analizi Test sonuçlarına yer verilmiştir.

4.4.1. Normal Dağılıma Uygunluk Test Sonuçları

Kayak ve Snowboarda İlişkin Heyecan Arama Ölçeği, Sürekli Etkinlik Tecrübe Ölçeği ve Kayak Merkezi Tercih Ölçeği verileri için Normal Dağılıma Uygunluk Test'leri yapılmıştır.

Tablo 15: Normal Dağılıma Uygunluk Test Sonuçları

	Kolmogorov-Smirnov ^a			Shapiro-Wilk		
	N	Z	Sig.	N	Z	Sig.
Kayak ve Snowboarda İlişkin Heyecan Arama Ölçeği	510	.05	.00	510	.994	.01
Sürekli Etkinlik Tecrübe Ölçeği	510	.08	.00	510	.957	.00
Kayak Merkezi Tercih Ölçeği	510	.10	.00	510	.922	.00

Tablo 15'de verilen "Normal Dağılıma Uygunluk Test" sonuçlarına göre; "Kayak ve Snowboarda İlişkin Heyecan Arama Ölçeği"nin (Kolmogorov-Smirnov Z=.05, p<.05); "Sürekli Etkinlik Tecrübe Ölçeği"nin (Kolmogorov-Smirnov Z=.08, p<.05) ve "Kayak Merkezi Tercih Ölçeği"nin (Kolmogorov-Smirnov Z=.10, p<.05) olarak bulunmuştur. Sosyal bilimler alanında verilerin normal dağılıp dağılmadığına ilişkin bu test sonucu yanıltıcı olabileceği için özellikle Skewness (çarpıklık) ve Kurtosis (basıklık) değerlerinin incelenmesi hatta Histogram, Q-Q grafiği, P-P grafiklerinin de değerlendirilmesinin dağılımın normalliğine ilişkin daha güvenilir sonuçlar vereceği bildirilmiştir (Tabachnick, 2013). Buna göre "Kayak ve Snowboarda İlişkin Heyecan Arama Ölçeği"nin Skewness (çarpıklık) = -.115; Kurtosis (basıklık) = -.315 olarak; "Sürekli Etkinlik Tecrübe Ölçeği"nin Skewness

(çarpıklık)= -,845; Kurtosis (basıklık)= 1,481 olarak; “Kayak Merkezi Tercih Ölçeği”nin Skewness (çarpıklık)= -1,041; Kurtosis (basıklık)= ,860 olarak bulunmuştur. Elde edilen bu değerler -1.5 ile +1.5 arasında olduğu için araştırma grubundan elde edilen veri setinin normal dağılım gösterdiği tespit edilerek diğer adımlara geçilmiştir (Tabachnick, 2013).

4.4.2. Değişkenler Arası Korelasyon Test Sonuçları

Araştırmaya ilişkin korelasyon analiz sonuçları Tablo 19’da verilmiştir.

Tablo 16: Değişkenler Arası Korelasyon

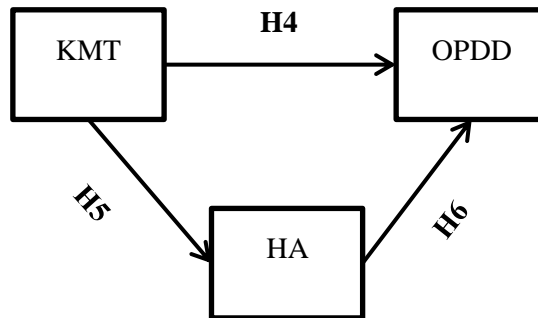
Değişkenler		1	2	3
1 KSIHAÖ	r	1	.196**	.549**
	p		.000	.000
2 KMTÖ	r	.196**	1	.249**
	p	.000		.000
3 OPDD	r	.549**	.249**	1
	p	.000	.000	

p< 0.01 **

Tablo 16 dikkate alındığında kayak merkezi tercihi ile optimal performans duygu durumu arasında ($r=.249$, $p<0.01$); kayak merkezi tercihi ile heyecan arayışı arasında ($r=.196$, $p<0.01$); heyecan arayışı ile optimal performans duygu durumu arasında ($r=.549$, $p<0.01$) istatistiksel olarak anlamlı ilişki tespit edilmiştir.

Araştırmada yer alan kayak merkezi tercihi, heyecan arayışı ve optimal performans duygu durumu arasında literatürden destek alınarak teorik model oluşturulmuştur. Oluşturulan modelde “heyecan arayışı” değişkeninin aracılık etki ettiği düşünülmektedir. Araştırmaya ilişkin oluşturulan kavramsal model Şekil 5’ de gösterilmiştir.

Şekil 5: Kayak Merkezi Tercihi, Heyecan Arayışı ve Optimal Performans Duygu Durumu Arasında Kurulan Model

Araştırmaya ilişkin kurulan bu modelde bağımsız değişken olarak “kayak merkezi tercihi”, bağımlı değişken olarak “optimal performans duygu durumu” ve aracı değişken olarak “heyecan arayışı” belirlenmiştir. Bu doğrultuda aracı etki modelinde bağımsız değişken (kayak merkezi tercihi) ile bağımlı değişken (optimal performans duygu durumu) arasında bir ilişki, bağımsız değişken (kayak merkezi tercihi) ile aracı değişken (heyecan arayışı) arasında bir ilişki ve aracı değişken (heyecan arayışı) ile bağımlı değişken (optimal performans duygu durumu) arasında bir ilişki olduğu varsayılarak ilişki kurulan model yapısal eşitlik modeli ile test edilmiştir.

4.4.3. Kurulan Modellere İlişkin Regresyon Analizi Bulguları

4.4.3.1. KMT – OPDD Üzerinde Etkisi (Model-1)

Kayak Merkezi Tercihinin Optimal Performans Duygu Durumu üzerinde etkisinin olup olmadığına yönelik kurgulanan yapısal eşitlik modeline ilişkin regresyon katsayısını gösteren Tablo-17 aşağıda sunulmuştur.

Tablo 17: Yapısal Eşitlik Modeline İlişkin (Model 1) Regresyon Katsayısı

Değişkenler	β	S_h	T (kritik oran)	P
KMT → OPDD	.187	.092	2.033	**

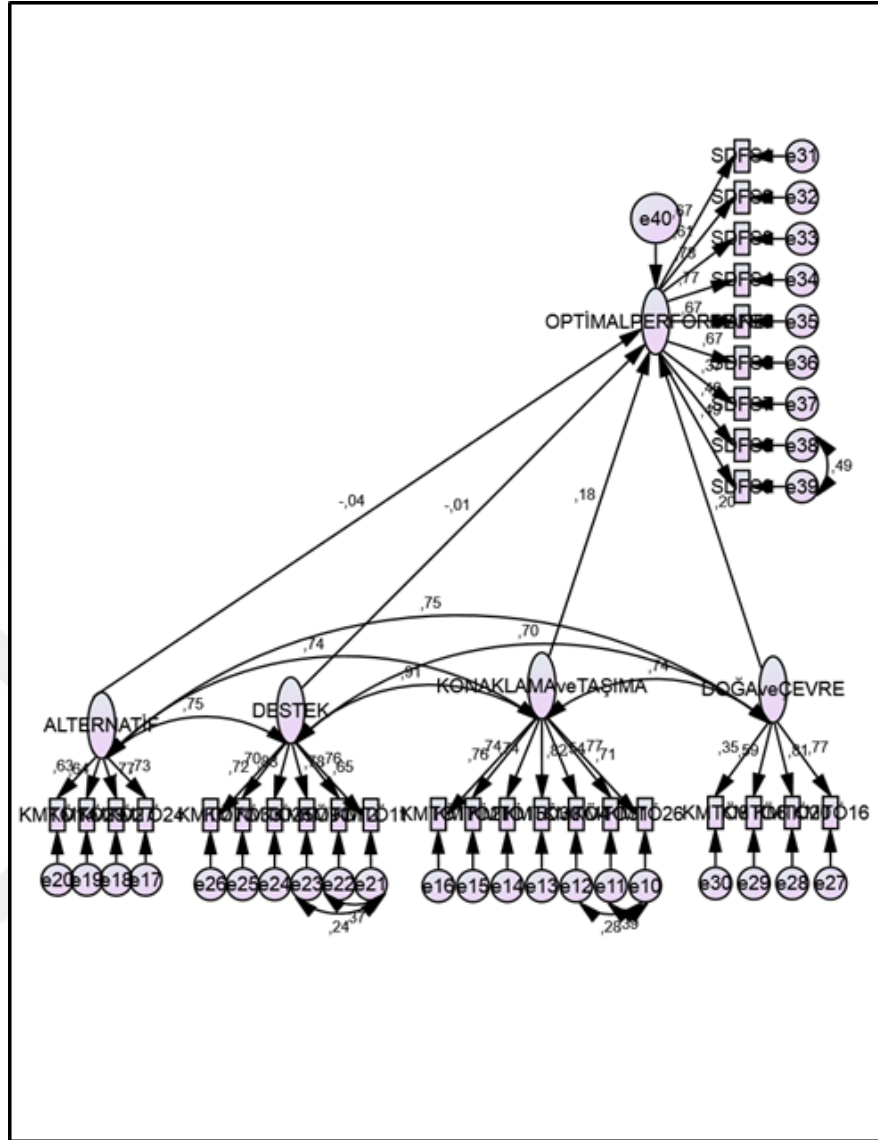
$p < .01^{**}$

Tablo 17’de kurulan modele ilişkin regresyon katsayısı, standart hata ve kritik oran ve p değeri yer almaktadır. Bulgulara göre kayak merkezi tercihinin optimal performans duygu durumu üzerinde etkisinin olduğu ($\beta = .187$, $p < .01$) ve p değerinin istatistiksel olarak anlamlı ($p < .01$) olduğu bulgusuna ulaşılmıştır.

H4: Kayak ve snowboard katılımcılarının kayak merkezi tercihlerinin optimal performans duygu durumu üzerinde anlamlı bir etkisi vardır.

Model 1 (H4) için kurulan hipotezin test edilmesi için yapısal eşitlik analizi yapılmıştır. Gerçekleştirilen analiz sonuçları ve yol diyagramı aşağıda sunulmuştur.

Şekil 6: Model 1'e İlişkin Yol Diyagramı

Tablo 18: Standart Uyum İndeksleri ve Model 1'e İlişkin Uyum İndeksleri (Schumacher ve Lomax, 1996; Schermelleh, Engel ve Moosbrugger, 2003)

Uyum İndeksi	Mükemmel Uyum	Kabul Edilebilir Uyum	Model
χ^2/sd	0-3	3-5	2.78 Mükemmel uyum
CFI	.95 ≤ CFI ≤ 1.00	.90 ≤ CFI < .95	.92 Kabul edilebilir uyum
GFI	.90 ≤ GFI ≤ 1.00	.85 ≤ GFI < .90	.89 Kabul edilebilir uyum
AGFI	.90 ≤ AGFI ≤ 1.00	.85 ≤ AGFI < .90	.87 Kabul edilebilir uyum
NFI	.95 ≤ NFI ≤ 1.00	.90 ≤ NFI < .95	.88 Kabul edilebilir uyum
TLI	.90 ≤ TLI ≤ 1.00	.85 ≤ TLI < .90	.91 Mükemmel uyum
RMSEA	.00 ≤ RMSEA ≤ .05	.05 < RMSEA ≤ .10	.05 Mükemmel uyum

Modele ilişkin uyum indeksleri incelendiğinde bütün değerlerin kabul edilebilir/iyi uyum gösterdiği ve kurulan modelin istatistiksel olarak anlamlı çıkması modelin (model 1) doğrulandığını yani kabul edildiğini göstermiştir.

4.4.3.2.KMT – HA Üzerinde Etkisi (Model-2)

Kayak Merkezi Tercihinin Heyecan Arayışı üzerinde etkisinin olup olmadığına yönelik kurgulanan yapısal eşitlik modeline ilişkin regresyon katsayısını gösteren Tablo-19 aşağıda sunulmuştur.

Tablo 19: Yapısal Eşitlik Modeline İlişkin (Model 2) Regresyon Katsayısı

Değişkenler	β	S_h	T (kritik oran)	P
KMT → HA	.932	.280	3.329	**

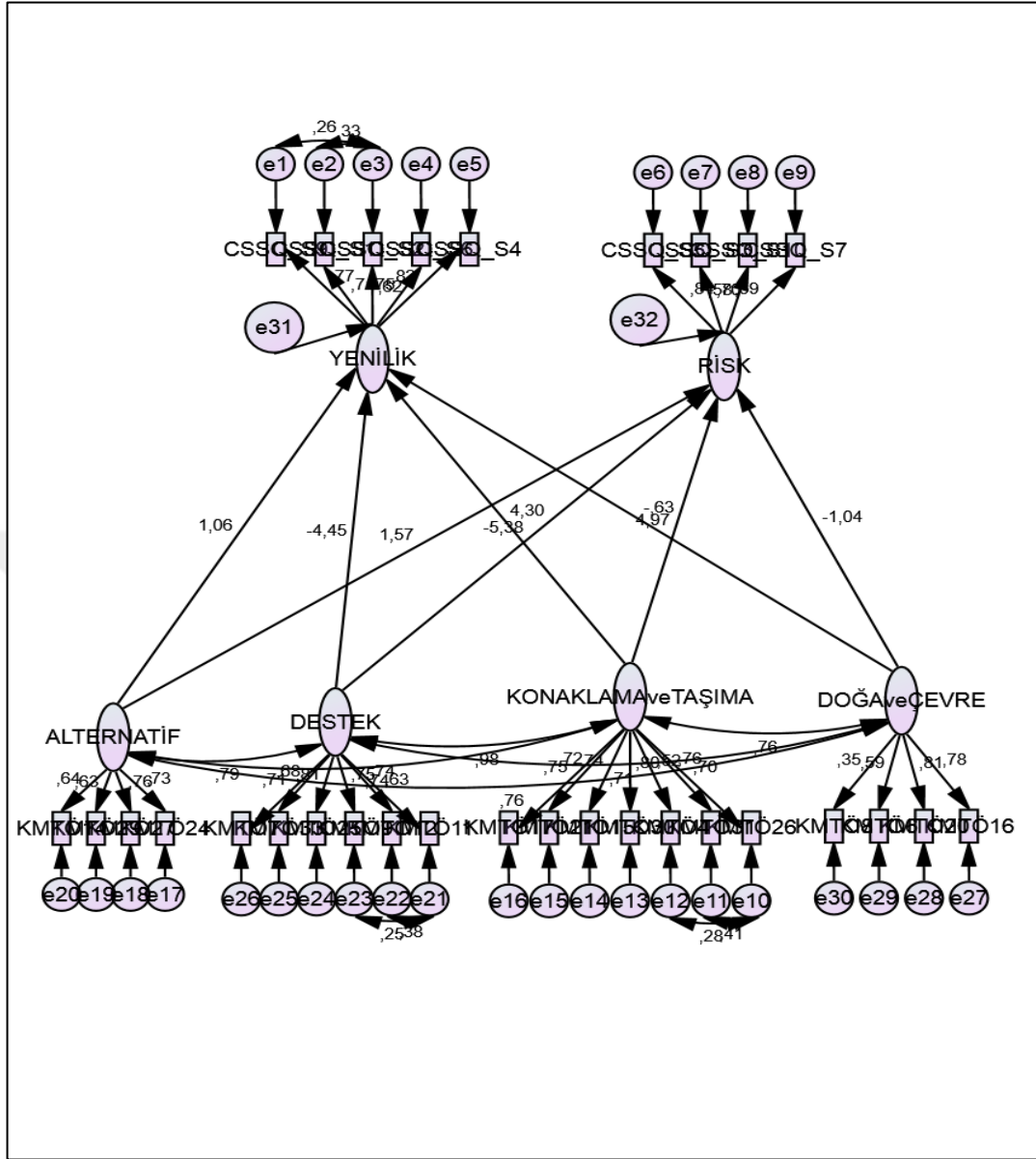
$p < .01^{**}$

Tablo 19’da kurulan modele ilişkin regresyon katsayısı, standart hata ve kritik oran ve p değeri yer almaktadır. Bulgulara göre kayak merkezi tercihinin heyecan arayışı üzerinde etkisinin olduğu ($\beta = .932$, $p < .01$) ve p değerinin istatistiksel olarak anlamlı ($p < .01$) olduğu bulgusuna ulaşılmıştır.

H5: Kayak ve snowboard katılımcılarının kayak merkezi tercihlerinin heyecan arayışı üzerinde anlamlı bir etkisi vardır.

Model 2 (H5) için kurulan hipotezin test edilmesi için yapısal eşitlik analizi yapılmıştır. Gerçekleştirilen analiz sonuçları ve yol diyagramı aşağıda sunulmuştur.

Şekil 7: Model 2'ye İlişkin Yol Diyagramı

Tablo 20: Standart Uyum İndeksleri ve Model 2'ye İlişkin Uyum İndeksleri (Schumacher ve Lomax, 1996; Schermelleh, Engel ve Moosbrugger, 2003)

Uyum İndeksi	Mükemmel Uyum	Kabul Edilebilir Uyum	Model
χ^2/sd	0-3	3-5	3.03 Kabul Edilebilir uyum
CFI	.95 ≤ CFI ≤ 1.00	.90 ≤ CFI < .95	.91 Kabul edilebilir uyum
GFI	.90 ≤ GFI ≤ 1.00	.85 ≤ GFI < .90	.88 Kabul edilebilir uyum
AGFI	.90 ≤ AGFI ≤ 1.00	.85 ≤ AGFI < .90	.86 Kabul edilebilir uyum
NFI	.95 ≤ NFI ≤ 1.00	.90 ≤ NFI < .95	.88 Kabul edilebilir uyum
TLI	.90 ≤ TLI ≤ 1.00	.85 ≤ TLI < .90	.90 Mükemmel uyum
RMSEA	.00 ≤ RMSEA ≤ .05	.05 < RMSEA ≤ .10	.05 Mükemmel uyum

Modele ilişkin uyum indeksleri incelendiğinde bütün değerlerin kabul edilebilir/iyi uyum gösterdiği ve kurulan modelin istatistiksel olarak anlamlı çıkması modelin (model 2) doğrulandığını yani kabul edildiğini göstermiştir.

4.4.3.3.HA-OPDD Üzerinde Etkisi (Model-3)

Heyecan Arayışının Optimal Performans Duygu Durumu üzerinde etkisinin olup olmadığına yönelik kurgulanan yapısal eşitlik modeline ilişkin regresyon katsayısını gösteren Tablo-21 aşağıda sunulmuştur.

Tablo 21: Yapısal Eşitlik Modeline İlişkin (Model 3) Regresyon Katsayısı

Değişkenler	β	S_h	T (kritik oran)	P
HA → OPDD	.581	.050	11.680	**

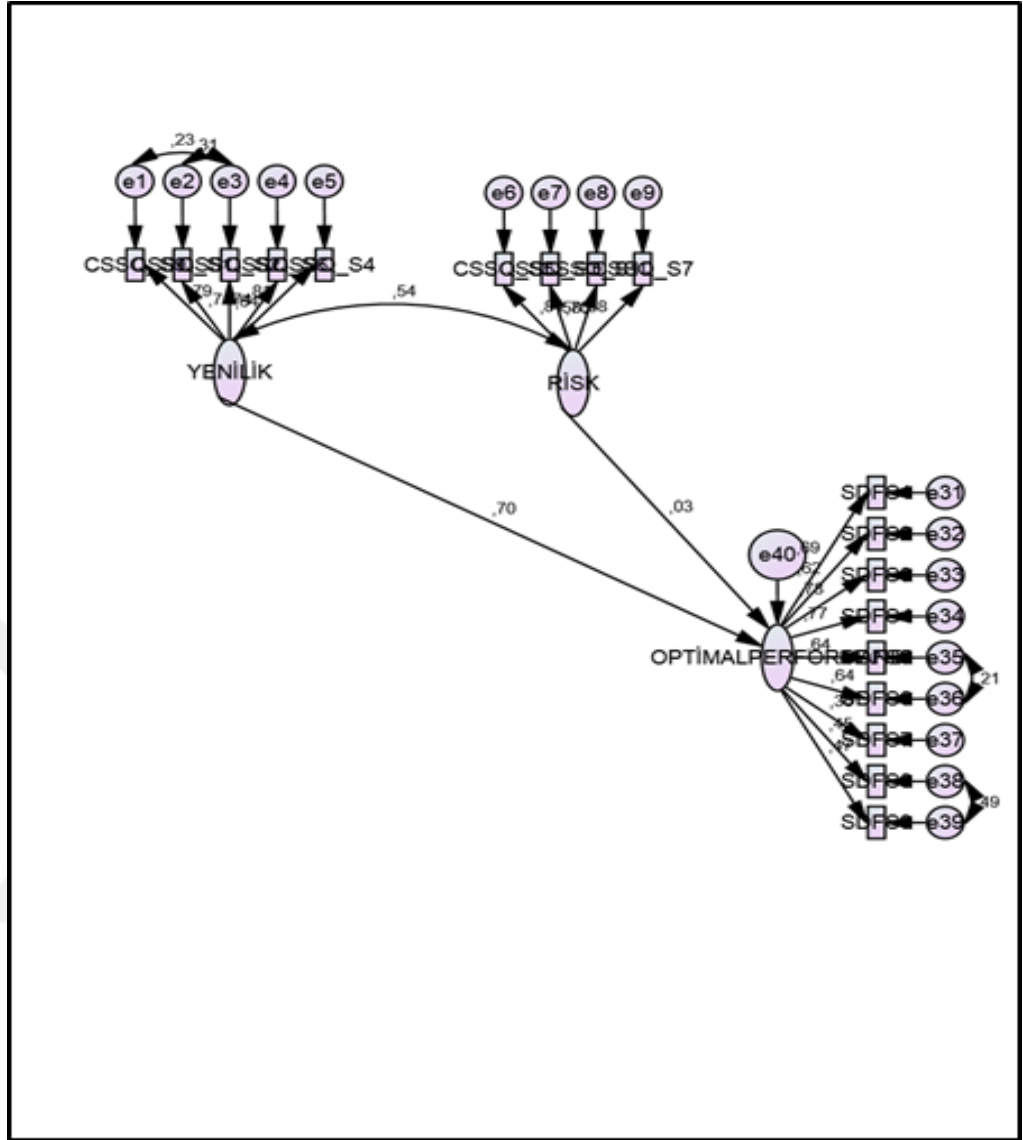
$p < .01^{**}$

Tablo 21’de kurulan modele ilişkin regresyon katsayısı, standart hata ve kritik oran ve p değeri yer almaktadır. Bulgulara göre heyecan arayışının optimal performans duygu durumu üzerinde etkin olduğu ($\beta = .581$, $p < .01$) ve p değerinin istatistiksel olarak anlamlı ($p < .01$) olduğu bulgusuna ulaşılmıştır.

H6: Kayak ve snowboard katılımcılarının heyecan arayışının optimal performans duygu durumu üzerinde anlamlı etkisi vardır.

Model 3 (H6) için kurulan hipotezin test edilmesi için yapısal eşitlik analizi yapılmıştır. Gerçekleştirilen analiz sonuçları ve yol diyagramı aşağıda sunulmuştur.

Şekil 8: Model 3'e İlişkin Yol Diyagramı

Tablo 22: Standart Uyum İndeksleri ve Model 3'e İlişkin Uyum İndeksleri (Schumacher ve Lomax, 1996; Schermelleh, Engel ve Moosbrugger, 2003)

Uyum İndeksi	Mükemmel Uyum	Kabul Edilebilir Uyum	Model
χ^2/sd	0-3	3-5	3.60 Kabul Edilebilir uyum
CFI	.95 ≤ CFI ≤ 1.00	.90 ≤ CFI < .95	.92 Kabul edilebilir uyum
GFI	.90 ≤ GFI ≤ 1.00	.85 ≤ GFI < .90	.91 Mükemmel uyum
AGFI	.90 ≤ AGFI ≤ 1.00	.85 ≤ AGFI < .90	.89 Kabul edilebilir uyum
NFI	.95 ≤ NFI ≤ 1.00	.90 ≤ NFI < .95	.90 Kabul edilebilir uyum
TLI	.90 ≤ TLI ≤ 1.00	.85 ≤ TLI < .90	.91 Mükemmel uyum
RMSEA	.00 ≤ RMSEA ≤ .05	.05 < RMSEA ≤ .10	.06 Kabul edilebilir uyum

Modele ilişkin uyum indeksleri incelendiğinde bütün değerlerin kabul edilebilir/iyi uyum gösterdiği ve kurulan modelin istatistiksel olarak anlamlı çıkması modelin (model 3) doğrulandığını yani kabul edildiğini göstermiştir.

4.4.3.4.KMT-OPDD Arasında HA Aracılık Etkisi (Model-4)

Kayak Merkezi Tercihinin Optimal Performans Duygu Durumu üzerinde etkisinde Heyecan Arayışının aracı etkisinin olup olmadığına yönelik kurgulanan yapısal eşitlik modeline ilişkin regresyon katsayısını gösteren Tablo-23 aşağıda sunulmuştur.

Tablo 23: Yapısal Eşitlik Modeline İlişkin (Model 4) Regresyon Katsayıları

Değişkenler	β	S _h	T (kritik oran)	P
KMT → OPDD	7.067	10.389	.680	.496
HA → OPDD	.722	.114	6.31	**

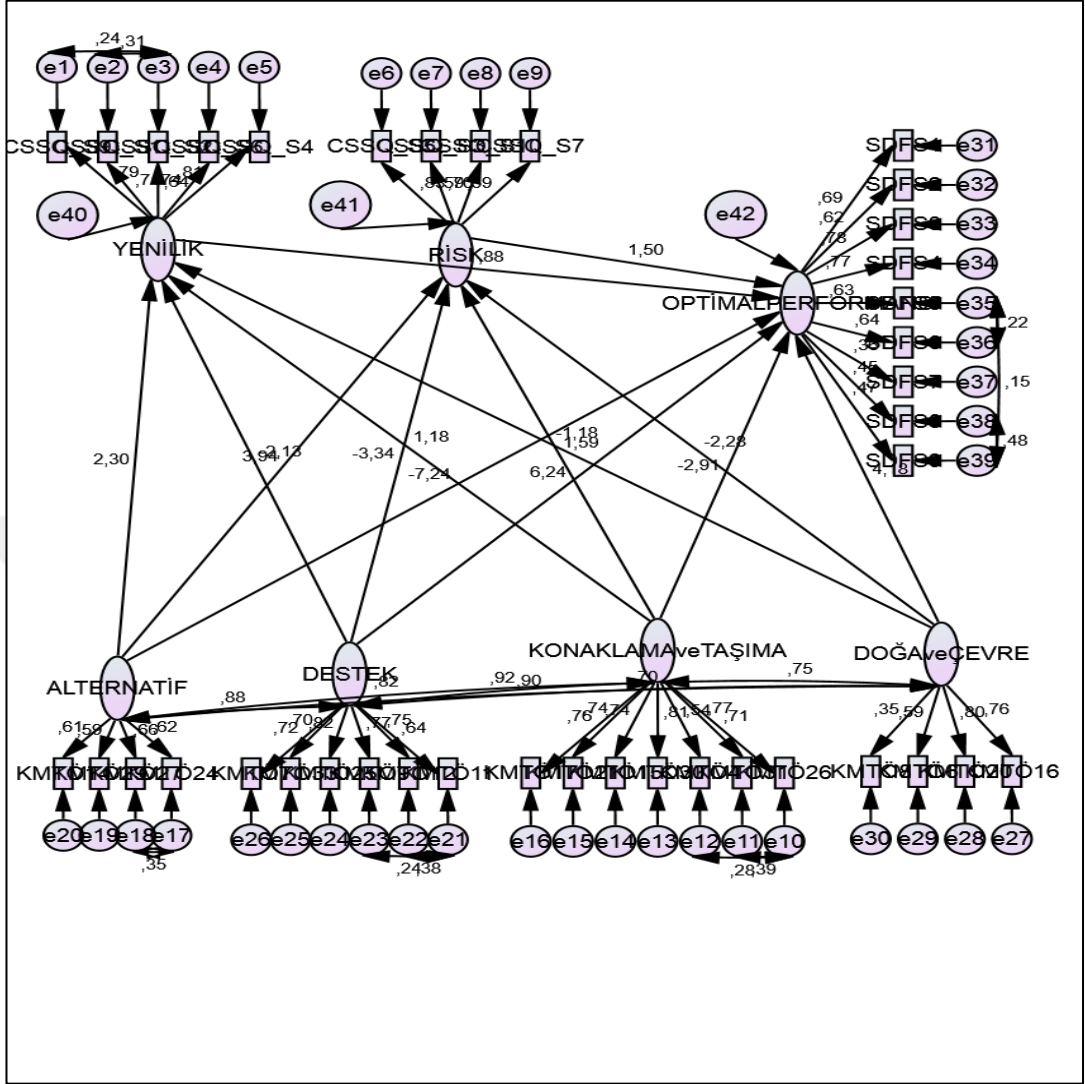
p< .01**

Tablo 23’de kurulan modele ilişkin regresyon katsayısı, standart hata ve kritik oran ve p değeri yer almaktadır. Bulgulara göre model 1’de kayak merkezi tercihi ile optimal performans duygu durumu arasında etkinin olduğu ancak etki değerinin düşük olduğu (Tablo-17); model 4’de ise heyecan arayışı değişkeninin aracı değişken olarak modele dahil edilmesi ile kayak merkezi tercihi ile optimal performans duygu durumu arasındaki etkinin ($\beta= 7.067$, $p>.01$) ortadan kalktığı ve p değerinin istatistiksel olarak anlamsız olduğu ($p=.496$, $p>.01$) bulgusuna ulaşılmıştır. Modele heyecan arayışı aracı değişken olarak alındığında heyecan arayışının optimal performans duygu durumu üzerindeki etkisinin ($\beta= .722$, $p<.01$) arttığı ve p değerinin istatistiksel olarak anlamlı ($p< .01$) olduğu bulgusuna ulaşılmıştır.

H7: Kayak ve snowboard katılımcılarının kayak merkezi tercihleri ile optimal performans duygu durumu üzerindeki etkisinde heyecan arayışının aracılık etkisi vardır.

Model 4 (H7) için kurulan hipotezin test edilmesi için yapısal eşitlik analizi yapılmıştır. Gerçekleştirilen analiz sonuçları ve yol diyagramı aşağıda sunulmuştur.

Şekil 9: Model 4'e İlişkin Yol Diyagramı

Tablo 24: Standart Uyum İndeksleri ve Model 4'e İlişkin Uyum İndeksleri (Schumacher ve Lomax, 1996; Schermelleh, Engel ve Moosbrugger, 2003)

Uyum İndeksi	Mükemmel Uyum	Kabul Edilebilir Uyum	Model
χ^2/sd	0-3	3-5	2.58 Mükemmel uyum
CFI	.95 ≤ CFI ≤ 1.00	.90 ≤ CFI < .95	.91 Kabul edilebilir uyum
GFI	.90 ≤ GFI ≤ 1.00	.85 ≤ GFI < .90	.87 Kabul edilebilir uyum
AGFI	.90 ≤ AGFI ≤ 1.00	.85 ≤ AGFI < .90	.85 Kabul edilebilir uyum
NFI	.95 ≤ NFI ≤ 1.00	.90 ≤ NFI < .95	.90 Kabul edilebilir uyum
TLI	.90 ≤ TLI ≤ 1.00	.85 ≤ TLI < .90	.90 Mükemmel uyum
RMSEA	.00 ≤ RMSEA ≤ .05	.05 < RMSEA ≤ .10	.05 Mükemmel uyum

Modele ilişkin uyum indeksleri incelendiğinde bütün değerlerin kabul edilebilir/iyi uyum gösterdiği ve kurulan modelin istatistiksel olarak anlamlı çıkması modelin (model 4) doğrulandığını yani kabul edildiğini göstermiştir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

5. TARTIŞMA

Kayak ve snowboardçularda kayak merkezi tercihi, optimal performans duygu durumu ve heyecan arayışı ilişkisinin incelendiği çalışmada öncelikle kullanılacak ölçeklere ilişkin çalışmalar gerçekleştirilmiştir.

5.1. Kayak ve Snowboarda İlişkin Heyecan Arama Ölçeği Tartışma

Bu doğrultuda çalışmada ilk olarak Kayak ve Snowboarda İlişkin Heyecan Arama Ölçeği Türkçeye uyarlanmıştır. Ölçek uyarlama sürecinde etik ilkelere uymak amacıyla ölçeği geliştiren Thomson (2012) bağlantıya geçilmiş, kendi kültürümüze çeviri ve uyarlama için ölçeğin kullanım izni alınmıştır (Ek-3). Ölçeğin kullanım izni alındıktan sonra uyarlama çalışmasına ilişkin çevri-geri çeviri, dilsel eşdeğerlik vb. adımlar sırası ile gerçekleştirilmiştir. Daha sonra alana uygulanan ölçek formunun geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları yapılmıştır. Ölçeğin yapı geçerliği SPSS 20.0 ve Amos 23.0 programı kullanılarak test edilmiştir. İlk olarak yapı geçerliği çalışmasında maddelere ilişkin sıkıntı yaşanmaması için madde analizleri gerçekleştirilmiştir. Madde analizi sonrasında KSİHAÖ'nin faktör yapısını incelemek için öncelikle örneklemin veri analizine uygunluğu için analizler gerçekleştirilmiştir. Bunun için kullanılan analizler KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) ve Barlett Sphericity testleridir. Analiz sonuçları incelendiğinde KMO değerinin 0.88 ve Barlett test değeri ise 2789.44 ($p < .001$, $sd = 45$) olarak bulunmuştur. Bu sonuçlar verilerin faktör analizi için uygun olduğunu göstermektedir (Field, 2009). Verilerin faktör analizine uygunluğunun belirlenmesinden sonra Açımlayıcı Faktör Analizi (AFA) yapılmıştır. Analiz sonuçları değerlendirildiğinde madde 8'in yüksek faktör yük değeri ile her iki faktöre yüklendiği (binişik madde) görüldüğü için bu madde ölçekten çıkarılarak analiz işlemi yeniden gerçekleştirilmiştir. AFA analiz sonuçları değerlendirildiğinde maddelerin faktör yük değerlerinin “.58 -.81” aralığında değiştiği ve maddelerin yüksek faktör yük değerlerine sahip olduğu görülmektedir. Maddelerin açıkladığı varyans faktör 1 için %44 ve faktör 2 için %19 olarak tespit edilirken maddelere ilişkin toplam varyans % 64 olduğu belirlenmiştir. Bu sonuçlar KSİHAÖ'nin iki faktörlü yapıyı desteklediğini göstermektedir. Böylece toplam 9 madde ile KSİHAÖ'ne ilişkin oluşturulan modelin doğrulanması için Doğrulayıcı

Faktör Analizi (DFA) yapılmıştır. DFA sonucunda modele ilişkin uyum indeksleri incelendiğinde ölçeğin ilk hali ile modele ilişkin değerlerin çoğunun yeterli uyum düzeyine ulaştığı ancak ki-kare değerinin düşmesi için bir takım düzeltmeler yapılmasının uygun olduğuna karar verilmiştir. Bu doğrultuda literatürde bazı modifikasyon önerilerinin dikkate alınması gerekliliği üzerinde durulmuştur (Hoe, 2008; Arrbuckle, 2012). Bunun için programda hata terimleri temelinde oluşturulan modifikasyon önerileri teorik modeli bozmayacak şekilde dikkate alınarak gerekli düzeltmeler yapılabilir. Model için önerilen modifikasyonlar değerlendirildiğinde e1-e3, e2-e3 ve e8-e9 hata terimleri arasında kovaryans oluşturulmuştur. Böylece modelin ki-kare değerinde önemli düzeltmeler olduğu görülmüştür. Gerekli modifikasyon işlemlerinden sonra modelin mükemmel ve yeterli uyum indekslerine ulaştığı ve maddelerin faktör yük değerlerinin .55 ile .86 arasında değiştiği görülmektedir. Buna göre KSİHAÖ'nin 2 faktörlü yapısının Türk örneğinde doğrulandığı belirlenmiştir. Modelin doğrulanmasından sonra ilgili faktörlerin adlandırılması için faktörler altında yer alan maddeler tek tek incelenmiş ve faktörler altında yer alan her bir maddenin birbiri ile anlam bakımından uygun olduğu belirlenerek ortak birer isim verilmiştir. Bu doğrultuda faktör 1 “Yenilik Arayışı” ve faktör 2 “Risk Arayışı” olarak adlandırılmış ve ölçeğin isminin de “Kayak ve Snowboarda İlişkin Heyecan Arama Ölçeği” olarak Türk kültürü için kullanılmasına karar verilmiştir. Geçerlik analizleri sonrasında KSİHAÖ'nin güvenilirliği Cronbach Alpha ve test-tekrar test yöntemleriyle hesaplanmıştır. DFA sonrası 622 kayak ve snowboard katılımcısından elde edilen iç tutarlılık katsayısı “Yenilik Arayışı” alt boyutu için .86 ve “Risk Arayışı” alt boyutu için .77 olarak hesaplanmıştır. Buna göre KSİHAÖ'nin alt boyutlarına ilişkin güvenilirlik katsayılarının yüksek ve kabul edilebilir düzeyde olduğu belirlenmiştir. Ölçeğin orijinalinde ise madde faktör yükleri, .54 ve .74 arasında değişmekte olup toplam ölçek Cronbach Alpha kat sayısı .88 olarak belirlenmiştir. $\lambda = 4.94$ 'lik EFA ve toplam varyansın % 49.94 ifadesiyle ölçek tek boyutta temsil sergilemektedir.

KSİHAÖ'nin zamana göre değişmezliğini ölçmek için gerçekleştirilen test-tekrar test analiz sonuçları değerlendirildiğinde “Yenilik Arayışı” alt boyutu için korelasyon katsayısının 0.98 ($p < .01$) olduğu; “Risk Arayışı” alt boyutuna ilişkin korelasyon katsayısının .98 ($p < .01$) olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Bu değerler referans değerler kapsamında yer alması sebebiyle ölçeğin güvenilir olduğunu

göstermiştir (Cohen. 1988; Huck. 2012). Bu sonuçlar bize ölçeğin Türk kültürü için geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğunu göstermektedir.

5.2. Kayak Merkezi Tercih Ölçeği Tartışma

Kayak Merkezi Tercih Ölçeği geliştirme sürecinin ilk aşaması olarak, literatür taraması sonunda araştırma boyutları belirlenmiştir. Tez çalışması içerisinde detaylı olarak ele alınan hizmet kalitesi ile ilgili teoriler ve modeller ışığında kayak merkezlerinin neden tercih edildiğini açıklayan yedi boyut belirlenmiştir. Bu yedi boyut: ulaşım, hizmetler, pistler, taşıma sistemleri, alternatif etkinlikler, konaklama, doğa ve çevredir. İkinci aşama olarak, literatür taraması ve odak grup görüşmeleri yapılmıştır. Literatür taraması sonunda tespit edilen kayak merkezlerinin neden tercih edilebileceğini açıklayan yedi boyutu açıklayan ilk ifadeler ortaya çıkarılmıştır. İlk ifadelerin ortaya çıkması için kapsamlı bir literatür araştırması gerçekleştirilmiş ve ifadelerin bir bölümü ilişkili yapıları ölçülmüş olan araştırmalardan elde edilmiştir. Araştırmamızda kayak merkezlerinin neden tercih edildiğine yönelik “yarı yapılandırılmış” odak grup görüşmesi tercih edilmiştir. Odak grup görüşmesi ile ilgili katılımcıların konu hakkında bilgi ve deneyime sahip olmasına, sıcak bir ortamın sağlanmasına, oturum sürecine ve oturum sayılarına dikkat edilmiştir. Odak grup görüşmesi farklı kayak merkezlerinde 10 erkek 2 kadın, yaşları 23 ile 63 arası, tecrübeleri 3 ile 32 yıl arası değişen kayak eğitmeni ve antrenörleriyle 2 farklı odak grup görüşmesi yapılmıştır. Odak grup görüşmelerinde dijital ses kayıt cihazı ile kaydedilen yarı-yapılandırılmış görüşmeler deşifre edilerek yazıya geçirilmiştir. Kayak ve snowboard antrenörleri ile yapılan görüşmelerin deşifre edilmesi ile elde edilen metinlerin analiz edilmesinde literatür taramasıyla birlikte temalandırma ve kodlandırma yapılmıştır. Temalandırma ve kodlandırmalardan sonra taslak ölçek hazırlanmış ve araştırmanın pilot çalışmasında veriler farklı kayak merkezlerinde yerinde ve internet üzerinden elde edilmiştir. Elde edilen ön pilot anket formlarının toplamı 622 adettir.

Yapı geçerliği analizlerine geçilmeden önce 33 maddelik Kayak Merkezi Tercih Ölçeği (KMTÖ) ’nün madde-toplam güvenilirlik değerleri incelenmiştir. Literatürde (Field, 2009) maddeler için eleme ölçütü olarak sınır değer olarak kabul edilen “.30” altında olan maddeye rastlanılmadığı için ölçekten madde çıkarılmamıştır.

KMTÖ'nün faktör yapısını incelemek için öncelikle örneklemin veri analizine uygunluğu test edilmiştir. Analiz sonucunda KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) değerinin 0.95 ve Barlett test değeri ise 7928.86 ($p < .001$, $sd = 253$) olarak bulunmuştur. Bu sonuçlar verilerin faktör analizi için uygun olduğunu göstermektedir (Field, 2009).

Verilerin faktör analizine uygunluğunun belirlenmesi sonrasında Açımlayıcı Faktör Analizi (AFA) yapılmıştır. KMTÖ'nün otuz üç madde ile gerçekleştirilen Açımlayıcı Faktör Analizinde (AFA) yöntem olarak "Temel Bileşenler-Principal Component" ve döndürme yöntemi olarak faktörlerin birbiriyle ilişkili olduğu bilindiği için eğik döndürme yöntemlerinden "Direct Oblimin" seçilmiştir. Analiz sonuçları değerlendirildiğinde KMTÖ'nün 4 faktörlü yapıda olduğu görülmüştür. Faktörler altında yer alan maddeler incelendiğinde madde 23, 28 ve 19'un binişik madde olmaları ve bu maddelerin yapıyı bozmaması adına DFA analizine geçilmeden önce ölçekten çıkarılmasına karar verilmiştir. Bu doğrultuda AFA analizi bu maddeler çıkarıldıktan sonra tekrar edilmiştir. AFA analizi sonucunda düşük faktör yük değerine sahip maddeler (1, 2, 3, 5, 10, 13, 18, 19, 22, 32) ilgili faktörler altında yüklenmemiştir. Başlangıçta 33 madde ile gerçekleştirilen AFA sonucunda 3 madde (23, 28, 29) binişik madde olduğu için diğer maddeler (1, 2, 3, 5, 10, 13, 18, 19, 22, 32) düşük yük değerine sahip olduğu için ".30 $\geq$ ..." faktörleşmemiştir. Bu durumda AFA sonucunda yapı 21 madde ve 4 faktörlü olarak kurulmuştur. 622 katılımcı verileri ile Temel Bileşenler Analizi (Principle Component) ve "Direct Oblimin" yöntemi kullanılarak gerçekleştirilen AFA analiz sonuçları değerlendirildiğinde maddelerin faktör yük değerlerinin ".34 -.84" aralığında değiştiği ve maddelerin yüksek faktör yük değerlerine sahip olduğu görülmektedir. Maddelerin açıkladığı varyans faktör 1 için %44, faktör 2 için %6.5, faktör 3 için % 5.2 ve faktör 4 için %4.7 olarak tespit edilirken; maddelere ilişkin toplam varyans % 61 olarak belirlenmiştir. Bu sonuçlar KMTÖ'nün dört faktörlü yapıyı desteklediğini göstermektedir. Böylece toplam 21 madde ile KMTÖ'ne ilişkin oluşturulan modelin doğrulanması için Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) yapılmıştır. Dört faktörlü modele ilişkin gerçekleştirilen Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) sonuçları, modele ilişkin yol diagramı, standart uyum indeksleri ve modele ilişkin değerler elde edilmiştir. Ölçeğin ilk hali ile modele ilişkin değerlerin çoğunun yeterli uyum düzeyine ulaştığı ancak bir takım düzeltmeler yapılmasının uygun olduğuna karar

verilmiştir. Bu doğrultuda program tarafından önerilen modifikasyon önerileri dikkate alınarak gerekli düzeltmeler yapılmıştır. Model için önerilen modifikasyonlar değerlendirildiğinde e1-e2, e1-e3, e12-e13 ve e12-e14 hata terimleri arasında kovaryans oluşturulmuştur. Böylece modelin uyum indekslerine ilişkin değerlerinde önemli iyileşmeler olduğu ve modelin mükemmel ve yeterli uyum indekslerine ulaştığı ve maddelerin faktör yük değerlerinin .34 ile .83 arasında değiştiği görülmektedir. Modele ilişkin faktör 1 “Konaklama ve Taşıma”, faktör 2 “Alternatif Etkinlikler”, faktör 3 “Destek Hizmetleri” ve faktör 4 “Doğa ve Çevre” olarak isim verilmiştir. Analiz sonuçları değerlendirildiğinde KMTÖ’nün 4 faktörlü yapısının Türk örnekleminde doğrulandığı belirlenmiştir. Kayak Merkezi Tercih Ölçeği’nin güvenilirliği iç tutarlılık (Cronbach Alpha) ve İki yarı test güvenilirliği (Split-Half) yöntemleriyle hesaplanmıştır. Ölçek geliştirme ve uyarlama çalışmalarında sıklıkla kullanılan iki yarı test (split-half) güvenilirlik yöntemi, ölçeğin bir uygulamadan elde edilen verilerin iki eş parçaya bölünmesi sonucunda ortaya çıkan güvenilirlik katsayısıdır (Seçer, 2013). Bu doğrultuda araştırmada iki yarı güvenilirliğinin belirlenmesi amacıyla ölçek rastlantısal olarak ikiye ayrılarak hesaplanmıştır.

Araştırmada, DFA sonrası 622 katılımcılardan elde edilen Cronbach Alpha iç tutarlılık güvenilirlik katsayısı “konaklama ve taşıma” alt boyutu için .89, “alternatif etkinlikler” alt boyutu için .78, “destek hizmetleri” alt boyutu için .88 ve “doğa ve çevre” alt boyutu için .71 olarak hesaplanmıştır. Büyüköztürk (2011)’e göre güvenilirlik katsayısı .70 ve üzerinde olan ölçekler güvenilir olarak kabul edilmektedir. Ölçeğin iki yarı korelasyonu Spearman-Brown formülü ile hesaplandığında ilk yarı için .94, Guttman Split-Half korelasyonu .94; ikinci yarı için Spearman-Brown .95 ve Guttman Split-Half korelasyon değeri .94 olarak hesaplanmıştır. Buna göre, Kayak Merkezi Tercih Ölçeği’nin güvenilirlik katsayılarının yüksek olması ölçeğin kabul edilebilir düzeyde güvenilir olduğu şeklinde değerlendirilebilir.

Kış sporlarına yönelik faaliyetlere olanak sunan kayak merkezleri, katılımcıların kayak sporu ve snowboard başta olmak üzere pek çok kış sporları aktivitelerini gerçekleştirmelerinin yanı sıra konaklama, yeme içme ve eğlence gibi hizmetlerin sunulması açısından çok önemli merkezlerdir. Katılımcıların kayak merkezlerindeki hizmet kalitesi algısını belirleyen birçok faktör vardır. Bu faktörler kayak merkezinin sunduğu hizmet öncesinde ve sonrasında tercih etmelerinin en

önemli nedenlerindedir. Alan yazında bulunan ölçme araçlarının birçoğu hizmet odaklı yaklaşım göstermektedir. Bu alanda yapılan çalışmaları ele alacak olursak;

Howat vd. (1996) tarafından geliştirilen, spor ve serbest zaman değerlendirme merkezlerindeki hizmetlere yönelik çevre ve rekreasyon yönetimi merkezi – müşteri hizmet kalitesi (CERM-CSQ) ölçeği; çekirdek hizmet, genel tesis ve ikincil hizmetler ile personel kalitesi alt boyutlarını ifade etmektedir. Bu çalışmada müşterilerin beklentileri ile spor merkezinin etkinliği ve verimlilik performansı ele alınmıştır. Han (1999), ise Güney Kore’de bulunan özel spor merkezlerinde kayak hizmetlerinin kalitesinin belirlenmesi adı altında araştırma gerçekleştirmiştir. Bu çalışma sonucunda ise kayak hizmetleri kalitesi altında 5 (beş) boyut belirlenmiştir. Bu boyutlar; halkla ilişkiler, çalışanların performansı, programlar, fiyat ve imkânlar olarak ifade edilmiştir (Yıldız, 2010).

Ormiston vd. (1998), tarafından kayak merkezinde kalite göstergeleri ve standartlarını belirlemek amacıyla gerçekleştirilen çalışmada, kayak merkezine giden kayakçıların özelliklerine yönelik analiz yapılarak, alternatif kayak pazarını belirlemeyi ve değerlendirmeyi amaçlamışlardır.

Chelladurai ve Chang (2000), yaptıkları çalışmada spor hizmetlerinin kalitesinin belirlenmesi için bir çerçeve sunmuşlardır. Hizmet kalitesinin belirlenmesinde kalite hedefleri, kalite değerlendiricileri ve kalite standartları olmak üzere 3 (üç) boyutun önemini ortaya koymayı hedeflemişlerdir.

Alexandris vd. (2006), kayak merkezlerinin hizmet kalitesinin müşteri bağlılığına ve sadakatine etkisini ölçmek amacıyla bir model ortaya atmışlardır. Bu çalışmada etkileşim kalitesi, fiziksel çevre kalitesi ve sonuç kalitesi olmak üzere 3 (üç) boyutlu hizmet kalitesi ölçeğini kullanmışlardır. Kyle vd. (2010) tarafından ise Yunanistan’da iki farklı kayak merkezinde bulunan kayakçıların hizmet kalite algılarının sadakat ve memnuniyet üzerindeki etkisini inceleyen bir model sunulmuştur.

Hudson ve Shephard (2008) tarafından kayak merkezlerinin niteliklerinin ve hizmetlerini belirlemek ve değerlendirmek amacıyla yapılan çalışmada, önem-performans analizi uygulanmıştır. Uysal vd. (1991) tarafından ABD’de gerçekleştirilen kayak merkezinin özellikleri ve hizmetlerinin tanımlanması ve

değerlendirilmesi amacıyla gerçekleştirilen çalışmada, önem-performans yöntemi izlenmiş ve kayak merkezlerinin güçlü ve zayıf yönlerinin ortaya konuşması amaçlanmıştır.

Gencer vd. (2008) tarafından geliştirilen kayak merkezindeki hizmet kalite algısına yönelik ölçek geliştirilmiş ve kayak merkezine gelen turistlerin hizmet kalitesi algılarını etkileyen değişkenlerin ifade edilmesin kullanılan 5 (beş) boyutlu ölçek geliştirilmiştir. Bu boyutlar kayak eğitmenleri, kayak pist ve malzemeleri, oteller ve çalışanları, ortam ve eğlence olanakları olarak belirlenmiştir. Çalışmamızda bulunan alt boyutlar bu çalışmanın alt boyutlarıyla paralellik göstermektedir.

Çalışmada ise Vroom'un beklenti kuramından esinlenerek, insanların hangi kayak merkezlerini neden tercih ettiklerine yönelik ölçek geliştirilmesinin alana katkı sağlayacağı düşünülmüştür. Geliştirilen ölçek sonucunda ise 4 alt boyut ortaya çıkmıştır. Bu alt boyutlar; Konaklama ve Taşıma (K-T), Alternatif Etkinlikler (A-E), Destek Hizmetleri (D-H) ile Doğa ve Çevre (D-Ç) olarak ifade edilmiştir.

“Konaklama ve Taşıma” bileşeni (K-T) kayak merkezi tercihinine ilişkin boyutlar arasında katılımcılar tarafından en yüksek algılanan tercih nedeni olarak ele alınmaktadır. Bu faktörün katılımcıların kayak merkezinin seçimine yönelik karar süreci içerisinde en güvenilir faktör olarak ele alındığı düşünülmektedir. Ko ve Pastore (2000) müşterilerinin hizmeti değerlendirme sürecinde, gözle görülebilir fiziksel varlıkların önemli yer tuttuğunu ifade etmişlerdir.

“Alternatif Etkinlikler” bileşeni (A-E) katılımcıların algıladıkları kalite açısından düşük ortalamaya sahip faktörlerden birisidir. Kayak merkezine gelen insanları için kayak yapmak en temel amaç olsa da, kayak merkezlerinde faaliyet gösteren kuruluşların konaklama, yeme-içme ve eğlence gibi hizmetleri de bir arada bulacakları alternatif etkinlik olanaklarının orada buldukları süre boyunca aktivite çeşitliliğini sağlayıp memnuniyeti arttırmada etkili olabileceği düşünülmektedir.

“Destek Hizmetleri” bileşeni (D-H) kayak merkezlerinin faaliyet alanlarında kayak yapmayı bilmeyen ve öğrenmek isteyen bireyleri dikkate alarak stratejilerini geliştirmeleri önemli fırsatları doğuracaktır. Kayak merkezlerinde bulunan destek hizmetleri sayesinde kayak ve snowboard katılımcılarının güvenlik açısından pistleri tanıma, öğrenme ve olası riskleri belirlemek açısından da bölgede bulunan kayak eğitmenleri ve diğer destek hizmetlerine ihtiyaç duydukları bilinmektedir.

“Doğa ve Çevre” bileşeni kayak merkezi tercihiyle ilişkin boyutlar arasında katılımcılar tarafından en düşük algılanan tercih nedeni olarak ele alınmaktadır. Bu faktörün katılımcıların kayak merkezinin seçimine yönelik karar süreci içerisinde en güvenilir faktör olarak ele alındığı düşünülmektedir. Bunun nedeni katılımcıların kayak merkezleri tercihinde önceliklerinin doğa ve çevrenin güzelliği olmaması ve diğer bileşenlerin tercihlerini daha fazla etkilediği görülmektedir.

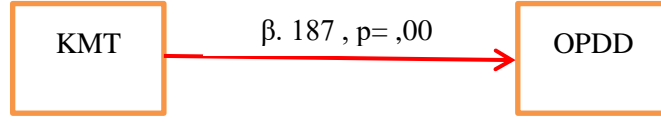
5.3. Hipotezlere İlişkin Tartışma

Araştırmaya ilişkin korelasyon analiz sonuçları kayak merkezi tercihi ile optimal performans duygu durumu arasında ($r = .249, p < 0.01$); kayak merkezi tercihi ile heyecan arayışı arasında ($r = .196, p < 0.01$); heyecan arayışı ile optimal performans duygu durumu arasında ($r = .549, p < 0.01$) istatistiksel olarak anlamlı ilişki tespit edilmiştir.

Araştırmada yer alan kayak merkezi tercihi, heyecan arayışı ve optimal performans duygu durumu arasında literatürden destek alınarak teorik model oluşturulmuştur. Oluşturulan modelde “heyecan arayışı” değişkeninin aracılık etkisi olduğu düşünülmektedir. Araştırmaya ilişkin kurulan modelde bağımsız değişken olarak “kayak merkezi tercihi”, bağımlı değişken olarak “optimal performans duygu durumu” ve aracı değişken olarak “heyecan arayışı” belirlenmiştir. Bu doğrultuda aracı etki modelinde bağımsız değişken (kayak merkezi tercihi)’nin bağımlı değişken (optimal performans duygu durumu) üzerinde etkisi, bağımsız değişken (kayak merkezi tercihi)’nin aracı değişken (heyecan arayışı) üzerinde etkisi ve aracı değişken (heyecan arayışı)’nin bağımlı değişken (optimal performans duygu durumu) üzerinde etkisi olduğu varsayılarak kurulan modeller test edilmiştir.

Araştırmada kayak ve snowboard katılımcılarının kayak merkezi tercihleri, heyecan arayışı ve optimal performans duygu durumları arasındaki etki ilişkileri yapısal eşitlik modeli ile test edilmiştir. Bu doğrultuda modelde bağımsız değişken (kayak merkezi tercihi), bağımlı değişken (optimal performans duygu durumu) ve aracı değişken (heyecan arayışı) olarak alınmıştır.

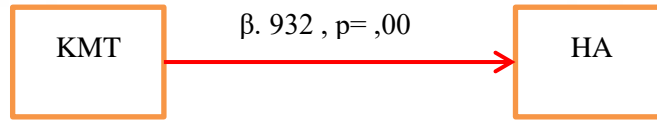
Şekil 10: KMT ve OPDD Arasında Kurulan Hipotez ve Etki Modeli

H(4) Kayak Merkezi Tercihi ile Optimal Performans Duygu Durumu arasında kurulan modelde, Kayak Merkezi Tercihi alt boyutlarından “Doğa ve Çevre” alt boyutunun Optimal Performans Duygu Durumu üzerinde etkisinin olduğu ($\beta= .187$, $p<.01$) ve p değerinin istatistiksel olarak anlamlı ($p< .01$) olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Kurulan doğrulanmış (model 1) ancak etki değerinin düşük olduğu gözlemlenmiştir.

Doğa ve Çevre alt boyutunun Optimal Performans Duygu Durumu üzerinde etkisi olması ise, insanların ezilmemiş (bolkar) pist alanlarını, ormanlık alanları tercih etmeleriyle birlikte etkinliği gerçekleştirecekleri alanların zorluğu ve bu zorluğun altından kalkabilecek düzeyde beceriyi kendilerinde hissetmelerinden dolayı yaşayacakları tatmin durumu ile açıklanabilir.

Şekil 11: KMT ve HA Arasında Kurulan Hipotez ve Etki Modeli

H(5) Kayak Merkezi Tercihi ile Heyecan Arayışı arasında kurulan modelde, Kayak Merkezi Tercihi alt boyutlarından “Alternatif Etkinlikler” ile “Doğa ve Çevre” alt boyutlarının, Heyecan Arayışı alt boyutlarından “Yenilik Arayışı” alt boyutu üstünde etkisinin olduğu ($\beta= .932$, $p<.01$) ve p değerinin istatistiksel olarak anlamlı ($p< .01$) olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Modele ilişkin uyum indeksleri incelendiğinde bütün değerlerin kabul edilebilir/iyi uyum gösterdiği ve kurulan modelin istatistiksel olarak anlamlı çıkması modelin (model 2) doğrulandığını yani kabul edildiğini göstermiştir.

Yenilik arayışı içerisinde olan katılımcıların, kayak merkezlerinin hizmet odaklı özellikleriyle ilgilenmedikleri, onlar için önemli olanın yeni pistler, bolkar pistler, doğal ortam ve snowpark, eğlence olanakları olduğu söylenebilir. Öyleki yenilik arayışı içerisinde olan katılımcıya kötü bir otelde kalma olanağı verseniz

şikâyetçi olmayabilir, fakat kendisini tatmin edecek pist ortamıyla karşılaşmaması halinde bu durumdan şikâyetçi olabilir.

Erdoğan (2016), yaptığı çalışmada algılanan değer boyutlarının algılanan risk üzerindeki etkisini araştırmıştır. Çıkan sonuçlara göre spor merkezlerinin fonksiyonel değeri, personellerin fonksiyonel değeri ve fiyatların değeri ile algılanan risk arasında negatif yönde ve sosyal değerler ile algılanan risk arasında pozitif yönde ve anlamlı bir ilişkinin olduğu belirlenirken satın alınan hizmet ile duygusal değer ve algılanan risk arasında anlamlı bir ilişkinin bulunmadığını saptamıştır. Bu sonuçlara göre hizmet satın alanların satın alma işleminden sonra bir takım risklerle karşı karşıya kalabileceklerini algılamaları bu merkezleri, personelini ve fiyatlandırmaları değerli olarak görmelerine engel teşkil etmektedir. Bu bağlamda katılımcıların merkezlerde algıladığı değer seviyesini yükseltmeleri için, sunulan hizmet veya ürünün kalitesinin kendileri tarafından değil, katılımcı tarafından nasıl algılandığının belirlenmesi gerekmektedir. Araştırmanın modelini destekleyen, algılanan değer ile algılanan risk arasında ilişki olduğunu belirten çalışmalar (Agarwal ve Teas 2004; Chen vd., 2005) mevcuttur.

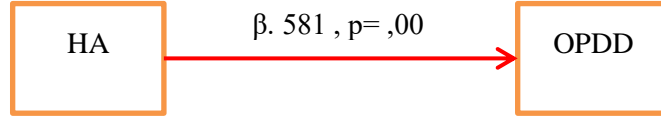
Fuchs ve Arie (2006) ise turizm sektöründe algılanan risk boyutları ile hizmet kalitesi arasında anlamlı ilişki tespit etmiştir. Yapılan çalışmaya göre; genel risk, insana bağlı risk, sosyo-psikolojik risk, yiyecek güvenliği ve hava ile ilgili riskler, finansal risk, doğal riskler ve kaza riski ile algılanan hizmet kalitesi arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır.

Bao (2009) havayolu taşımacılığında yaptığı çalışmasında algılanan riskin algılanan kaliteye olan etkisini "ani olumsuz olay" etkisini dâhil ederek çok boyutlu olarak araştırmıştır. Bu tür olumsuz olayların sonucunda tüketicilerin algıladıkları kalite ve riskin seviyesi değişmektedir.

Konu vd. (2011), yaptıkları çalışmada hizmetlerin yeterliliğini, pistlerin çeşitliliğini ve mücadeleyi içermesini kayak merkezlerinin tercih edilmesi adına en önemli değişkenler olarak ele almışlardır.

Şekil 12: HA ve OPDD Arasında Kurulan Hipotez ve Etki Modeli

H(6) Heyecan Arayışı ve Optimal Performans Duygu Durumu arasında kurulan modelde Heyecan Arayışı alt boyutlarından “Yenilik Arayışı” alt boyutunun Optimal Performans Duygu Durumu üzerinde etkisinin olduğu ($\beta = .581$, $p < .01$) ve p değerinin istatistiksel olarak anlamlı ($p < .01$) olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Modele ilişkin uyum indeksleri incelendiğinde bütün değerlerin kabul edilebilir/iyi uyum gösterdiği ve kurulan modelin istatistiksel olarak anlamlı çıkması modelin (model 3) doğrulandığını yani kabul edildiğini göstermiştir.

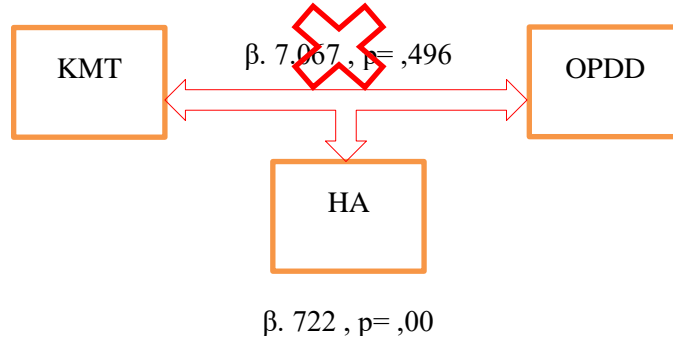
Alan yazında heyecan arama duygu durumu ile akış deneyimi arasında doğrudan bir ilişkinin varlığına dair bir bulgu bulunmamaktadır. Yapılan çalışmada heyecan aramanın optimal performans duygu durumunu etkilediği görülmektedir. Eachus (2004) yaptığı çalışmada, heyecan arama kuramının heyecan ve macera arama alt boyutunda katılımcıların macera içerikli tatillere eğilim gösterdiğini tespit etmiştir. Hoyle vd. (2002) ise heyecan arayan bireylerin, bir etkinlikteki risk olasılıklarını daha az algıladığını ifade etmektedir. Heyecan arayışı içerisinde olan bireylerin optimal performans duygu durumunu yaşamasında, deneyime açık olma durumu ele alınabilir. Deneyime açık olma, esneklik, meraklı olma, sanatsal duyarlılık, zengin bir hayal gücü, geleneksel olmayan tutumlar ile ilişki kurulabilmektedir. Deneyime açık bireylerin yeni deneyimler elde etmeye istekli oldukları ve tutucu bir özellik göstermedikleri ifade edilmektedir (Çivitci ve Arıcıoğlu, 2012). Katılımcı deneyimlemek uğruna etkinlikteki riskleri göze alabilmektedir. Bu durum heyecan arama duygu durumunun akış deneyimi üzerindeki etkisi ile örtüşmektedir. Katılımcı heyecan arama maksadıyla katıldığı etkinliklerde akış deneyimini yaşamak uğruna riskleri göze alabilmektedir. Ancak riski göze almak düşüncesizce hareket etme anlamına gelmemektedir. Heyecan arayan katılımcılar önceden önlemler alarak riski en aza indirme çabası içindedirler (Roberti, 2004).

Ayazlar (2015), yapmış olduğu çalışmada yamaç paraşütü katılımcılarının heyecan arama duygu durumunun akış deneyimi yaşamalarında olumlu bir etkiye

sahip olduğu görülmektedir. Son zamanlarda sporcular üzerinde gerçekleştirilen araştırmalar akış deneyiminde fizyolojik anlamda yaşanan heyecanın varlığını da kanıtlamaktadır. Bu sonuçlar çalışmamızda ortaya koyulan modeli desteklemektedir.

Katılımcılar gösterdikleri mücadele ve kapasiteleri ile ilgili becerilerinden algıladıkları duygusal yoğunlukla optimum deneyim sağlayarak dengeli bir kişilik ortaya koymaktadır. Yapılan araştırmalarda mücadele ve beceri dengesinin tek başına duygusal yoğunluğun oluşmasını tahmin etmekte yeterli olmayacağı ifade edilmektedir. Duygusal yoğunluğun (flow state/akış kuramı) ortaya çıkması için mücadele ve becerinin belirli bir eşik değerı geçmesi gerekmektedir. Mücadele ve becerinin her ikisi de düşük düzeyde eşit olsa bile sonuç duygusal yoğunluk için duygusuzluk içerir. Yüksek düzeyde beceri ve mücadele gerektiren hatta bazılarında tehlike ve riskin barındığı çeşitli serbest zaman aktivitelerine yönelik güdülenme duygusal yoğunluk kavramı ile ifade edilmektedir (Hills vd., 2000). Duygusal yoğunluk kavramı bireyin yapmış olduğu etkinliğe yönelik oluşturmuş olduğu tam bağlılık, etkinlik zamanı boyunca başarma isteği ve bütün enerjisini etkinliğe yönlendirerek oluşturmuş olduğu duygunun işleyişinin mental ifadesidir (Csikzentmihalyi 1988).

şekil 13: KMT, OPDD ve HA Arasında Kurulan Hipotez ve Aracı Etki Modeli

H(7) Kayak ve snowboard katılımcılarının Kayak Merkezi Tercihlerinin Optimal Performans Duygu Durumu zerindeki etkisinde Heyecan Arayışı'nın aracılık etkisi üzerine model kurulmuştur. Bulgulara göre model 1'de Kayak Merkezi Tercihi ile Optimal Performans Duygu Durumu arasında etkinin olduğu ancak etki değerinin düşük olduğu (Tablo-25) görülmektedir. Model 4'de Heyecan Arayışı değişkenin aracı değişken olarak modele dâhil edilmesi ile Kayak Merkezi Tercihi ile Optimal Performans Duygu Durumu arasındaki etkinin ($\beta = 7.067, p > .01$) ortadan

kalktığı ve p değerinin istatistiksel olarak anlamsız olduğu ($p=.496$, $p>.01$) bulgusuna ulaşılmıştır. Heyecan Arayışı aracı değişken olarak alındığında Heyecan Arayışı alt boyutlarından “Yenilik Arayışı” alt boyutunun Optimal Performans Duygu Durumu üzerindeki etkisinin ($\beta= .722$, $p<.01$) arttığı ve p değerinin istatistiksel olarak anlamlı ($p<.01$) olduğu bulgusuna ulaşılmıştır.

Literatürde heyecan arama, kayak merkezi tercihi ve optimal performans duygu durumu ile ilgili farklı alanlarda tek tek veya ikili değişken olarak farklı çalışmalar yapılmıştır. Alan yazında heyecan ve macera aramanın alt boyutları olarak heyecan arama, risk alma arzusu ve zevk/haz alma duygusu ekstrem sporların karakteristik özelliklerini yansıtmaktadır. Çünkü ekstrem spor katılımcıları katıldıkları etkinlikten kaynaklanan yüksek düzeydeki zevke/haza ve heyecana karşılık aldıkları risk ile ekstrem sporlara katılım göstermektedirler. Katılım gösteren kişilerin sonunda ölüm riski dahi olsa heyecan ve zevk uğruna katılım gösterdikleri, ekstrem sporları diğer spor branşlarından ayıran en önemli özellik olarak ifade edilebilir (Şimşek, 2010).

Katılımcının algıladığı değer ve tatmin duygu durumları, pazarlama alanında son yıllarda ilgi gören ve üzerinde fazla çalışılan kavramlardır (Huber vd., 2001; Eggert ve Ulaga, 2002). Bu kavramlar üzerine yapılan çalışmaları artmasının nedeni, katılımcıların satın alınan hizmet sonrası düşünce ve kararları üzerinde oluşan etkilerdir (Lin vd., 2005; Eggert ve Ulaga, 2002; McDougall ve Levesque, 2000). Dolayısıyla hizmet satılan yerler katılımcılara daha fazla değer vererek onları tatmin etme ve sadakatlerini sağlama çalışmaları üzerine yoğunlaşmaktadırlar. Katılımcı tatmini satın alma öncesi beklentiler ve satın alma sonrası beklentilerin karşılanması arasındaki oranı ifade eden bir kavram olarak açıklanmaktadır (Parasuraman vd.,1988; Eggert ve Ulaga, 2002). Tanımlamaya göre hizmetlerin performansı katılımcının beklentilerine eşdeğer veya beklentilerinden fazlaysa tatmin gerçekleşmektedir. Bu durumun tam tersi olması ise tatminsizliği ortaya çıkarmaktadır. Tatmin sağlayan katılımcılar davranışsal olarak niyetlerini ortaya koymaktadır. Bu durumda, hizmeti satın alan katılımcı hizmet aldığı merkezleri yeniden ziyaret edecek ve arkadaşlarına da önerecektir.

Gözmen ve Aşçı (2016) yaptığı çalışmada kişilik özelliklerinin optimal performans duygu durumunun yordayıcısı olduğunu ifade etmişlerdir. Kişilik özelliklerinin optimal performans duygu durumunu yordamasına ilişkin bulgular ele

alındığı zaman, sporcularda öz denetim ve gelişime açıklık kişilik özellikleri ile optimal performans duygu durumu arasında pozitif ilişki bulunmuştur. Bu bulgu öz denetim ve gelişime açıklık kişilik özellerine sahip sporcuların optimal performans duygu durumunu yaşama olasılıklarının yüksek olduğunu göstermektedir.

Yapılan çalışmalar gelişime açık ve öz denetim özelliklerine sahip bireylerin öznel iyi oluşa sahip olduklarını (Hills ve Argyle, 2001) ve öznel iyi oluşa sahip bireylerin kendilerine haz veren durumları daha çok deneyimleyip, haz vermeyen durumları daha az deneyimlediklerini belirtmişlerdir (Myers ve Deiner 1995). Öz denetime sahip ve gelişime açık bireylerin genel olarak olumlu duygular yaşadıkları (Hills ve Argyle, 2001; Rusting ve Larsen, 1997) ve içsel düzenlemelerle güdülendikleri (Judge ve Ilies, 2002; Komarraju vd., 2009) ve bunların sonucu olarak da optimal performans duygu durumunun yaşanmasını olumlu yönde etkilediğini yapılan çalışmalar ortaya koymuştur (Hektner ve Csikszentmihalyi, 1996; Kowal ve Fortier, 1999; Moreno vd., 2008).

Tablo 25: Alt Problemlere İlişkin Hipotezlerin Kabul ve Red Durumları

	Araştırma Hipotezleri	K	R
H₁	Kayak ve Snowboard katılımcılarının kayak merkezi tercihleri ile optimal performans duygu durumları arasında ilişki vardır.	+	
H₂	Kayak ve Snowboard katılımcılarının kayak merkezi tercihleri ile heyecan arayışı arasında ilişki vardır.	+	
H₃	Kayak ve Snowboard katılımcılarının heyecan arayışı ile optimal performans duygu durumları arasında ilişki vardır.	+	
H₄	Kayak ve snowboard katılımcılarının kayak merkezi tercihlerinin optimal performans duygu durumu üzerinde etkisi olacaktır.	+	
H₅	Kayak ve snowboard katılımcılarının kayak merkezi tercihlerinin heyecan arayışı üzerinde etkisi olacaktır.	+	
H₆	Kayak ve snowboard katılımcılarının heyecan arayışının optimal performans duygu durumu üzerinde etkisi olacaktır.	+	
H₇	Kayak ve snowboard katılımcılarının kayak merkezi tercihlerinin optimal performans duygu durumu üzerindeki etkisinde, heyecan arayışının aracılık etkisi olacaktır.	+	

ALTINCI BÖLÜM

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

6.1.SONUÇ

Araştırmada elde edilen bulgular sonucunda ulaşılan sonuçlar şu şekilde özetlenebilir.

Araştırmaya katılan 510 kayak ve snowboard katılımcısından, 126 kadın ($X = 34.59$ $ss = 9.93$), geriye kalan 384 erkek ($X = 34.69$ $ss = 9.41$) olduğu saptanmıştır. Bu değerler çalışmaya katılan kayak ve snowboard katılımcılarından erkek katılımcıların ağırlıkta olduğu sonucunu vermektedir. Katılımcılar yaş ortalamalarına göre ise, kadınlar 23.94 yaş ortalaması, erkekler ise 27.33 yaş ortalamasıyla katıldıkları görülmektedir. Yaş ortalaması genç yaş ortalaması olarak ele alınabilir. Katılımcıların medeni durumlarına göre 404 (%79.2) kişi bekar, 106 (%20.8) evli olduğu görülmektedir. Katılımcıların eğitim durumlarına göre 11 (% 2.2) kişi ortaöğretim, 437 (% 85.7) kişi lisans ve 62 (% 12.2) kişinin ise lisansüstü düzeyde eğitim durumuna sahip olduğu görülmektedir. Katılımcıların büyük çoğunluğunun 437 (% 85.7) lisans düzeyinde eğitim durumuna sahip olduğu ortaöğretim seviyesinde eğitim durumuna sahip olanların en az katılımcı sayısını oluşturduğu 11 (% 2.2) görülmektedir. Katılımcıların ekonomik düzeyleri incelendiğinde 4 (%0.8) kişi çok yüksek, 23 (%4.5) kişi düşük, 118 (%23.1) kişi yüksek, 365 (%71.6) kişi ile en fazla orta düzey bütçeye sahip katılımcılar olarak görülmektedir. Katılımcıların branşa yönelik tercihleri incelendiğinde ise 373 (%73.1) kişi ile kayak, 137 (26.9) kişi ile snowboarda yöneldikleri görülmektedir. Beceri düzeyleri ele alındığında 56 (%11.0) kişinin başlangıç, 110 (%21.6) kişinin acemi, 192 (%37.6) kişinin orta seviye, 131 (%25.7) kişinin ileri seviye, 21 (%4.1) kişinin uzman seviyesinde olduğu görülmektedir. Katılımcıların harcadığı gün sayıları incelendiğinde büyük çoğunluğunun 10 günden az 330 (%64.7) kişi, 10 ile 25 gün arası 120 (%23.5) kişi, 25 ile 40 gün arası 33 (%6.5) kişi, 40 günden fazla 27 (%5.3) kişi olduğu görülmektedir. Katılımcıların kask kullanıp kullanmama durumları incelendiğinde ise 332 (%65.1) kişinin kask kullandığı, 178 (%34.9) kişinin ise kask kullanmadığı görülmektedir. Katılımcıların seviyelerine göre tercih ettikleri pistler ise 64 (%12.5) kişi ile yeşil pist, 199 (%64.0) kişi ile mavi pist, 187 (%36.7) kişi ile kırmızı pist, 60

(%11.8) kişinin ise siyah pist tercih edildiği görülmektedir. Demografik özelliklerin belirlenmesinden sonra çalışmaya sonuçları aşağıda sırası ile özetlenmiştir:

1. KSİHAÖ iki alt boyut (Risk Arayışı ile Yenilik Arayışı) ve 9 maddeden oluşan azaltılmış madde sayısı ile Türk kültürü için geçerli ve güvenilir bir ölçek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu doğrultuda KSİHAÖ kayak ve snowboard etkinliklerinde katılımcıların risk arayışı ve yenilik arayışı davranış düzeylerinin belirlenmesinde kullanılabilecek bir ölçek olduğu sonucuna varılmıştır.
2. Geliştirilen KMTÖ dört alt boyut (Konaklama ve Taşıma, Alternatif Etkinlikler, Destek Hizmetleri, Doğa ve Çevre) ve 21 maddeden oluşan ölçek Türk kültürü için geçerli ve güvenilir bir ölçek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu doğrultuda KMTÖ kayak merkezlerine gelen katılımcıların neden o merkezi tercih ettiğine ilişkin sonuçların belirlenmesi adına kullanılabilecek bir ölçek olduğu sonucuna varılmıştır.
3. Kayak merkezi tercihi, optimal performans duygu durumu ve heyecan arayışı arasında incelenen ilişkilerde;
  - Kayak merkezi tercihi ile optimal performans duygu durumu arasında istatistiksel olarak ilişki olduğu sonucuna varılmıştır.
  - Kayak merkezi tercihi ile heyecan arayışı arasında istatistiksel olarak ilişki olduğu sonucuna varılmıştır.
  - Heyecan arayışı ile optimal performans duygu durumu arasında istatistiksel olarak ilişki olduğu sonucuna varılmıştır.
4. Kayak merkezi tercihi, optimal performans duygu durumu ve heyecan arayışı üzerine kurgulanan modelde;
  - Kayak ve snowboard katılımcılarının kayak merkezi tercihlerinin optimal performans duygu durumu üzerinde anlamlı etkisi olduğu sonucuna varılmıştır.
  - Kayak ve snowboard katılımcılarının kayak merkezi tercihlerinin heyecan arayışı üzerinde anlamlı etkisi olduğu sonucuna varılmıştır.
  - Kayak ve snowboard katılımcılarının heyecan arayışının optimal performans duygu durumu üzerinde anlamlı etkisi olduğu sonucuna varılmıştır.

- Kayak ve snowboard katılımcılarının kayak merkezi tercihleri ile optimal performans duygu durumu üzerindeki etkisinde heyecan arayışının aracılık etkisi olduğu sonucuna varılmıştır.

Bu sonuçlar ışığında kayak merkezlerine gelen kişilerin tercih etme algılarında değerlendirmeye aldıkları önceliklerin bilinmesi ve öncelikli tercihlerinin neler olduğunun ortaya çıkmasıyla birlikte iyileştirme çalışmalarının yapılması gerektiğini göstermesi açısından önem arz etmektedir.

6.2.ÖNERİLER

Bilimsel çalışmalar belirli sınırlılıklar doğrultusunda ilerleyerek tamamlanır. Bu durum değerlendirildiğinde çalışmadaki örneklem büyüklüğünün arttırılması genellemelerin daha net şekilde yapılabilmesi açısından önem arz etmektedir. Bu bakımdan ilerleyen çalışmalarda örneklem büyüklüğünün arttırılması mevcut çalışmayı desteklemesi açısından önemlidir.

KSİHAÖ bireylerin risk arayışı ve yenilik arayışlarını ölçmeye yarayan bir ölçektir. Araştırmada KSİHAÖ'ne ilişkin kayak ve snowboard katılımcıları üzerinde “risk arayışı” ve “yenilik arayışı” davranış eğilimlerine yönelik ölçeğin psikometrik çalışmaları gerçekleştirilmiştir. Ölçek farklı alt boyutlarla şekillendirilip daha detaylı bir şekilde yeni psikometrik çalışmaları da gerçekleştirilebilir.

KMTÖ katılımcıların dört alt boyut (Konaklama ve Taşıma, Alternatif Etkinlikler, Destek Hizmetleri, Doğa ve Çevre) içerisinde tercihlerini ortaya koymaktadır. Daha fazla soru havuzuyla birlikte soru sayısı ve alt boyutlar ile geliştirilerek yeni çalışmalar yapılabilir. Bununla birlikte kayak merkezlerinin sadece kayak pistlerinin kalitesi ile değil tüm hizmet kalitesi bileşenlerini göz önünde bulundurarak hareket etmeleri sağlanabilir.

Araştırmada kullanılan optimal performans duygu durumu ölçeği iki kısımdan oluşan bir ölçektir. Araştırmada kayak ve snowboardculara “Sürekli Etkinlik Tecrübe Ölçeği Kısa Form-2 (SETÖ-2)” uygulanmıştır. SETÖ-2; etkinlik sırasında genel olarak yaşanan duygular ve edinilen düşünceler ile ilgilidir. Gelecek araştırmalarda Sürekli Optimal Performans Duygu Durum Ölçeği-2 (SOPDDÖ-2) kullanılarak hem etkinlik sırasında hem de genel olarak bireylerin optimal performans duygu durumları arasında karşılaştırma yapılabilir.

Heyecan arayışı tüm macera rekreasyonu etkinliklerinde olduğu gibi kayak ve snowboard katılımcılarında da bireysel özellik taşımaktadır. Bu nedenle geçmiş deneyimler, beceri düzeyi, coğrafi bölge algısı açısından farklı özelliklere sahip bireylerde ne tür ilişki ve farklılık yaratabileceği araştırılabilir. Cinsiyetler arasında risk algısının farklılık gösterdiği pekçok çalışmada ortaya konmuştur. Bu durum dikkate alınan kış sporlarında da geçerli olup olmadığıyla ilgili çalışmalar yapılabilir.

Çalışmada 3 farklı ölçek kullanılarak katılımcıların, ilişki ve etki düzeyleri incelenmiş ancak etkinliğe katılan kayak ve snowboard katılımcılarının sayılarına dikkat edilmemiştir. Bu doğrultuda ileriki çalışmalarda eşit sayıda katılımcılardan oluşan daha fazla katılımcıya yer vererek araştırma yapılması yararlı olacaktır.

Kayak ve snowboardcuların hangi kayak merkezini neden tercih ettikleri ile ilgili kayak merkezleri özelinde farklı çalışmalar yapılabilir.

Kayak ve snowboardcuların demografik özelliklerine ilişkin farklılıkların bakılabileceği farklı çalışmalar yapılabilir.

YEDİNCİ BÖLÜM

7. KAYNAKÇA

Acar, E., Demir, A., Kılınç, C. Y., Yıldırım, B., & Beydilli, H. (2016). Kış Sporları Yaralanmaları. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Tıp Dergisi/Mugla Medical Journal, 3(1), 29-33.

Adventure Tourism Market Report (2010). Adapted from research by Stowel S., Doyle C., Lamoureux K., Duverger P., Martin N., Heyniger C., Schneider P. "The George Washington University School of Business", "The Adventure Travel Trade Assosiation" and "Xola Consulting".

Agarwal S, Teas RK, 2004. Cross-national applicability of a perceived risk-value model. Journal of Product And Brand Management, 4, 242-256.

Akoğlan Kozak, M. ve Çakır, O. (2012). A Conceptual Study On Recreational Leadership, 6th World Conference for Graduate Researching Tourism, Hospitality and Leisure, 126-138.

Aktaş, S. (2009). Elit Düzeydeki Alp Disiplini Kayakçılarında Dengenin Performans Üzerine Etkisi. Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi Ve Spor Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Niğde.

Akten, M. (2003). Isparta İlindeki Bazı Rekreasyon Alanlarının Mevcut Potansiyellerinin Belirlenmesi, Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi, A(2): 115-132.

Alexandris, K. , Kouthouris,C. ve Meligdis,A. (2006) " Increasing Customers' Loyalty in a Skiing Resort: The Contribution of Place Attachment and Service Quality", International Journal of Contemporary Hospitality Management, 18 (5), (414 – 425).

Allman, T., Mittlestaedt, R., Martin, B., Goldenberg, M. (2009). "Exploring the motivations of BASE jumpers: Extreme sport enthusiasts". Journal of Sport and Tourism, 14(4), 229-247.

American Sports Data, Inc. (2002, August). 'Generation Y' drives increasingly popular 'extreme' sports. Retrieved 29 December 2004 from http://www.americansportsdata.com/pr_08-01-02_3.asp Erişim Tarihi: 01.12.2018

Anderson, James C. ve David W. Gerbing; (1988), "Structural Equation Modeling in Practice: A Review and Recommended Two-Step Approach", Psychological Bulletin, 103, ss. 411-423.

Arbuckle, J.L. (2012). IBM SPSS Amos 19 User's Guide. www.amosdevelopment.com/download/amos.pdf

Ardahan F., Turizmde Franchising ve Türk evi Pansiyonları Franchising Model Önerisi ve Uygulaması, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, Konya, 2003.

Ardahan, F. ve Lapa Yerlisu, T. (2010). Üniversite Öğrencilerinin Serbest Zaman Tatmin Düzeylerinin Cinsiyete ve Gelire Göre İncelenmesi. Hacettepe J. of Sport Sciences. 21 (4), 129–136.

Arnett, J. (1990). Drunk driving, sensation seeking, and egocentrism among adolescents. Personality and individual differences, 11(6), 541-546.

Aşçı FH, Çağlar E, Eklund RC, Altıntaş A, Jackson S. (2007). Durumluk ve Sürekli Optimal Performans Duygu Durum-2 Ölçekleri'nin Uyarlama Çalışması, Spor Bilimleri Dergisi Hacettepe J. of Sport Sciences, 18(4), 182–196.

Ayazlar. A.R. (2015). Akış Deneyiminin Yamaç Paraşütü Deneyim Doyumu ve Yaşam Doyumuna Etkileri. Doktora Tezi. Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı. (107-108).

Aydın, A. D. (2007). Sarıkamış'ın Kış Sporları Turizmi Potansiyeli Açısından Değerlendirilmesi. Journal of Suleyman Demirel University Institute of Social Sciences Year, 2(6).

Bağrıaçık, A., Açak, M. (2005). Spor Yaralanmaları ve Rehabilitasyon. İstanbul: Yayıncılık Matbaası.

Bahar, O., Kozak, M. (2005). Küreselleşme Sürecinde Uluslararası Turizm ve Rekabet Edebilirlik. Ankara: Detay Yayıncılık, 75-115

Bao BC, 2009. Air Travel In the USA: An Investigation of the influence of perceived risk in service quality. Doktora Tezi, Capella University School of Bussines And Technology, USA.

Bardo, M. T., Williams, Y., Dwoskin, L. P., Moynahan, S. E., Perry, I. B., & Martin, C. A. (2007). The sensation seeking trait and substance use: Research findings and clinical implications. *Current Psychiatry Reviews*, 3, 3-13.

Belli, E. & Gürbüz, A. (2012). Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Akademik Personelinin Rekreasyon Faaliyetlerinin İncelenmesi. I. Rekreasyon Araştırmaları Kongresi. Bildiri Kitabı, 168-176.

Bentley, T.A., Page, S.J., Laird, I.S. (2001). Accidents In The New Zealand Adventure Tourism Industry. *Safety Science*. 38 (1): 31-48.

Berg, B., L., "Qualitative Research Methods for the Social Sciences", s. 100-106, 6nd edition, Boston: Pearson Education, Inc. 2007.

Beşikçi, T. (2016). Macera Rekreasyonunda Heyecan Arayışı, Serbest Zaman Motivasyonu ve Serbest Zaman Tatmini Arasındaki İlişkinin İncelenmesi: Çok Hafif Hava Araçları (ÇHHA) Pilot Örneği, Yüksek Lisans Tezi. Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Breivik, G., Roth, W. T., & Jørgensen, P. E. (1998). Personality, psychological states and heart rate in novice and expert parachutists. *Personality and Individual Differences*, 25(2), 365-380.

Broadhurst, R. (2001). *Managing Environments For Leisure and Recreation*. London and New York: Routledge, Taylor & Francis Group. 3

Brügger, O., Bianchi, G., Schulz, D., Kisser, R., & Rogmans, W. (2010). Snow-sport helmets: injury prevention, rate of wearers and recommendations. Bern: bfu-Swiss Council for Accident Prevention. bfuknowledge base, 2.

Brymer, E. (2002, October 25). Extreme sports: Theorising participation e A challenge for phenomenology. Paper presented at the ORIC research symposium. Sydney: University of Technology.

Brymer, E. (2010). Risk and extreme sports: a phenomenological perspective. *Annals of Leisure Research*, 13, 218e239.

Brymer, E., & Oades, L. G. (2009). Extreme sports a positive transformation in courage and humility. *Journal of Humanistic Psychology*, 49(1), 114-126. doi:10.1177/0022167808326199

Bucher, Charles, A., Bucher, Richard, D. (1974). *Recreation For Today's Society*. Prentice-Hall. Inc Englewood Cliffs New Jersey.pp:103-113.

Buckley, R. (2012). Rush as a key motivation in skilled adventure tourism: Resolving the risk recreation paradox. *Tourism Management*, 33(4): 961-970

Bulgu, N., Koca, C., Akcan, F., Güven, F., Hacısofaoğlu, B., Dinç, C., (Kasım, 2002) *Yörelere Değişimine Dağcılık Sporunun Katkısı, Demirkazık ve Çukurbağ Köyleri Örneği. 2. Doğa Sporları ve Bilim Sempozyumu Bildiri Özetleri Kitapçığı*, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.

Bull, C. (2005). Sport tourism destination resource analysis. In J. Higham (Ed.), *Sport tourism destinations: issues, opportunities and analysis*, 25–38. Oxford: Elsevier Butterworth- Heinemann.

Burtscher, M., Bodner, T., Burtscher, J., Ruedl, G., Kopp, M. And Broessner, G. (2013) Life-style characteristics and cardiovascular risk factors in regular downhill skiers: an observational study. *BMC public health* 13, 788.

Buttle F. (1995) . “SERVQUAL: Review, Critique, Research Agenda”. *European Journal of Marketing*, 30 (1), (8–32)

Bürkner, A., Eichbichler, A., Simmen, H.P., 2009. Safety requirements and risk factors of skiers and snowboarders. *Sportverl. Sportschad.* 23, 41–46.

Büyüköztürk, Ş. (2011) . *Sosyal Bilimler için Veri Analizi El Kitabı: İstatistik, Araştırma Deseni, SPSS Uygulamaları ve Yorum*.(ss.181). Ankara: Pegem Yayınevi.

Castanier, C., Le Scaff, C. and Woodman, T. (2010) Who takes risks in high-risk sports? A typological personality approach. *Research quarterly for exercise and sport* 81(4), 478–484.

Chelladurai, P. and Chang, K. (2000). "Targets and Standards of Quality in Sport Services". *Sport Management Review*, 3, (1–22)

Chen T, Chang PL, Chang HS, 2005. Price, brand cues, and banking customer value. *The International Journal of Banking Marketing*, 3, 273-291.

Cherpitel, C.J., Meyers, A.R. and Perrine, M.W. (1998) Alcohol consumption, sensation seeking and ski injury: a case-control study. *Journal of Studies on Alcohol* 59(2), 216–221.

Churchill, G., A., "A Paradigm for Developing Better Measures of Marketing Constructs" *Journal of Marketing Research*, Vol. 16, No. 1 pp. 64-73, Feb., 1979.

Cihangiroğlu, N., & Şahin, B. (2012). Organizasyonlarda Önemli Bir Fenomen: Psikolojik Sözleşme. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, 6(11), 1-16.

Clarke, K, S, *Safety in the Outdoor Environment*, (Fourth Edition) Dougherty, N., J., (Editor) Human Kinetics, Champaign, 1998.

Cloninger, C.R.: A Systematic Method for Clinical Description and Classification of Personality Variants. A Proposal, *Arch.Gen.Psychiatry*, 44:573-588, 1987.

Cohen, J. (1988). *Statistical power analysis for the behavioral sciences* (2nd ed.). Lawrence Erlbaum Associates.

Connell, O, N., *Riskin Ötesi*. (çeviri: N. Sipahi) Homer Kitap Evi, İstanbul 2003.

Cordes, K. ve Ibrahim, H.M. (1999). *Application in Recreation and Leisure for Today and Future*. Second Edition, Boston: WCB / McGraw-Hill.

Cox, M, S., Fulsaas, K., *Mountaineering, The Freedom Of The Hills*. The Mountaineers Books, Seattle, 2003.

Creyer, E. H., Creyer, E. H., Ross Jr, W. T., & Evers, D. (2003). Risky recreation: an exploration of factors influencing the likelihood of participation and the effects of experience. *Leisure Studies*, 239-253. doi: 10.1080/026143603200068000

Cronin J.J., Taylor S. (1992). Measuring Service Quality: A Re-examination and Extension. *Journal of Marketing*, 56: 55-68.

Csikszentmihalyi, M. (1975). *Beyond Boredom and Anxiety*. San Francisco: Jossey-Bass.

Csikszentmihalyi, M. (1990). *Flow: The psychology of optimal experience*. New York: Harper & Row, 1st ed, s: 71-95.

Csikszentmihalyi, M., Csikszentmihalyi, I., S., *Adventure and the Flow Experience*. In J.,C., Miles, S., Priest, *Adventure Education*. State College, PA Venture 149-155, 1991.

Cusimano, M.D., Kwok, J., 2010. The effectiveness of helmet wear in skiers and snowboarders: a systematic review. *Br. J. Sports Med.* 44 (11), 781–786.

Çağlar, E., Sarı, İ., Aşçı, F. H., Jackson, S., Eklund, R. “The short version of Flow Scales: Reliability and Validity Study”, III. International Exercise and Sport Psychology Congress, 48, 23-25 October, 2015.

Çetinkaya, G. (2014). Bir Macera Turizmi Etkinliği Olarak Kaya Tırmanış Sporuna ve Antalya Geyikbayırı'nın Potansiyeli. *Doğu Coğrafya Dergisi.* 19(31): 83-100.

Çivitci, N. ve Arıcıoğlu, A. (2012) Beş Faktör Kuramına Dayalı Kişilik Özellikleri, *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, c. 12, s. 23, ss. 78-96.

Demirhan, G. 2003. Doğa Sporlarına İlişkin Riskin Algılanması. *Spor Bilimleri Dergisi.* 14 (1): 1-13.

Demirhan, G., Aşçı H. F., Kangalgil, M., Saraçbaşı, O. (2014). Perception of Risk and Attractiveness of Extreme Sports among Turkish University Students. *Hacettepe Journal of Sport Sciences.* 25 (1), 11-22.

Demirhan, G., Güven, B., Açıkkada, A. (2004). Spor Dallarına İlişkin Riskin Algılanması. *Spor Bilimleri Dergisi.* *Hacettepe Journal of Sport Sciences.* 15 (2), 65-75.

Demirhan,G., *Mountaineers Risk Perception In Outdoor-Adventure Sports A Study of Sex And Sports Experience*, *J. Of Perceptual And Motor Skills*, 2005.

Dickson, T., Dolnicor, S. (2004). No Risk, No Fun: The Role Of Perceived Risk In Adventure Tourism. University Of Wollongong. Research Online. Web: <http://ro.uow.edu.au/commpapers.pp>: 1-11.

Diehm, R., & Armatas, C. (2004). Surfing: An avenue for socially acceptable risk-taking, satisfying needs for sensation seeking and experience seeking. *Personality and Individual Differences*, 36(3), 663-677. doi: 10.1016/s0191-8869(03)00124-7

Dinç, S.C. (2018). *Doğa Sporları Etkinliklerine İlişkin Liderlik Ölçeğinin Geliştirilmesi*. Ankara: Spor Yayınevi.

Dolnicar, S., & Leisch, F. (2003). Winter tourist segments in Austria: identifying stable vacation styles using bagged clustering techniques. *Journal of Travel Research*, 41(3), 281-292.

Eachus, P. (2004) Using the Brief Sensation Seeking Scale (BSSS) to Predict Holiday Preferences, *Personality and Individual Differences*, c. 36, ss. 141- 153.

Eggert, A. ve Ulaga, W. “Customer perceived value: a substitute for satisfaction in business markets?”, *Journal of Business&Industrial Marketing*, vol. 17 No. 2/3, ss. 107-118. 2002.

Ellis, M.,J., *Why People Play*. Englewood Cliffs, Prentice-Hall, NJ., 1973.

Elmes, M., & Barry, D. (1999). Deliverance, denial, and the Death Zone: a study of narcissism and regression in the May 1996 Everest climbing disaster. *The Journal of Applied Behavioral Science*, 35(2), 163e187.

Emil, T. (2004) ‘ Dağ Turizmi (Kayak Merkezleri) Sektör Profili’. İstanbul Ticaret Odası Etüt ve Araştırma Şubesi.

Erdoğan, A. (2016). Algılanan Hizmet Kalitesi, Hizmet Değeri ve Memnuniyet Üzerinde Algılanan Risk Faktörünün Etkisi: Sağlıklı Yaşam ve Spor Merkezleri Üzerine Bir Uygulama. Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. (105-108)

Ergen, E. (2004). *Spor Bilimleri ve Hekimliği Yazıları*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Esin, A. (2000). ISO 9001-2000 Işığında Hizmette Toplam Kalite, Ankara: Metu Pres: 24.

Esteve, R., Martin, J. ve San-Lopez, A. E. (2007). Grasping the meaning of leisure: developing a self-report measurement tool. *Leisure Studies*, 18 (2), 79-91.

Ewert, A. (1994). Playing the Edge: Motivation and Risk Taking in a High-Altitude Wilderness Like Environment. *Environment and Behavior*. 26(1): 3-24.

Ewert, A. and Hollenhorst, S. 1995. Adventure Recreation and Its Implication for Wilderness. *International Journal of Wilderness*, 3(2), 1-26.

Farley, F. (1991). The type-T personality. In L. Lipsitt, & L. Mitnick (Eds.), *Self-regulatory behavior and risk taking: causes and consequences*. Norwood, NJ: Ablex Publishers.

Fıkrkoca, M. (2003). *Bütünsel Risk Yönetimi*. Ankara: Pozitif Matbaacılık.

Field, A. (2009). *Discovering Statistic: Using SPSS*. Sage.Los Angeles.

Flafestad A., C.A. Hope (2001). "Strategic success in winter sports destinations: a sustainable value creation perspective". *Tourism Management*, Vol. 22. 445-461

Fletcher, R. (2008). Living on the edge: The appeal of risk sports for the Professional middle class. *Sociology of Sport Journal*, 25, 310e330.

Fossmo, T. (2006). *Age Matters: A Study on Motivation, Flow And Self-Esteem In Competing Athletes*. Hovedoppgave For Graden Cand. Psychology Institutie For Psychology.

Fournier J, Gaudreau P, Demontrond-Behr P, Visioli J, Forest J, Jackson SA. (2007). French translation of the flow state scale-2: Factor structure, cross-cultural invariance, and associations with goal attainment. *Psychology of Sport and Exercise*, 8, 897-916.

Franken, I. H., Zijlstra, C., & Muris, P. (2006). Are nonpharmacological induced rewards related to anhedonia? A study among skydivers. *Progress in Neuro-Psychopharmacology & Biological Psychiatry*, 30(2), 297-300. doi: 10.1016/j.pnpbp.2005.10.011

Franques, P., Auriacombe, M., Piquemal, E., Verger, M., Brisseau-Gimenez, S., Grabot, D., et al. (2003). Sensation seeking as a common factor in opioid dependent subjects and high risk sport practicing subjects. A cross sectional study. *Drug and Alcohol Dependence*, 69(2), 121–126.

Fuchs G, Arie R, 2006. Tourist destination risk perception: The case of ısrail. *Journal of Hospitality and Leisure Marketing*, 2, 83-108.

Fuchs, G. (2013). Low Versus High Sensation-Seeking Tourists: A Study of Backpackers' Experience Risk Perception. *International Journal of Tourism Research*, 15: 81-92.

Gammon, S., & Robinson, T. (2003). Sport and tourism: A conceptual framework.

Gencer, T., Demir, C. ve Aycan, A. (2008). ‘ Kayak Merkezlerindeki Spor Turistlerinin Hizmet Kalite Algılarını Etkileyen Değişkenler.’ *Ege Akademik Bakış*. 8 (2) . (437-450).

Ghobadian, A., Speller, S. ve Jones, M. (1994). Service Quality Concept and Models. *International Journal of Quality & Reliability Management*, 11(9), pp.43-66.

Goma-i-Freixanet, M. (2004). Sensation seeking and participation in physical risk sports. *On the psychobiology of personality: Essays in honor of Marvin Zuckerman*, 185-201.

Goma-i-Freixanet, M., Martha, C., & Muro, A. (2012). Does the sensation-seeking trait differ among participants engaged in sports with different levels of physical risk? *Anales De Psicologia*, 28(1), 223-232.

Göğercin, T. (2017). *Beden Eğitimi Öğretmenlerinin İş Tatmini Ve Mesleki Tükenmişlik Düzeylerinin İncelenmesi (İstanbul Başakşehir İlçesi Örneği)* (Master's Thesis, İstanbul Gelişim Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü).

Gökçe, H. ve Orhan, K. (2011). Serbest Zaman Doyum Ölçeğinin Türkçe Geçerlilik Güvenirlik Çalışması. *Hacettepe Journal of Sport Sciences*. 22(4): 139-145.

Gözmen, A., & Aşçı, F. H. Sporcularda Optimal Performans Duygu Durumunun Yordanmasında Beş Faktörlü Kişilik Özelliklerinin ve Mükemmeliyetçiliğin Rolü. *Spor Bilimleri Dergisi*, 27(1), 40-48.

Greene, K., Krcmar, M., Walters, L. H., Rubin, D. L., Hale, J., Hale, L. (2000). Targeting Adolescent Risk Taking Behaviors: The Contributions of Egocentrism and Sensation Seeking. *Journal of Adolescence*. 23, 439-461.

Grönross, C. (1984). A Service Quality Model and It's Market Implications, *European Journal of Marketing*, 18(4): 36-44.

Gülcan, B. (2004). Macera Turizminin Kapsamı ve Macera Turizminde Kaza Riski. *Gazi Üniversitesi Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi*. ss:3.

Güvendir, M. A., Özkan, Y. Ö. (2015). Türkiyede'deki Eğitim Alanında Yayımlanan Bilimsel Dergilerde Ölçek Geliştirme ve Uyarlama Konulu Makalelerin İncelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*. 14 (52): 23-33.

Hacıoğlu, N., Gökdeniz, A. ve Dinç, Y. (2003). Boş zaman ve Rekreasyon Yönetimi Örnek Animasyon Uygulamaları. Ankara: Detay Yayıncılık.

Hagel, B.E., Pless, I.B., Goulet, C., Platt, R.W., Robitaille, Y., 2005a. Effectiveness of helmets in skiers and snowboarders: case-control and case crossover study. *BMJ* 330, 281-284.

Hallin, C., & Mykletun, R. (2006). Space and place for BASE: On the evolution of a BASE jumping attraction image. *Scandinavian Journal of Hospitality and Tourism*, 6(2), 95-117. doi: 10.1080/15022250600667466

Harrison – Hill T., and Chalip L. (2005): “Marketing Sport Tourism: Creating Synergy between Sport and Destination”, *Sport in Society*. 8 (2): 302 – 320.

Hazar, A.(2007). Spor ve Turizm. 1. Baskı. Ankara: Detay Yayıncılık.

Hektner JM, Csikszentmihalyi M. (1996). Annual Meeting of the American Educational Research Association: A longitudinal exploration of flow and intrinsic motivation in adolescents. University of Chicago.

Higgs B., Polansky M.S., and Hollick M. (2005): “Measuring Expectations: Forecast vs. Ideal Expectations. Does It Really Matter?” , *Journal of Retailing and Customer Services*, 12 (1): 49 – 64.

Hills P, Argyle M. (2001). Happiness, introversion/extraversion and happy introverts. *Personality and Individual Differences*, 30(4), 595–608.

Hittner J.B., Swickert R., Sensation seeking and alcohol use: meta analytic review, *Addictive behaviour*, 31 (8) 1383-1401, 2006.

Hoe, S.L. (2008). Issues and procedures in adopting structural equation modeling Technique. *Journal of Applied Quantitative Methods*. 3(1). 76-83.

Holden, A. (2000). “Winter tourism and the environment in conflict: The case of Cairngorm”, Scotland. *International Journal of Tourism Research*, 2(4), 247-260

Howard, R.A. (2009). A Case Study Of The Ottawa Valley Whitewater Rafting Industry: Standards and Risk Management. Brock University. Submitted In Partial Fulfillment Of The Requirements For The Degree Of Master Of Arts In Applied Health Sciences. pp: 10-20.

Howat, G., Absher, J., Crilley, G., ve Milne, I. (1996). “Measuring Customer Service Quality in Sports and Leisure Centres”. *Managing Leisure*, 1(2), 77-89.

Hoyle, R. H., Stephenson, M. T., Palmgreen, P., Lorch, E. P. ve Donohew, R. L. (2002) Reliability and Validity of a Brief Measure of Sensation Seeking, *Personality and Individual Differences*, c. 32, ss. 401-414.

Huber, F., Herman, A., ve Morgan, R., E., “Gaining competitive advantage through customer value oriented management”, *Journal of Consumer Marketing*, Vol. 18, ss. 41-53. 2001.

Huck, S. W. (2012). *Reading statistics and research* (6th edition.). Boston, MA. Pearson Education. pp: 1-593.

Hudson S. *Sport And Adventure Tourism*. New York, The Haworth Hospitality Press, 2003: 90.

Hudson, S. (2004). Winter sports tourism in North America. In B. W. Ritchie & D. Adair (Eds.), *Sport tourism: Interrelationships, impact and issues* (pp. 77-100). London: Cromwell Press.

- Hudson, S., Cross, P. (2005). Winter sports destinations: dealing with seasonality. In J. Higham (Ed.), *Sport tourism destinations: issues, opportunities and analysis*, 188–204. Oxford: Elsevier Butterworth-Heinemann.
- Hudson, S., ve Shephard, G. W. (1998). “Measuring Service Quality at Tourist Destinations: An Application of Importance-Performance Analysis to An Alpine Ski Resort”. *Journal of Travel and Tourism Marketing*, 7(3), 61-77.
- Hunt, J. C. (1996). Diving the wreck: Risk and injury in sport scuba diving. *Psychoanalytic Quarterly*, LXV, 591e622.
- Ibrahim H. ve Cordes K. A. (2002). *Outdoor Recreation*. Sagamore Pub. Llc.
- Jack, S. J., & Ronan, K. R. (1998). Sensation seeking among high-and low-risk sports participants. *Personality and Individual differences*, 25(6), 1063-1083.
- Jackson S.A., Eklund R. C. (2004). *The Flow Scales Manual*. Morgantown. WV: Fitness Information Technology, Inc.
- Jackson, S., (1992). Athletes In Flow: A Qualitative Investigation Of Flow States In Elite Figure Skaters. *Journal of Applied Sport Psychology*, (4): 161-180
- Jackson, S., 1995. Faktors Influencing The Occurrence of Flow State In Elite Athletes. *Journal of Applied Sport Psychology*, (7): 138, 166.
- Jackson, S.A., Roberts, G.C. (1992). Positive Performance States Of Athletes: Towards A Conceptual Understanding Of Peak Performance. *The Sport Psychologist*, 6 (2), 156-171.
- Jackson, S.A., Thomas, P.R., Marsh, H.W., ve Smethurst, C.S. (2001). Relationships Between Flow, Self-Concept, Psychological Skills, And Performance, *Journal Of Applied Sport Psychology*, 13: 129-153.
- Jenkins, J.M. ve Pigram, J.J. (2003). *Encyclopedia of Leisure and Outdoor Recreation*. London and New York: Routledge, Taylor & Francis Group.
- Jensen, E., (1998). *Teaching With The Brain In Mind*. Alexandria. Virginia Association For Supervision and Curriculum Development. (2): 9-19.

Jones, C.D., Hollenhorst, S.J. ve Perna, F. (2003). An Empirical Comparison of the Four Channel Flow Model and Adventure Experience Paradigm. *Leisure Sciences*, 25: 17-31.

Judge TA, Iliès R. (2002). Relationship of personality to performance motivation: A meta-analytic review. *The Journal of Applied Psychology*, 87(4), 797–807.

Kane, Mourice, J. and Tucker, Hazel, (2004). Adventure Tourism The Freedom To Play With Reality. *Tourist Studies*, 4 (3): 217-234.

Karaküçük, S. (2005). *Rekreasyon – Boş Zaman Değerlendirme*. Ankara: Gazi Kitabevi, 5.Basım.

Kelly, J.R. (1982). *Leisure*. New Jersey: Prentice Hall. 7

Kelly, J.R. ve Kelly, J.R. (1994). Multiple dimensions of meaning in the domains of work, family, and leisure. *Journal of Leisure Research*, 26(3): 250-274.

Kelly, T. H., Robbins, G., Martin, C. A., Fillmore, M. T., Lane, S. D., Harrington, N. G., et al. (2006). Individual differences in drug abuse vulnerability: d-amphetamine and sensation-seeking status. *Psychopharmacology (Berl)*, 189(1), 17–25.

Kerr, J. H., & Mackenzie, S. H. (2012). Multiple motives for participating in adventure sports. *Psychology of Sport and Exercise*, 13(5), 6469-6657. doi: 10.1016/j.psychsport.2012.04.002

Kılbaş, Ş. (2001). *Rekreasyon: Boş zamanı değerlendirme*. Adana: Anaca Yayınlar.

Kır, İ. (2007). Yüksek Öğretim Gençliğinin Boş Zaman Etkinlikleri: Ksü Örneği. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(2), 307–328.

Kindal, A., Shores, T,W., Stephanie, T,W. (2010). “Pursuing Leisure During Leisure-Time Physical Activity”, *Journal of Physical Activity and Health*, 7, 685–694.

Ko, Y. J., & Pastore, D. L. (2005). A Hierarchical Model of Service Quality for the Recreational Sport Industry. *Sport Marketing Quarterly*, 14(2).

Koçak F. ve Balcı, V. (2010). Doğada Yapılan Sportif Etkinliklerde Çevresel Sürdürülebilirlik. *Ankara Üniversitesi Çevre Bilimleri Dergisi*, 2(2): 213-222.

- Komarraju M, Karau SJ, Schmeck RR. (2009). Role of the big five personality traits in predicting college students' academic motivation and achievement. *Learning and Individual Differences*, 19(1), 47–52.
- Konu, H., Laukkanen, T., & Komppula, R. (2011). Using ski destination choice criteria to segment Finnish ski resort customers. *Tourism Management*, 32(5), 1096-1105.
- Kopp, M., Wolf, M., Ruedl, G., & Burtscher, M. (2016). Differences in sensation seeking between Alpine skiers, snowboarders and ski tourers. *Journal of sports science & medicine*, 15(1), 11.
- Koşan, A. (2013). Kış Sporları Turizmi–Kayak Turistlerinin Kış Turizm Merkezlerini Algı ve Değerlendirmelerine Ait Bir Araştırma (Palandöken’de Bir Uygulama). *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17 (2). 293-324
- Kotler P. (1997): *Marketing Management*. 9th edition. Prentice Hall. New Jersey.
- Kotler, P. (2000). *Marketing Management*. The Millenium Edition. Prentice Hall Inc.:428.
- Kotler, P., Armstrong, G. (2001). *Principes of Marketing*. 9th. Edition. Prentice Hall Inc.
- Kowal J, Fortier MS. (1999). Motivational determinants of flow: Contributions from Self – Determination Theory. *The Journal of Social Psychology*,139 (3), 355-368.
- Kraus, R. G. (1998). *Recreation and leisure in modern society*. Canada: Jones and Bartlett Publishers.
- Kraus, R., Bates, B., (1975). *Recreation Leadership and Supervision*, Phlladelphia, PA: W. B. Saunders.
- Kraus, R., G. (1985). *Recreation Program Planning Today*, Scott, Foresman and Company, London: 32.
- Krein, K. 2007. “Nature and Risk in Adventure Sports.” In *Philosophy, Risk and Adventure Sports*, edited by M. McNamee, 80–93. Oxon: Routledge.

- Kyle , G.T. , Theodorakis, N.D., Karageorgiou, A. ve Lafazani, M.(2010) “The Effect of Service Quality on Customer Loyalty within the Context of Ski Resorts.” *Journal of Park and Recreation Administration*. 28(1), (1-15).
- Laurendeau, J. (2008). “Gendered Risk Regimes”: a theoretical consideration of edgework and gender. *Sociology of Sport Journal*, 25(3), 293e309.
- Lee, T.B. (2007). *Yeni Yöneticinin El Kitabı-2: Üstün Performans Geliştirme, Çev.Vedat G.Diker, Çanta Kitapları Dizisi: 3, Hayat Yayıncılık, İstanbul.*
- Lin, C., H., Sher, P., T., ve Shih, H., Y., “Past progress and future directions in conceptualizing customer perceived value”, *International Journal of Service Industry Management*, Vol. 16 No. 4, pp.. 318-336. 2005.
- Llewellyn, D. J., Sanchez, X., Asghar, A., & Jones, G. (2008). Self-efficacy, risk taking and performance in rock climbing. *Personality and Individual Differences*, 45(1), 75- 81. doi: 10.1016/j.paid.2008.03.001
- Lovelock C, Wirtz J, 2004. *Service marketing*, Pearson Prentice Hall, 5, USA.
- Luthans, F. (2008), *Organizational Behaviour*, McGraw Hill, U.S.A..
- Lynch, P., & Dibben, M. (2016). Exploring motivations for adventure recreation events: a New Zealand study. *Annals of Leisure Research*, 19(1), 80-97.
- Mannell, R.C. (1999). *Leisure Experience and Satisfaction. Leisure Studies: Prospects for The Twenty-First Century*. State College: Venture Publishing. 235
- Mansuroğlu, S. (2002). Akdeniz Üniversitesi Öğrencilerinin Serbest Zaman Özellikleri ve Dış Mekân Rekreasyon Eğilimlerinin Belirlenmesi. *Akdeniz Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*. 15(2): 53-62.
- Matzler, K., & Siller, H. J. (2003). Linking travel motivations with perceptions of destinations: the case of youth travelers in Alpine summer and winter tourism. *Tourism Review*, 58(4), 6-11.
- Matzler, K., Füller, J., Renzl, B., Herting, S., & Späth, S. (2008). Customer satisfaction with Alpine ski areas: the moderating effects of personal, situational, and product factors. *Journal of Travel Research*, 46(4), 403-413.

Matzler, K., Pechlaner, H., & Hattenberger, G. (2004). Lifestyle-typologies and marketing segmentation – The case of Alpine skiing tourism. Bozen: EURAC Research, European Academy.

Mc Court, W.F., Gurrera, R. J., and Cutter, H. S., Sensation seeking and novelty seeking: Are they the same?, *J. Nerv. Ment. Dis.*, 181, 309-312, 1993.

McDougall, G.H., & Levesque, T. “Customer satisfaction with service: Putting perceived value into the equation”, *Journal of Services Marketing*, 14(5), 392–410, 2000.

Mengütay, S. (2003). Boş Zamanları Değerlendirme Paneli, 1. Gençlik Boş Zaman ve Doğa Sporları Sempozyumu Bildiri kitabı. (246-272). Ankara.

Michel, G., Cazenave, N., Delpouve, C., Purper-Ouakil, D., & LeScanff, C. (2009). Personality profiles and emotional function in extreme sports: An exploratory study among BASE-jumpers. *Annales Medico-Psychologiques*, 167(1), 72-76. doi: 10.1016/j.amp. 2008.11.008

Miragaia, D., Conde, D., & Soares, J. (2016). Measuring Service Quality of Ski Resorts: An Approach to Identify the Consumer Profile. *The Open Sports Sciences Journal*, 9(1).

Monasterio, E., Mulder, R., Frampton, C., & Mei-Dan, O. (2012). Personality characteristics of BASE jumpers. *Journal of Applied Sport Psychology*, 24, 391e400. <http://dx.doi.org/10.1080/10413200.2012.666710>.

Moneta GB. (2004b). The flow model of intrinsic motivation in Chinese: Cultural and personal moderators. *Journal of Happiness Studies*, 5, 181–217.

Moneta, G.B. (2004a). The Flow Experience Across Cultures. *Journal of Happiness Studies*: 115-121.

Moreno Murcia JA, Cervelló Gimeno E, GonzálezCutre Coll D. (2008). Relationships among goal orientations, motivational climate and flow in adolescent athletes: differences by gender. *The Spanish Journal of Psychology*, 11(1), 181–191.

Morgan, D. ve Flucker, M., (2006). Risk Management For Australian Commercial Adventure Tourism Operations (Edited by Yoel Monsfeld ve Abraham pizom).

Tourism, Security and Safety: From Theory to Practice. Oxford UK: Elsevier Ltd: 153-168.

Mucuk İ. Pazarlama İlkeleri. 13. Baskı. İstanbul: Türkmen Kitabevi; 2001. s. 285.

Mueller, B.A., Cummings, P., Rivara, F.P., Brooks, M.A., Terasaki, R.D., 2008. Injuries of the head, face, and neck in relation to ski helmet use. *Epidemiology* 19, 270–276.

Müller, E., Gimpl, M., Poetzelsberger, B., Finkenzeller, T. and Scheiber, P. (2011). Salzburg Skiing for the Elderly Study: study design and intervention--health benefit of alpine skiing for elderly. *Scandinavian journal of medicine & science in sports* 21(1), 1–8

Myers DG, Diener E. (1995). Who is happy? *Psychological Science*, 6 (1), 10-19.

Neumeyer and Neumeyer (1958). *Leisure and Recreation*. New York: Ronald Press.

Odabaşı, Y. (2003). *Satışta Ve Pazarlamada Müşteri İlişkileri Yönetimi*, 3. bs. Sistem Yayıncılık, İstanbul: 73.

Ormiston, D., Gilbert, A. ve Manning, R. E. (1998). “Indicators and Standards of Quality for Ski Resort Management”. *Journal of Travel Research*, 36(3), 35-41.

Önder, S. (2003). Selçuk Üniversitesi Öğrencilerinin Rekreatif Eğilim ve Taleplerinin Belirlenmesi Üzerine Bir Araştırma, *S.Ü. Ziraat Fakültesi Dergisi*, 17 (32): 31-38.

Özel, A.E. (2004). Çanakkale İli Doğal ve Kültürel Potansiyelinin Turizm ve Rekreatif Kullanım Yönünden İncelenmesi. Çanakkale: ÇOMÜ Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı.

Özen, H.U. (2002). *Riske Maruz Değer Yöntemi ve İMKB'de Uygulaması*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir

Page, S.J., Bentley, T.A. ve Walker, L. (2005). Scoping The Nature and Extent of Adventure Tourism Operations in Scotland: How Safe Are They?. *Tourism Management*, 26: 381-397.

- Pain, M. T., & Pain, M. A. (2005). Essay - Risk taking in sport. *Lancet*, 366. doi: 10.1016/s0140-6736(05)67838-5
- Palmer, A. (2001). *Principles services marketing*. 3rd ed., New York: McGraw-Hill Companies.
- Parasuraman A., Zeithaml V.A., Berry L.L. (1988). SERVQUAL: A Multiple Item Scale for Measuring Consumer Perceptions of Service Quality. *Journal of Retailing*. 64: 12-40.
- Parasuraman, A., Zeithaml, V. A., & Berry, L. L. (1985). "A Conceptual Model of Service Quality and its Implications for Future Research". *The Journal of Marketing*, 41-50. Prentice- Hall Inc.,
- Park, J.W., Robertson R., Wu, C. (2004). "The Effect Of Airline Service Quality On Passangers: Behavioral Intentions: A Korean Case Study", *Journal Of Air Transport Management*, 10(6): 435-439.
- Park, S. (2001). A further exploration of the involvement profiles in selected recreational sport activities: Results from a study in Korea. *Sport Marketing Quarterly*, 10(2), 77-82.
- Pearce, P. L. (2005). *Tourist behaviour: Themes and conceptual schemes*. Clevedon: Channel View.
- Pedersen, M.,D., Perception of High Risk Sport. *Perceptual and Motor Skills*. 85, 756-758, 1997.
- Pérez, J., & Torrubia, R.(1985). Sensation seeking and antisocial behaviour in a student sample. *Personality and individual differences*, 6(3), 401-403.
- Pizam, A., Reichel, A., & Uriely, N. (2001). Sensation seeking and tourist behavior. *Journal of Hospitality & Leisure Marketing*, 9(3-4), 17-33.
- Powell, C. (2007). The Perception of Risk and Risk Taking Behavior: Implications for Incident Prevention Strategies. *Wilderness and Environmental Medicine*, 18: 10-15.

Priest, S., & Gass, M. (2017). *Effective Leadership in Adventure Programming*, 3E. Human Kinetics.

Puchan, H. (2004). Living 'extreme': Adventure sports, media, and commercialisation. *Journal of Communication Management*, 9(2), 171-178. doi: 10.1108/13632540510621588

Ragheb, M.G., ve Tate, R.L. (1993). A behaviour model of leisure participation based on leisure attitude, motivation and satisfaction. *Leisure Studies* 12: 61-71.

Roberti, J. W. (2004) A Review of Behavioral and Biological Correlates of Sensation Seeking, *Journal of Research in Personality*, c. 38, ss. 256-279.

Robinson, S. (1999): "Measuring Service Quality: Current Thinking and Future Requirements", *Marketing Intelligence & Planning*, 17 (1): 21 – 32

Rosenbloom, T. (2003). Risk evaluation and risky behavior of high and low sensation seekers. *Social Behavior and Personality*, 31(4), 375-386. doi: 10.2224/sbp.2003.31.4.375

Rossi, B., & Cereatti, L. (1993). The sensation seeking in mountain athletes as assessed by Zuckerman's sensation seeking scale. *International Journal of Sport Psychology*, 24, 417e431.

Ruedl, G., Abart, M., Ledochowski, L., Burtscher, M., & Kopp, M. (2012). Self reported risk taking and risk compensation in skiers and snowboarders are associated with sensation seeking. *Accident Analysis & Prevention*, 48, 292-296.

Ruedl, G., Pocecco, E., Sommersacher, R., Gatterer, H., Kopp, M., Nachbauer, W. and Burtscher, M. (2010) Factors associated with self-reported risk-taking behaviour on ski slopes. *British journal of sports medicine* 44(3), 204–206.

Ruedl, G., Sommersacher, R., Woldrich, T., Kopp, M., Nachbauer, W., Burtscher, M., (2010) Risk factors of head injuries on Austrian ski slopes. *Dtsch. Z Sportmed.* 61 (4), 97–102.

Russel, K., Christie, J., Hagel, B.E., (2010) The effects of helmets on the risk of head and neck injuries among skiers and snowboarders: a meta-analysis. *CMAJ* 182 (4), 333–340.

Rusting CL, Larsen RJ. (1997). Extraversion, neuroticism, and susceptibility to positive and negative affect: A test of two theoretical models. *Personality and Individual Differences*, 22(5), 607–612.

Sağlık, E., & Kocaman, G. (2014). Kayak Merkezlerinde Turistlerin Hizmet Kalite Algısının Belirlenmesi: Palandöken Kayak Merkezinde Bir Uygulama. *Atatürk İletişim Dergisi*, (6), 67-87.

Sanchez-Mora, C., Ribases, M., Casas, M., Bayes, M., Bosch, R., Fernandez-Castillo, N., Cormand, B. (2011). Exploring DRD4 and its interaction with SLC6A3 as possible risk factors for adult ADHD: A meta-analysis in four european populations. *American Journal of Medical Genetics Part B-Neuropsychiatric Genetics*, 156B(5), 600-612. doi: 10.1002/ajmg.b.31202

Satinder, K. P., & Black, A. (1984). Cannabis use and sensation-seeking orientation. *The Journal of psychology*, 116(1), 101-105.

Schermelleh, E. K., Moosbrugger, H. (2003). Evaluating The Fit Of Structural Equation Models: Tests Of Significance And Descriptive Goodness-Of-Fit Measures. *Methods Of Psychological Research Online*, 8 (2): 23-74.

Schroth, M. L. (1995). A comparison of sensation seeking among different groups of athletes and nonathletes. *Personality and Individual Differences*, 18(2), 219e222.

Schumacher, R. E., Lomax, R. G. (1996). *A Beginner's Guide to Structural Equation Modeling*. New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates, Publishers.

Schwarz, R. M., Burkhart, B. R., & Green, S. B. (1978). Turning on or turning off: Sensation seeking or tension reduction as motivational determinants of alcohol use. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 46(5), 1144.

Scott, D., McBoyle, G. (2007). "Climate change adaptation in the ski industry". *Mitigation and Adaption Strategies for Global Change*, 12, 1411–1431.

Scott, M.D., Buller, D.B., Andersen, P.A., Walkosz, B.J., Voeks, J.H., Dignan, M.B., Cutter, G., 2007. Testing the risk compensation hypothesis for safety helmets in alpine skiing and snowboarding. *Inj. Prev.* 13, 173–177.

Seçer, İ. (2013). SPSS ve LISREL ile Pratik Veri Analizi. Analiz ve Raporlaştırma. Anı Yayıncılık. Ankara.

Self, D. R., Henry, E. D., Findley, C. S., & Reilly, E. (2007). Thrill seeking: the type T personality and extreme sports. *International Journal of Sport Management and Marketing*, 2, 175e190.

Sevil, G. (2001). Finansal Risk Yönetimi Çerçevesinde Piyasa Volatilitésinin Tahmini ve Portföy VaR Hesaplamaları. (3. Baskı). Eskişehir: T.C. Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Sevil, T. (2012). Boş Zaman ve Rekreasyon: Kavram ve Özellikler. Boş Zaman ve Rekreasyon Yönetimi içinde. (S. Kocaekşi. ed.). T.C. Anadolu Üniversitesi: Eskişehir

Sevim, Y. (2007). Antrenman Bilgisi. Yayın No 358. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım

Sezgin, A. (2010). Üniversite Hastanelerinde Çalışan Başmüdür ve Müdürlerin İş Doyumu İle Tükenmişlik Düzeylerinin İncelenmesine Yönelik Bir Araştırma, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, s. 13 (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).

Sezgin, İ. (1999). Spor Ergonomisinin Spor Yaralanmalarında ve Spor Sakatlanmalarındaki Yeri ve Önemi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.

Shaughnessy, J.,J., Zechmeister, E., B., *Research Methods in Psychology*, (Fourth Edition), Mc-Graw Hill, Boston, 1997.

Shealy, J.E., Ettliger, C.F., & Johnson, R.J. (2005). Skiing trauma and safety: Fifteenth International Symposim, ASTM Special Technical Publication 1464. West Conshohocken, PA: ASTM International, pp. 59-66

Shoham, A., Rose, G. M., & Kahle, L. R. (2000). Practitioners of risky sports: a quantitative examination. *Journal of Business Research*, 47, 237e251. Retrieved from [http://dx.doi.org.ezp01.library.qut.edu.au/10.1016/S0148-2963\(98\)00093-9](http://dx.doi.org.ezp01.library.qut.edu.au/10.1016/S0148-2963(98)00093-9).

Silahtaröğlu F., Akademisyenlerde Zaman Yönetimi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Tokat, 2004.

Slanger, E., Rudestam, K., E., Motivation and Disinhibition in High Risk Sports: Sensation Seeking and Self Efficacy, of Research in Personality, 31, 335-374, 1997.

Stahl BC. Reflective responsibility for risk: a critical view of software and information systems development risk management. International Journal of Risk Assessment and Management, 2007, 7: 312-325.

Sulheim, S., Holme, I., Ekeland, A., Bahr, R., 2006. Helmet use and risk of head injuries in alpine skiers and snowboarders. JAMA 296, 919–924.

Svrakic DM, Cloninger CR. Personality Disorder. Kaplan& Sadock's Comprehensive Textbook of Psychiatry, Eight Edition, edited by Sadock, B.J, Sadock, V.A., Lippincott Williams& Wilkins, 2004;2063-2104.

Swann C, Keegan RJ, Piggott D, Crust L. (2012). A systematic review of the experience, occurrence, and controllability of flow states in elite sport. Psychology of Sport and Exercise, 13(6), 807–819.

Swarbrooke, J.B., Leckie, C.S., Pomfret, G. (2003). Adventure Tourism The New Frontier. Burlington MA: Elsevier Science Ltd.pp: 32-36.

Şendağ, Eylem Zarife (2010), “Yaş, Eğitim Düzeyi, Heyecan Arayışı, İç-Dış Denetim Odağı ve Saldırganlık ile Trafik Kuralı İhlali Yapma ve Trafik Kazasına Karışma Arasındaki İlişkiler”, Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Şimşek, K. Y. (2010). Türk Ekstrem Sporcuları İçin Spor Tüketim Güdüsü Ölçeğinin Güvenirlik ve Geçerlik Çalışması. CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 5(3), 97-106.

Şimşek, K. Y. (2012). Türk Ekstrem Sporcularının Spor Tüketim Faktörleri. Ege Akademik Bakış Dergisi, 12, 71-84.

Tabachnick, B.G., Fidell, L.S. (2013). Using Multivariate Statistics (6. edition). Pearson, Boston.

Tanyeri L. 18-20 Yaş Erkek Snowboardcularda Pliometrik Antrenmanların Slalom İniş Hızına Etkisi, T.C. Marmara Üniveristesi Sağlık Bilimleri Ensititüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2013

Tanyeri L. Genç Erkek Snowboardcularda Stabil ve Stabil Olmayan Zeminlerdeki Koordinasyon Uygulamaları ve Farklı Öğrenme Yöntemlerinin Denge, Esneklik, Çeviklik ve Beceri Üzerine Etkisi, T.C. Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, 2017

Tanyeri Y. Kayak, Kayak Tekniği ve Öğrenimi, Erzurum, 2002:15-21.

Teas K.R. (1993). Expectations, Performance Evaluation, and Consumers's Perceptions of Quality. *Journal of Marketing* 57:18-34.

Tekin, A. (2009). *Rekreasyon*. Muğla: Ata Ofset.

Tekin, M. (2007). Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Serbest Zamanlarını Değerlendirme Anlayış ve Alışkanlıkları. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 111-119.

Tetik O, Aydog T, Demirel AH, Atay ÖA, Doral MN. Kış sporlarında Spor Yaralanmaları. *Spor Bilimleri Dergisi Hacettepe J. Of Sport Sci.* 2002:13(4); 42-55.

Tez, Ö. (2018). Yelkenkanat (Deltakanat) Pilotlarının Optimal Performans Duygu Durumu ve Boş Zaman Sıkılma Algısı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi. Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

The American Association for Leisure and Recreation (AALR), (2003). *Leisure Education in the Schools*. Editor: Lisa C. Pesavento- 11.

Thomson, C. J., Morton, K. L., Carlson, S. R., & RUPERT, J. (2012). The Contextual Sensation Seeking Questionnaire for skiing and snowboarding (CSSQ-S). 503-521.

Thomson, Cynthia J. *Seeking sensations through sport: an interdisciplinary investigation of personality and genetics associated with high-risk sport*. Diss. University of British Columbia, 2013.

Tillman, A., *The Program Book for Recreation Professionals*. National Press Books, California, 57-58, 1974.

Tomlinson J, Leigh E. (2004). *Extreme Sports: In Search of the Ultimate Thrill*, Firefly: Books Ltd.

- Torkildsen, G., (2005). Leisure Recreation Management. Fifth Edition: 57
- Toy, H. (2013). Kayak Merkezi Müşterilerinin Tatmin Düzeylerinin Bazı Demografik Değişkenlerle İlişkisinin Karşılaştırılması.
- Trembath, E. M., Szabo, A., & Baxter, M. J. (2002). Participation motives in leisure center physical activities. The Online Journal of Sport Psychology, 4(3).
- Tüfekçi, N., & Tüfekçi, K. Bankacılık Sektöründe Farklı Olma Üstünlüğünün ve Müşteri Sadakatının Yarattığı Değer: Isparta İlinde Bir Uygulama. Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (4), 170-183.
- Uluocak, U. ve Köksal, A. 1998. Dağcılık Tarihinde Etik Tartışmalar. I. Doğa Sporları ve Bilim Sempozyumu. Bildiriler Kitabı: 15-16, 23-24 Kasım 1998, Ankara.
- Uyguç, N. Hizmet Sektöründe Kalite Yönetimi; Stratejik Bir Yaklaşım. İzmir: Dokuz Eylül Yayınları; 1998. s. 1-8-23-28- 55 56 57 60 67.
- Uysal, M., Howard, G., ve Jamrozy, U. (1991). "An Application of İmportance-Performance Analysis to Ski Resort: A Case Study in North Carolina". Visions in Leisure and Business, 10(1), (16-25).
- Ülker, İ. (2006). Dağlarımız: Dağ Sporları ve Dağ Turizmi. 1. Baskı, Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.
- Ünal, Ş.Ş (1987). Kayak Sporu Yapanlarda Sakatlanma Nedenlerinin İncelenmesi. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul
- Vanat L. Fréquentation des domaines skiabiles: Bilan de la saison 2008/09 - Suisse. Genève; 2009.Saison 2008/2009.
- Vanat, L. (2012). 2012 International report on mountain tourism. Overview of the key industryfigures for ski resorts, <http://www.vanat.ch/RM-world-report-2012.pdf>. 10
- Wang, B. ve Manning, R. E. (1999). Computer Simulation Modeling for Recreation Management: A Study on Carriage Road use in Acadia National Park, Maine, USA, USA Environmental Management, 23 (2): 193-203.

Wang, W., Wu, Y., Peng, Z., Lu, SW., Yu, L., Wang, G.P., Fu, X.M. ve Wang, Y.H. (2000). Test of Sensation Seeking in a Chinese Sample. *Personality and Individual Differences*. 28: 169-179.

Watkins, M. (2013) Using intentional attributions to explain change in leisure meanings. *Leisure Sciences: An Interdisciplinary Journal*, 35 (2), 89-106.

Weber, K., (2001). Outdoor Adventure Tourism A Review of Research Approaches. *Annals of Tourism Research*, 28 (2): 360-377.

Weinberg RS, Gould D. (2003). *Foundations of Sport and Exercise Psychology*. Champaign, IL: Human Kinetics, s:24-49;144-147.

Weinberg, R. S., Gould, D. 2011. *Foundations of Sport and Exercise Psychology*. Human Kinetic: 148-154.

Whiteside, S. P., & Lynam, D. R. (2001). The Five Factor Model and impulsivity: Using a structural model of personality to understand impulsivity. *Personality and Individual Differences*, 30(4), 669-689. doi: 10.1016/S0191-8869(00)00064-7

Willett, A.H. (1971). *The Economic Theory of Risk and Insurance*. Huebner Foundation Studies, New York.

Willig, C. (2008). A phenomenological investigation of the experience of taking part in 'Extreme Sports'. *Journal of Health Psychology*, 13(5), 690-702. doi: 10.1177/1359105307082459

Yapraklı, Ş. Sağlık, E. (2010). "Hizmet İşletmelerinde Rekabet Aracı Olarak Hizmet Kalitesi ve İlişki Kalitesi: Konaklama İşletmelerinde Bir Uygulama". *Öneri Dergisi*, 9(34), 71–85.

Yavaş, Ö. (2017). *Doğa ve Macera Rekreasyonu Katılımcılarının Baskın Beyin Alanları, Aleksitimi ve Risk Alma Davranış İlişkisinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Yıldırım, A., Şimşek, H., *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2005.

- Yıldız, S. M. (2010). Spor ve Fiziksel Etkinlik Hizmetleri Pazarlaması. Ankara: Detay Yayıncılık
- Yılmaz, T. (2002). Ergenlerde Risk Alma Davranışının İncelenmesi, 1.Ulusal Çocuk ve Suç: Nedenler ve Önleme Çalışmaları Sempozyumu Bildirileri, Ankara: Türkiye Çocuklara Yeniden Özgürlük Vakfı, 119-145
- Zeithaml V.A., Bitner M.J. (2000). Service Marketing, 2nd Edition. McGraw Hill, Boston:10
- Zeithaml, V. A., Berry, L. L. ve Parasuraman, A. (1990). Delivering Quality Service: Balancing Customer Perceptions and Expectations. Free Press: USA.
- Zeithaml, V.A., Parasuraman, A., Berry, L.L. (1985). Problems And Strategies İn Services Marketing Journal Of Marketing, 49: 33-46.
- Zeydan, Ö. ve Sevim, B. (2008) 'İklim Değişikliğinin Kış Turizmine Etkileri.' TMMOB İklim Değişimi Sempozyumu Bildiriler Kitabı, Ankara, (159-17).
- Zuckerman M., Kuhlman D.M., Personality and risk taking: common biosocial factors, Journal of personality, 68(6):999-1029, 2000.
- Zuckerman, M. (1979). Sensation Seeking: Beyond The Optimal Level of Arousal. Erlbaum: Hillsdale, NJ.
- Zuckerman, M. (1994). Behavioral expressions and biosocial bases of sensation seeking. New York: Cambridge University Press.
- Zuckerman, M. (2007). Sensation seeking Sensation seeking and risky behavior (pp. 3-49). Washington, DC: American Psychological Association.
- Zuckerman, M., & Neeb, M. (1980). Demographic influences in sensation seeking and expressions of sensation seeking in religion, smoking and driving habits. Personality and Individual Differences, 1(3), 197-206.
- Zuckerman, M., Buchsbaum, M.S. and Murphy D.L., Sensation seeking and its biological correlates, Psychological Bulletin, 88 (1), 187-214, 1980.

Zuckerman, M., Kuhlman, D. M., Joireman, J., Teta, P., & Kraft, M. (1993). A comparison of three structural models for personality: the big three, the big five, and the alternative five. *Journal of Personality and Social Psychology*, 65(4), 757-768. doi: 10.1037//0022-3514.65.4.757

Zuckerman, M., Tushup, R., & Finner, S. (1976). Sexual attitudes and experience: Attitude and personality correlates and changes produced by a course in sexuality. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 44(1), 7.

Zweig, P. (1974). *The Adventurer: The fate of adventure in the Western world*. London, UK: JM Dent and Sons Ltd. pp: 1-41.

EK-1: Etik Kurul Onay Formu

T.C.
MANİSA CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Sayı : 27697707-302.14.01-
Konu : Mustafa DEMİRCAN - Tez Konusu
Belirleme

SBE-REKREASYON ANABİLİM DALI BAŞKANLIĞINA

Anabilim Dalımız Rekreasyon Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencilerinden Mustafa DEMİRCAN 'ın tez konusu belirleme talebi Enstitü Yönetim Kurulumuzun 06.06.2017 tarih 18/28 sayılı kararlar aşağıda belirtildiği şekilde uygun bulunmuştur.
Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

e-imzalıdır

Doç. Dr. Ertan GÖKMEN
Enstitü Müdür Yardımcısı

Tez Konusu : "Kayak ve Snowboardçularda Optimal Performans Duygu Durumu, Heyecan Arayışı ve Algılanan Hizmet Kalitesi Düzeylerinin İncelenmesi"

Dağıtım:
Gereği:
Yrd. Doç. Dr. Sırrı Cem DİNÇ

Bilgi:
Sbe-Rekreasyon Anabilim Dalı Başkanlığına

EK-2: Tez Konusu (Başlığı) Değişikliği Onay Formu

Evrak Tarih ve Sayısı: 15/03/2019-E.6339

T.C.
MANİSA CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Sayı : 27697707-302.14.01-
Konu : Konu Belirleme, Değiştirme ve Onama

SBE REKREASYON ANABİLİM DALI BAŞKANLIĞINA

Anabilim Dalınız Rekreasyon Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencilerinden Mustafa DEMİRCAN'ın tez konusu değişikliği, Enstitü Yönetim Kurulumuzun 12.03.2019 tarih ve 8/7 sayılı kararıyla aşağıdaki şekilde uygun bulunmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

e-İmzalıdır
Prof. Dr. Halit EV
Enstitü Müdürü

Tez Konusu: Kayak ve Snowboardçularda Kayak Merkezi Tercihi, Optimal Performans Duygu Durumu ve Heyecan Arayışı İlişkisinin İncelenmesi

Dağıtım:

Gereği:

Dr. Öğretim Üyesi Sırrı Cem DİNÇ

Bilgi:

Sbe Rekreasyon Anabilim Dalı Başkanlığına

Evrakı Doğrulamak İçin : <https://dogrulama.cbu.edu.tr/envision.sorgula/belgedogrulama.aspx?V=BEND5D50D>

Adres: MCBÜ Şehit Prof. Dr. İlhan Varank Yerleşkesi Fen ve Sosyal Bilimler Enstitüsü Binası
1. Kat 45140 Yınısemre/Manisa
Telefon: (0 236) 2012754 Faks: (0 236) 2330949
Elektronik Ağ: <http://sbe.cbu.edu.tr>

Bilgi İçin: Fırat Akar
Unvanı: Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni
Tel No: 2012764

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır

EK-3: Kayak ve Snowboarda İlişkin Heyecan Arama Ölçeği İzin Yazısı

The Contextual Sensation-seeking Questionnaire for Skiing and Snowboarding

(CSSQ-S). Development of a Sport Specific Scale

From: S. Cem Dinc [scem.dinc@gmail.com]

Sent: Tuesday, January 17, 2017 7:03 AM

To: Cynthia Thomson

Subject: artical request

Dear Cynthia Thomson (PhD)

I am working for Celal Bayar Universty in Manisa, Turkey and studying outdoor recreation, more specific mountaineering (mix, sport and rock clmbing) skiing and sailing and windsurfing. We have several research topics about which sensation seeking, risk perception and flow relation in skiing and snowboarding. And examination of the influence of those varibale to preference of ski resort and service quality. For this purpose we have found some articals but not yours called "**The Contextual Sensation-seeking Questionnaire for skiing and snowboarding (CSSQ-S). Development of a sport specific scale**" as full text version. So I would like to use your CSSQ to measure sansation seeking behaviours in ski and snowboarding specific. First of all we translate it to Turkish Version and measure psychometrically promising. If it is possible for you we request your artical as full text.

Best regards

Cem S. Dinc (PhD)

From: Cynthia Thomson <Cynthia.Thomson@ufv.ca>

Sent: 18 Ocak 2017 00:45:10 GMT+3

To: "S. Cem Dinc" <scem.dinc@gmail.com>

Subject: Ynt: artical request

Hi Cem Dinc,

Nice to see others studying a similar area of research! I am interested in the results you find. I have attached the full text that includes the CSSQ for you (the article starts at page 51 in the PDF).

Sincerely,

Cynthia

EK 4: Sürekli Etkinlik Tecrübe Ölçeği İzin Yazısı

Sürekli Etkinlik Tecrübe Ölçeği (SETÖ – 2)

Gönderen: **Hülya Aşçı** <fhulya@marmara.edu.tr>

Tarih: 3 Ağustos 2016 13:53

Konu: RE: Performans duygu durumu ölçeği

Alıcı: "S. Cem Dinc" <scem.dinc@gmail.com>

Cem hocam,

Dosyalar ekte.

Çalışmanın künyesinde aşağıda. Kolay gelsin

Hülya

Çağlar, E., Sarı, İ., Aşçı, F. H., Jackson, S., Eklund, R. "The short version of Flow Scales: Reliability and Validity Study", III. International Exercise and Sport Psychology Congress, 48, 23-25 October, 2015.

EK-5: Kayak ve Snowboardculara Özel Hazırlanan Kişisel Bilgi Formu

Sayın Katılımcı,

Cevaplandıracağınız anket soruları, Kayak ve Snowboard Yapan Bireylerin Optimal Performans Duygu Durumu, Heyecan Arayışı ve Kayak Merkezlerinde Algılanan Hizmet Kalitesi Düzeyleri Arasındaki İlişkiyi ölçmeye yöneliktir. Vereceğiniz yanıtlar sadece akademik bir çalışmada toplu olarak değerlendirilecek olup doğruluğu çalışmanın bilimselliğine katkı sağlayacaktır. İlginiz için teşekkür ederim.

Mustafa DEMİRCAN
Manisa Celal Bayar Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü Rekreasyon Anabilim Dalı
Yüksek Lisans Öğrencisi

Kişisel Bilgi Formu

1-Cinsiyetiniz

Erkek ( ) Kadın ( )

2- Yaşınız: .....

3-Medeni Durumunuz

Bekâr ( ) Evli ( )

4-Eğitim Durumunuz

İlköğretim ( ) Ortaöğretim ( ) Lisans(Üniversite) ( ) Lisansüstü ( )

5-Ekonomik Düzeyiniz

Düşük ( ) Orta ( ) Yüksek ( ) Çok Yüksek ( )

6-Branşınız

Kayak ( ) Snowboard ( )

7-Kayak/Snowboard Beceri Düzeyiniz

Başlangıç ( ) Acemi ( ) Orta Seviye ( ) İleri Seviye ( ) Uzman ( )

8-Yılda Kayak ya da Snowboard İçin Harcadığınız Gün Sayısı

<10 ( ) 10 – 25 ( ) 25 – 40 ( ) >40 ( )

9-Kask Kullanım Durumunuz

Evet ( ) Hayır ( )

10-Pist Tercihiniz

Yeşil (Kolay/Basit) ( ) Mavi (Kolay/Orta) ( ) Kırmızı (Zor) ( ) Siyah (Çok Zor) ( )

EK-6: Kayak ve Snowboarda İlişkin Heyecan Arama Ölçeği

Kayak ve Snowboarda İlişkin Heyecan Arama Ölçeği					
	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1. Hızlı kayak/snowboard yapmaktan hoşlanırım.	1	2	3	4	5
2. Daha önce hiç kaymadığım bir eğimli alanda kayak/snowboard yapmaktan hoşlanırım.					
3. Önümde ne olduğunu (yamaçtan aşağı sarkan kar kornişi, ağaç, kesilmiş bir ağaç kütüğü, kaya) göremiyorsa bile kaymaya başlarım.	1	2	3	4	5
4. Sınırlarımın ötesinde kayak/snowboard yapmaktan hoşlanırım.	1	2	3	4	5
5. İniş alanının uygunluğundan emin olmasam bile oraya atlamayı denemekten hoşlanırım.	1	2	3	4	5
6. Sevdiğim sporu yaparken sınırlarımı zorlamaktan hoşlanırım.	1	2	3	4	5
7. Eğer kontrolü kaybedersem, hemen yavaşlamaya çalışmam, Kendimi olayın akışına bırakırım.	1	2	3	4	5
8. Kaymak için her zaman yeni ve heyecan verici bir parkur bulmaya çalışırım.	1	2	3	4	5
9. 4,5 metrelik bir düşüşü içeren atlayış benim için çok yüksek bir atlayış değildir.	1	2	3	4	5

EK-7: Sürekli Etkinlik Tecrübe Ölçeği

Sürekli Etkinlik Tecrübe Ölçeği					
.....(Kayak, Snowboard)'a Katıldığımda	Hiçbir Zaman	Nadiren	Bazen	Sık Sık	Her Zaman
1.Kendimi aktivitenin üst düzeydeki taleplerini yeterince karşılayacak yeterlikte hissedirim.	1	2	3	4	5
2.Hareketleri, düşünmek zorunda olmadan kendiliğinden ve otomatik olarak yaparım.	1	2	3	4	5
3.Ne yapmak istediğim konusunda güçlü hislere sahibim.	1	2	3	4	5
4.Performans sergilerken ne kadar iyi yaptığıma ilişkin iyi fikirlere sahibim.	1	2	3	4	5
5.Yapmış olduğum işe tamamen yoğunlaşıyorum.	1	2	3	4	5
6.Tam kontrole sahip olduğumu hissedirim.	1	2	3	4	5
7.Başkalarının benim hakkımda düşünebilecekleri beni endişelendirmez.	1	2	3	4	5
8. Zamanın normalden farklı geçtiğini hissedirim.	1	2	3	4	5
9.Aktiviteden elde ettiğim yaşantı/deneyim son derece doyurucudur/faydalıdır.	1	2	3	4	5

EK-8: Kayak Merkezi Tercih Ölçeği Denemelik Formu

Kayak Merkezi Tercih Ölçeği					
Kayak Merkezi tercihinizdeki önemine göre cevaplandırınız.	Benim İçin Önemlidir				Benim İçin Önemlidir
1.Kayak merkezinin şehre yakınlığı,	1	2	3	4	5
2.Kayak merkezinde bireysel malzemeler için tamir ve bakım ünitelerinin varlığı,	1	2	3	4	5
3.Pistlerin ideal genişlik ve uzunlukta hazırlanmış olması,	1	2	3	4	5
4.Taşıma tesisleri kullanım ücretlerindeki çeşitlilik	1	2	3	4	5
5.Konaklama tesisinin kış sporları kültürünü yansıtması,	1	2	3	4	5
6.Kayak merkezinin bulunduğu bölgenin çevre panoramik manzarası,	1	2	3	4	5
7.Taşıma tesislerinde görev yapan personelinin kayak ve snowboard kültürünü bilmesi ve yansıtması	1	2	3	4	5
8.Bolkar (ezilmemiş) alanların varlığı,	1	2	3	4	5
9.Kayak merkezinde bir sağlık merkezinin (112 Acil vb.) varlığı,	1	2	3	4	5
10.Kayak merkezinde kayak ve snowboard eğitim okullarının varlığı ve bir sistematik içerisinde çalışması,	1	2	3	4	5
11.Kayak merkezine gelen karayolunun kar-buz temizliği ve güvenliği	1	2	3	4	5
12.Pist çevresinde işaretlemelerin (işaret çubukları, güvenlik bariyerleri ve yön tabelaları) varlığı,	1	2	3	4	5
13.Temel kayak ve snowboard eğitimine yönelik yürüyen bant taşıma sisteminin varlığı,	1	2	3	4	5
14.Kayak ve snowboard dışındaki eğlence çeşitliliği (kar motoru, ATV, snowtubing, buz pateni vb.)	1	2	3	4	5
15.Konaklama tesisinin rahathlığı, konforu ve güvenliği,	1	2	3	4	5
16.Pist alanlarının doğal güzelliği (orman, dağ vb)	1	2	3	4	5
17.Taşıma tesislerinin yeni ve konforlu (rüzgar koruma ve ısıtma vb.) olması,	1	2	3	4	5
18.Pistlerin başlangıç-orta-ileri düzey beceri düzeylerine hizmet verecek çeşitlilikte olması,	1	2	3	4	5
19.Kayak merkezinin toplu taşıma araçları vasıtasıyla şehir merkezine bağlantısı	1	2	3	4	5
20.Kayak merkezi çevresindeki doğal yaşam çeşitliliği	1	2	3	4	5
21.Kayak merkezindeki tesislerin taşıma kapasitesi (kişi/saat)	1	2	3	4	5
22.Pist alanlarının oteller bölgesine yakınlığı,	1	2	3	4	5
23.Kayak merkezi için hazırlanmış tanıtım broşürü ve merkezi danışma ofisinin bulunması,	1	2	3	4	5
24.Ulusal ve uluslararası yarışma organizasyonlarına ev sahipliği yapması,	1	2	3	4	5
25.Kayak merkezinde arama- kurtarma ve pist güvenlik ekibinin aktif çalışması,	1	2	3	4	5
26.Konaklama ücretlerinin çeşitliliği,	1	2	3	4	5
27.Geleneksel festivallerin düzenleniyor olması,	1	2	3	4	5
28.Kayak merkezinin hava alanına yakınlığı,	1	2	3	4	5
29.Pistler arasında “Snow park, kids clup” alanının düzenlenmesi,	1	2	3	4	5
30.Taşıma tesislerinin binış-iniş alanlarının rahatlığı ve güvenliği,	1	2	3	4	5
31.Konaklama imkanlarının (otel, apart, bungalov, pansiyon vb.) çeşitliliği,	1	2	3	4	5
32.Kayak merkezindeki çevre temizliği (katı atık, ses, CO2 vb.)	1	2	3	4	5
33.Kayak merkezinde kayak malzeme ve giyimi kiralama hizmetlerinin varlığı,	1	2	3	4	5

EK-9: Kayak Merkezi Tercih Ölçeği

Kayak Merkezi Tercih Ölçeği					
Kayak Merkezi tercihinizdeki önemine göre cevaplandırınız.	Benim İçin Önemsizdir				Benim İçin Önemlidir
1.Taşıma tesisleri kullanım ücretlerindeki çeşitlilik	1	2	3	4	5
2.Kayak merkezinin bulunduğu bölgenin çevre panoramik manzarası,					
3.Taşıma tesislerinde görev yapan personelinin kayak ve snowboard kültürünü bilmesi ve yansıtması	1	2	3	4	5
4.Bolkar (ezilmemiş) alanların varlığı,	1	2	3	4	5
5.Kayak merkezinde bir sağlık merkezinin (112 Acil vb.) varlığı,	1	2	3	4	5
6.Kayak merkezine gelen karayolunun kar-buz temizliği ve güvenliği	1	2	3	4	5
7.Pist çevresinde işaretlemelerin (işaret çubukları, güvenlik bariyerleri ve yön tabelaları) varlığı,	1	2	3	4	5
8.Kayak ve snowboard dışındaki eğlence çeşitliliği (kar motoru, ATV, snowtubing, buz pateni vb.)	1	2	3	4	5
9.Konaklama tesisinin rahatlığı, konforu ve güvenliği,	1	2	3	4	5
10.Pist alanlarının doğal güzelliği (orman, dağ vb)	1	2	3	4	5
11.Taşıma tesislerinin yeni ve konforlu (rüzgar koruma ve ısıtma vb.) olması,	1	2	3	4	5
12.Kayak merkezi çevresindeki doğal yaşam çeşitliliği	1	2	3	4	5
13.Kayak merkezindeki tesislerin taşıma kapasitesi (kişi/saat)	1	2	3	4	5
14.Ulusal ve uluslararası yarışma organizasyonlarına ev sahipliği yapması,	1	2	3	4	5
15.Kayak merkezinde arama- kurtarma ve pist güvenlik ekibinin aktif çalışması,	1	2	3	4	5
16.Konaklama ücretlerinin çeşitliliği,	1	2	3	4	5
17.Geleneksel festivallerin düzenleniyor olması,	1	2	3	4	5
18.Pistler arasında “Snow park, kids clup” alanının düzenlenmesi,	1	2	3	4	5
19.Taşıma tesislerinin biniş-iniş alanlarının rahatlığı ve güvenliği,	1	2	3	4	5
20.Konaklama imkanlarının (otel, apart, bungalov, pansiyon vb.) çeşitliliği,	1	2	3	4	5
21.Kayak merkezinde kayak malzeme ve giyimi kiralama hizmetlerinin varlığı,	1	2	3	4	5

EK-10: Kayak Merkezi Tercih Ölçeği Maddelerinin Temsil Edildikleri Alt Boyuta Göre Dağılımı

	KONAKLAMA VE TAŞIMA
Madde 16	Konaklama ücretlerinin çeşitliliği
Madde 20	Konaklama imkanlarının (otel, apart, bungalov, pansiyon vb.) çeşitliliği,
Madde 1	Taşıma tesisleri kullanım ücretlerindeki çeşitlilik
Madde 19	Taşıma tesislerinin biniş-iniş alanlarının rahatlığı ve güvenliği,
Madde 13	Kayak merkezindeki tesislerin taşıma kapasitesi (kişi/saat)
Madde 9	Konaklama tesisinin rahatlığı, konforu ve güvenliği,
Madde 11	Taşıma tesislerinin yeni ve konforlu (rüzgar koruma ve ısıtma vb.) olması,

	ALTERNATİF ETKİNLİKLER
Madde 14	Ulusal ve uluslararası yarışma organizasyonlarına ev sahipliği yapması,
Madde 17	Geleneksel festivallerin düzenleniyor olması,
Madde 8	Kayak ve snowboard dışındaki eğlence çeşitliliği (kar motoru, ATV, snowtubing, buz pateni vb.)
Madde 18	Pistler arasında “Snow park, kids clup” alanının düzenlenmesi,

	DESTEK HİZMETLERİ
Madde 6	Kayak merkezine gelen karayolunun kar-buz temizliği ve güvenliği
Madde 7	Pist çevresinde işaretlemelerin (işaret çubukları, güvenlik bariyerleri ve yön tabelaları) varlığı,
Madde 5	Kayak merkezinde bir sağlık merkezinin (112 Acil vb.) varlığı,
Madde 15	Kayak merkezinde arama- kurtarma ve pist güvenlik ekibinin aktif çalışması,
Madde 21	Kayak merkezinde kayak malzeme ve giyimi kiralama hizmetlerinin varlığı,
Madde 3	Taşıma tesislerinde görev yapan personelinin kayak ve snowboard kültürünü bilmesi ve yansıtması

	DOĞA VE ÇEVRE
Madde 12	Kayak merkezi çevresindeki doğal yaşam çeşitliliği
Madde 2	Kayak merkezinin bulunduğu bölgenin çevre panoramik manzarası,
Madde 10	Pist alanlarının doğal güzelliği (orman, dağ vb)
Madde 4	Bolkar (ezilmemiş) alanların varlığı,

